

**OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA
„BEZPIECZNA ZAGRODA”**

TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
T U W

KARTA INFORMACYJNA *)

DO OGÓLNYCH WARUNKÓW UBEZPIECZENIA „BEZPIECZNA ZAGRODA”

LP	Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
1.	Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	<p>§ 1 ust. 3-9, § 2, § 3, § 4, § 9, § 10, § 14, § 15, § 16, § 17, § 18, § 19, § 20, § 22, § 23, § 24, § 25, § 27, § 28, § 29, § 31, § 32, § 33, § 35, § 36, § 38, § 40, § 42,</p> <p>Klauzula nr 1 – § 43 ust. 1, 3, 6, Klauzula nr 2 – § 44 ust. 1-2, 4-5, Klauzula nr 3 – § 45 ust. 1-2, 4, Klauzula nr 4 – § 46 ust. 1-2, 4-5, 9, 11-12, Klauzula nr 5 – § 47 ust. 1-3, 5, 7-9, Klauzula nr 6 – § 48 ust. 1, 4-5, Klauzula nr 7 – § 49 ust. 1- 3 i 6, Klauzula nr 8 – § 50 ust. 1-5, 11, Klauzula nr 9 – § 51 ust. 1-2, 5, Klauzula nr 10 – § 52 ust. 1-2, 4-6, 15, Klauzula nr 11 – § 53 ust. 1, 3-5, 13-14, Klauzula nr 12 – § 54 ust. 1-6, Klauzula nr 13 – § 55 ust. 1-4, Klauzula nr 14 – § 56 ust. 1-2, Klauzula nr 15 – § 57 ust. 1-8, 12, 14-20, Klauzula nr 16 – § 58 ust. 1-4, 6, 8-10, Klauzula nr 17 – § 59 ust. 1-2, Klauzula nr 18 – § 60 ust. 1-5.</p>
2.	Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	<p>§ 2 pkt 18), § 4, § 9 ust. 7 i 19, § 14 ust. 5 i 6, § 16 ust. 4, § 17 ust. 3, § 18 pkt 2-4, §19 ust. 10 i 11, § 20, § 21, § 23 ust. 9, § 25 ust. 2-5, § 26, § 29 ust. 2 i 3, § 30, § 33 ust. 3-4, § 34, § 36 ust. 3-7, § 37, § 39, § 41,</p> <p>Klauzula nr 1 – § 43 ust. 2, 4-5, 7, Klauzula nr 2 – § 44 ust. 3, Klauzula nr 3 – § 45 ust. 3, Klauzula nr 4 – § 46 ust. 3, 7-8, 10, Klauzula nr 5 – § 47 ust. 5-6, Klauzula nr 6 – § 48 ust. 2-3, Klauzula nr 7 – § 49 ust. 4-5, Klauzula nr 8 – § 50 ust. 6-10, Klauzula nr 9 – § 51 ust. 3-4, Klauzula nr 10 – § 52 ust. 3, 7-14, Klauzula nr 11 – § 53 ust. 6, 9-13, Klauzula nr 12 – § 54 ust. 6-15, Klauzula nr 13 – § 55 ust. 5-10, Klauzula nr 14 – § 56 ust. 3-4, Klauzula nr 15 – § 57 ust. 9-11, 13, Klauzula nr 16 – § 58 ust. 5, 7, Klauzula nr 17 – § 59 ust. 5, 6, 11, Klauzula nr 18 – § 60 ust. 8, 9, 11.</p>

*) Informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I – POSTANOWIENIA WSPÓLNE

§ 1	Postanowienia ogólne	3
§ 2	Definicje	3
§ 3	Przedmiot umowy ubezpieczenia	7
§ 4	Wyłączenia ogólne z zakresu ubezpieczenia	7
§ 5	Zawarcie umowy ubezpieczenia	7
§ 6	Czas trwania odpowiedzialności Towarzystwa	8
§ 7	Składka ubezpieczeniowa	8
§ 8	Obowiązki Towarzystwa	8
§ 9	Obowiązki Ubezpieczającego i Ubezpiezonego	9
§ 10	Wypłata odszkodowania	10
§ 11	Roszczenia regresowe	10
§ 12	Rozpatrywanie reklamacji	10
§ 13	Rozwiązywanie sporów	11

ROZDZIAŁ II – UBEZPIECZENIE MIENIA

§ 14	Ubezpieczenie od pożaru i innych zdarzeń losowych (wariant ryzyka nazwane)	11
§ 15	Ubezpieczenie mienia w wariantcie wszystkie ryzyka	11
§ 16	Ubezpieczenie od powodzi	11
§ 17	Ubezpieczenie od kradzieży z włamaniem i rabunku, rozboju ulicznego oraz kradzieży	12
§ 18	Ubezpieczenie szyb i przedmiotów szklanych od stłuczenia	12
§ 19	Suma ubezpieczenia	12
§ 20	Limity odpowiedzialności	13
§ 21	Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia mienia	14
§ 22	Wymagane zabezpieczenia	15
§ 23	Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania	16

ROZDZIAŁ III – UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ W ŻYCIU PRYWATNYM

§ 24	Przedmiot i zakres ubezpieczenia	17
§ 25	Suma gwarancyjna i limity odpowiedzialności	17
§ 26	Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym	17
§ 27	Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania	18

ROZDZIAŁ IV – UBEZPIECZENIE OCHRONY PRAWNEJ

§ 28	Przedmiot i zakres ubezpieczenia	18
§ 29	Suma ubezpieczenia	18
§ 30	Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia ochrony prawnej	18
§ 31	Ustalenie wysokości odszkodowania	18

ROZDZIAŁ V – UBEZPIECZENIE NASTĘPSTW NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW (NNW)

§ 32	Przedmiot i zakres ubezpieczenia	18
§ 33	Suma ubezpieczenia	19
§ 34	Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków	19
§ 35	Wymagane postępowanie	19
§ 36	Ustalenie wysokości świadczenia	19
§ 37	Tabela urazów ciała dla potrzeb ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków na podstawie OWU „Bezpieczna Zagroda”	20

ROZDZIAŁ VI – UBEZPIECZENIE UPRAW

§ 38	Przedmiot z zakres ubezpieczenia	21
§ 39	Suma ubezpieczenia	22
§ 40	Obowiązki Ubezpiezonego	22
§ 41	Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia upraw	22
§ 42	Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania	22

ROZDZIAŁ VII – KLAUZULE DODATKOWE

§ 43	Klauzula nr 1 – Rozszerzenie zakresu ubezpieczenia budynków rolniczych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego – wariant ryzyka nazwane	23
§ 44	Klauzula nr 2 – Rozszerzenie zakresu ubezpieczenia budynków mieszkalnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego – wariant wszystkie ryzyka	23
§ 45	Klauzula nr 3 – Ubezpieczenie szkód spowodowanych przez przenikanie wody z gruntu	23
§ 46	Klauzula nr 4 – Ubezpieczenie nakładów inwestycyjnych	23
§ 47	Klauzula nr 5 – Ubezpieczenie mienia na tarasie i w ogrodzie	24
§ 48	Klauzula nr 6 – Ubezpieczenie szkód spowodowanych przez zwierzęta dzikie	24
§ 49	Klauzula nr 7 – Ubezpieczenie kosztów najmu lokalu i pomieszczeń zastępczych	24
§ 50	Klauzula nr 8 – Ubezpieczenie przenośnego sprzętu elektronicznego poza miejscem ubezpieczenia	25

§ 51	Klauzula nr 9 – Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej kombajnisty	25
§ 52	Klauzula nr 10 – Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu świadczenia usług agroturystycznych	25
§ 53	Klauzula nr 11 – Ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków turystów	26
§ 54	Klauzula nr 12 – Ubezpieczenie uli pszczelich oraz pszczół	27
§ 55	Klauzula nr 13 – Ubezpieczenie pszczół od padnięcia	27
§ 56	Klauzula nr 14 – Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej pszczelarza	27
§ 57	Klauzula nr 15 – Ubezpieczenie domu letniskowego	28
§ 58	Klauzula nr 16 – Ubezpieczenie nagrobka	29
§ 59	Klauzula nr 17 – Ubezpieczenie mikroinstalacji OZE	29
§ 60	Klauzula nr 18 – Ubezpieczenie budynków i budowli w budowie	30

ROZDZIAŁ I POSTANOWIENIA WSPÓLNE

Postanowienia ogólne

§ 1

- Ogólne warunki ubezpieczenia „Bezpieczna Zagroda” – zwane dalej OWU, mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych przez Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”, zwane dalej Towarzystwem z Ubezpieczającym na zasadach określonych tymi warunkami.
- Umowy ubezpieczenia Towarzystwo zawiera z Członkami Towarzystwa. Towarzystwo może zawierać umowy ubezpieczenia także z osobami nie będącymi Członkami Towarzystwa.
- W porozumieniu z Ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w OWU, z zastrzeżeniem, że wszelkie zmiany będą odnotowane na polisie lub w dodatkowych klauzulach do umowy ubezpieczenia pod rygorem ich nieważności.
- Ubezpieczeniem objęte są tylko te przedmioty ubezpieczenia, które wskazano w umowie ubezpieczenia z określeniem sumy ubezpieczenia i miejsca ubezpieczenia.
- Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta na cudzy rachunek. W takim przypadku postanowienia niniejszych OWU dotyczące Ubezpiezonego odnoszą się odpowiednio do Ubezpieczającego.
- W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w § 9 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek.
- W przypadku umowy ubezpieczenia zawieranej na cudzy rachunek, w szczególności ubezpieczenia grupowego, zakład ubezpieczeń przekazuje informacje, o których mowa w ust. 1, za pośrednictwem ubezpieczającego, osobie zainteresowanej, przed przystąpieniem do takiej umowy, na piśmie, lub jeżeli osoba zainteresowana wyrazi na to zgodę, na innym trwałym nośniku. Towarzystwo na żądanie Ubezpiezonego zobowiązane jest udzielić mu informacji o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia i OWU w zakresie, w jakim dotyczą jego praw i obowiązków.
- Zawiadomienia i oświadczenia, jakie w związku z umową ubezpieczenia składane są przez strony tej umowy, mogą być dokonywane na piśmie albo drogą elektroniczną, jeżeli Ubezpieczający, Ubezpieczony lub Uprawniony z umowy ubezpieczenia wyraził na to zgodę.
- W sprawach nieuregulowanych w niniejszych OWU mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. - Kodeks cywilny, ustawy z dnia 11 września 2015r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, ustawy z dnia 7 lipca 1994r. - Prawo budowlane, ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej oraz inne przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

Definicje

§ 2

Użyte w OWU określenia oznaczają:

- antyki** – przedmioty dawne o wartości zabytkowej, których wiek przekracza 100 lat i wartość jest określana na podstawie aktualnej wyceny rzeczoznawców posiadających uprawnienia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ekspertów domów aukcyjnych, historyków sztuki zrzeszonych w Stowarzyszeniu Historyków Sztuki lub osób będących biegłymi sądowymi,
- budowa** – wykonywanie budynku lub budowli we wskazanym w umowie ubezpieczenia miejscu ubezpieczenia, a także modernizacja, przebudowa, rozbudowa, nadbudowa lub remont

- budynku i/lub budowli oraz urządzeń budowlanych i stałych elementów wykończeniowych związanych z tymi budynkami / budowlami, budowa może być realizowana siłami własnymi Ubezpieczonego lub przez zatrudnionego do tego celu wykonawcę (inwestora zastępczego), z zastrzeżeniem, że musi być prowadzona zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującymi,
- 3) **budowle** – obiekty budowlane trwale związane z gruntem niebędące budynkami wraz z instalacjami i urządzeniami oraz stałymi elementami wykończeniowymi, stanowiące całość techniczną i użytkową, w tym:
    - a) obiekty małej architektury, tj. obiekty znajdujące się na terenie tego samego siedliska, spełniające funkcje ozdobne lub rekreacyjne, w tym: murki ogrodowe, pergole, altany, fontanny, baseny, korty i boiska, piaskownice, grille murowane, huštawki, drabinki i zjeżdżalnie,
    - b) obiekty budowlane nie będące budynkami, w tym: szklarnie ogrodowe, ogrody zimowe i oranżerie o powierzchni nie większej niż 100 m², wiaty, silosy inne niż do przechowywania ziarna i nasion, ogrodzenia, bramy, podjazdy, instalacje fotowoltaiczne i solarne,
    - c) silosy do przechowywania ziarna i nasion,
    - d) hale pokryte brezentem,
  - 4) **budynek** – obiekt budowlany trwale związany z gruntem, wybudowany i oddany do użytkowania zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadający fundamenty i dach wraz z instalacjami i urządzeniami budowlanymi tj. urządzeniami technicznymi związanymi z budynkiem, zapewniającymi możliwość jego użytkowania zgodnie z przeznaczeniem (w tym studnie i instalacje studzienne, osadniki, stacyjne zbiorniki na gaz płynny i paliwa płynne, pompy ciepła, baterie i kolektory słoneczne, systemy fotowoltaiczne) oraz stałymi elementami wykończeniowymi, stanowiącymi całość techniczną i użytkową,
  - 5) **budynek gospodarczy** – trwale związany z gruntem budynek wolnostojący przeznaczony na cele gospodarcze, a także garaż wolnostojący,
  - 6) **budynek mieszkalny** – budynek przeznaczony na cele mieszkalne, przy czym garaż stanowiący jedną bryłę z budynkiem mieszkalnym jest traktowany jako jego integralną część i jest współubezpieczony z budynkiem mieszkalnym,
  - 7) **deszcz nawalny** – opad atmosferyczny w postaci kropeł wody,
  - 8) **dewastacja** – celowe uszkodzenie lub zniszczenie przedmiotu ubezpieczenia dokonane przez osoby trzecie, w tym graffiti tj. zabrudzenie poprzez pomalowanie całości lub części powierzchni przedmiotu ubezpieczenia różnego rodzaju napisami, rysunkami i malowidłami,
  - 9) **dobrostan zwierząt** – stan zdrowia fizycznego i psychicznego osiągnięty w warunkach pełnej harmonii ustroju w jego środowisku; taki system hodowli i chowu zwierząt który zaspokaja ich podstawowe potrzeby w zakresie: żywienia, dostępu do wody, potrzebnej przestrzeni życiowej, zapewnienia towarzystwa innych zwierząt, leczenia, higieny utrzymania, mikroklimatu pomieszczeń, warunków świetlnych. Jednocześnie nie pozwala na okaleczanie zwierząt oraz zapewnia ich schronienie przed złymi warunkami klimatycznymi,
  - 10) **dym i sadza** – zawiesina cząsteczek będąca bezpośrednim skutkiem:
    - a) spalania, która nagle wydobywa się z urządzeń znajdujących się w miejscu ubezpieczenia, eksploatowanych zgodnie z przeznaczeniem i przepisami technicznymi przy sprawnym działaniu urządzeń wentylacyjnych i oddymiających,
    - b) pożaru, niezależnie od miejsca jego powstania,
  - 11) **działa sztuki** – przedmioty o wartości artystycznej, historycznej lub muzealnej, dzieła plastyczne (obrazy, kolaże, ikony, malowidła, grafiki, rysunki, rzeźby, posągi, meble) oraz dzieła rzemiosła artystycznego i sztuki ludowej, których wartość jest określana na podstawie aktualnej wyceny rzeczoznawców posiadających uprawnienia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ekspertów domów aukcyjnych, historyków sztuki zrzeszonych w Stowarzyszeniu Historyków Sztuki lub osób będących biegłymi sądowymi,
  - 12) **fala ponaddzwiękowa** – bezpośrednie działanie fali ciśnieniowej wywołanej przez statek powietrzny przekraczający barierę dźwięku,
  - 13) **franszyza redukcyjna** – ustalona procentowa lub kwotowa wartość, pomniejszająca wysokość odszkodowania,
  - 14) **grad** – opad atmosferyczny w postaci bryłek lodu,
  - 15) **gospodarstwo rolne** – obszar użytków rolnych, leśnych, gruntów pod stawami oraz gruntów pod zabudowaniami, niezależnie od powierzchni, stanowiący własność lub będący w prawnym posiadaniu Ubezpieczonego,
  - 16) **katastrofa budowlana** – niezamierzone, gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego lub jego części, a także konstrukcyjnych elementów rusztowań, elementów urządzeń formujących, ścianek szczelnych i obudowy wykopów, w wyniku nagłej samoistnej utraty wytrzymałości jego elementów konstrukcyjnych takich jak fundamenty, ściany, podłogi, sufity, przy czym nie jest katastrofą budowlaną uszkodzenie elementu wbudowanego w obiekt budowlany nadającego się do naprawy lub wymiany oraz uszkodzenie lub zniszczenie urządzeń budowlanych, a także awaria instalacji,
  - 17) **Klient** – Ubezpieczający, Ubezpieczony, Uprawniony z umowy ubezpieczenia oraz Poszukujący ochrony ubezpieczeniowej,
  - 18) **kradzież stałych elementów wykończeniowych zewnętrznych budynku mieszkalnego** – zabór stałych elementów wykończeniowych zewnętrznych budynku mieszkalnego wskazanych w § 2 ust. 47 b) w celu przywłaszczenia, po uprzednim usunięciu ich siłą lub przy pomocy narzędzi,
  - 19) **kradzież z włamaniem** – dokonanie albo usiłowanie dokonania zaboru mienia z pomieszczeń lub z ogrodzonego terenu miejsca ubezpieczenia, zabezpieczonych zgodnie z postanowieniami dotyczącymi zabezpieczeń określonymi w OWU, po uprzednim usunięciu ich siłą lub przy pomocy narzędzi pozostawiających ślady włamania na istniejących zabezpieczeniach lub po otworzeniu istniejących zabezpieczeń przy użyciu podrobionego lub dopasowanego klucza lub klucza oryginalnego, w którego posiadanie sprawca wszedł wskutek kradzieży z włamaniem do innego pomieszczenia lub w wyniku rabunku lub rozboju ulicznego (poza miejscem ubezpieczenia),
  - 20) **lawina** – gwałtowne zsuwanie lub staczanie się mas śniegu, lodu, skał, kamieni lub ziemi ze zboczy górskich,
  - 21) **limit odpowiedzialności** – kwota zawierająca się w sumie ubezpieczenia lub sumie gwarancyjnej, ograniczająca odpowiedzialność Towarzystwa dla danego rodzaju mienia lub zdarzeń ubezpieczeniowych w okresie ubezpieczenia, na które udzielono ochrony ubezpieczeniowej,
  - 22) **materiały i zapasy** – pasze (nie będące ziemiopłodami), odżywki dla zwierząt oraz zakupione na użytek własny materiały budowlane, materiały opalowe, części zapasowe, nawozy sztuczne i środki ochrony roślin, itp. pod warunkiem ich składowania i przechowywania zgodnie z wymogami przewidzianymi dla danego rodzaju mienia, przy czym składowaniem i przechowywaniem nie jest wykorzystywanie materiałów i zapasów w trakcie czynności i zabiegów technologicznych w procesie produkcji rolnej,
  - 23) **miejsce ubezpieczenia:**
    - a) dla budynków i budowli – określony w umowie ubezpieczenia teren siedliska na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w którym znajduje się budynek lub budowla,
    - b) dla ruchomości domowych i stałych elementów wykończeniowych, z wyłączeniem przedmiotów określonych w lit. d – miejscem ubezpieczenia jest budynek mieszkalny i gospodarczy na terenie siedliska na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
    - c) dla przedmiotów wartościowych, wartości pieniężnych, sprzętu gospodarstwa domowego, audiowizualnego, komputerowego, fotograficznego, optycznego, telefonicznego, nośników danych (w tym pendrive, odtwarzacze MP3, MP4), urządzeń do nawigacji GPS, instrumentów muzycznych – miejscem ubezpieczenia jest wyłącznie budynek mieszkalny na terenie siedliska na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
    - d) dla mienia związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego – terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, miejsce ubezpieczenia uzależnione jest od wybranego przez Ubezpieczającego wariantu ubezpieczenia, tj. Wariantu siedlisko lub Wariantu gospodarstwo lub Wariantu pełnego,
    - e) w ubezpieczeniu rozboju ulicznego (poza miejscem ubezpieczenia) Towarzystwo ponosi odpowiedzialność za zdarzenia powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
    - f) w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym Towarzystwo ponosi odpowiedzialność za zdarzenia powstałe na terenie całego świata z wyłączeniem Kanady i USA, za wyjątkiem OC kombajnisty – ochrona dotyczy tylko terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
    - g) w ubezpieczeniu ochrony prawnej ochroną objęte są zdarzenia powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
    - h) w ubezpieczeniu NNW ochroną są objęte następstwa nieszczęśliwych wypadków powstałych na terenie całego świata,
  - 24) **mienie związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego** – ziemiopłody, zwierzęta gospodarskie, sprzęt rolniczy, materiały i zapasy,
  - 25) **mikroinstalacja OZE** – instalacja o łącznej zainstalowanej mocy nie większej niż 50 kW, która jest przyłączona do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV lub o mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu nie większej niż 150 kW, stanowiąca wyodrębniony zespół urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej lub/i cieplnej z odnawialnych źródeł energii, a także magazyn energii elektrycznej przechowujący wytworzoną energię elektryczną, połączony z tym zespołem urządzeń,
  - 26) **nieszczęśliwy wypadek** –
    - a) zdarzenie nagłe, wywołane przyczyną zewnętrzną, nie wynikające ze stanu zdrowia, w wyniku którego Ubezpieczony, niezależnie od swej woli doznał obrażeń ciała lub które spowodowało zgon,

- b) zawał serca i udar mózgu wywołany przyczyną wewnętrzną, wynikający ze stanu zdrowia w wyniku którego Ubezpieczony, niezależnie od swej woli doznał obrażeń ciała lub które spowodowały zgon, z zastrzeżeniem, że ochrona za skutki zdarzeń będących następstwem zawału serca lub udaru mózgu dotyczy osób w wieku do 67 lat oraz osób po 67 roku życia w ramach kontynuacji umowy ubezpieczenia,
- 27) **odnawialne źródła energii** – odnawialne, niekopalne źródła energii obejmujące energię wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię aerotermalną, energię geotermalną, energię hydrotermalną, hydroenergię, energię fal, prądów i pływów morskich, energię otrzymywaną z biomasy, biogazu, biogazu rolniczego oraz z biopłynów,
- 28) **osoba trzecia** – osoba niebędąca Ubezpieczającym lub Ubezpieczonym oraz osoba nie pozostająca z Ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 29) **osuwanie się ziemi** – ruch ziemi na stokach lub zboczach naturalnych, nie spowodowany działalnością człowieka,
- 30) **pasieka stacjonarna** – pasieka utrzymywana w tym samym, ogrodzonym w sposób ciągły ze wszystkich stron, miejscu, zarówno w okresie aktywności pszczół, jak też w okresie zimowym,
- 31) **pasieka wędrowna** – pasieka zmieniająca w czasie sezonu miejsce postoju w celu podniesienia wydajności poprzez podwożenie do skupisk roślin dostarczających pożytku lub pasieka utrzymywana w miejscu nieogrodzonym,
- 32) **porażenie prądem** – szkoda powstała w wyniku działania prądu elektrycznego powodującego śmierć lub konieczność uboju porażonego zwierzęcia gospodarskiego,
- 33) **powódź** – zalanie terenu w następstwie:
- podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących oraz w zbiornikach wodnych,
  - spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i pagórkowatych,
  - podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych spowodowanego przez sztorm,
- 34) **pożar** – działanie ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał poza paleniskiem i rozprzestrzenił się o własnej sile,
- 35) **przepięcie** – gwałtowna zmiana napięcia w sieci elektrycznej powodująca uszkodzenie lub zniszczenie ubezpieczonego mienia,
- 36) **rabunek** – zabór mienia w celu przywłaszczenia, po zastosowaniu przemocy fizycznej lub groźby jej natychmiastowego użycia wobec Ubezpieczonego lub osób przebywających w miejscu ubezpieczenia lub z doprowadzeniem ich do stanu nieprzytomności lub bezbronności,
- 37) **reklamacja** – wystąpienie skierowane do Towarzystwa przez jego Klienta, w którym Klient zgłasza zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez Towarzystwo,
- 38) **rozbój uliczny (poza miejscem ubezpieczenia)** – zabór mienia wskazanego w § 17 ust. 3 poza miejscem ubezpieczenia w celu przywłaszczenia, po zastosowaniu przemocy fizycznej lub groźby jej natychmiastowego użycia wobec Ubezpieczonego lub osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym lub z doprowadzeniem ich do stanu nieprzytomności lub bezbronności,
- 39) **ruchoomości domowe** – następujące grupy przedmiotów znajdujące się wewnątrz budynku wskazanego jako miejsce ubezpieczenia w umowie ubezpieczenia:
- meble, dywany, wykładziny podłogowe, żyrandole, kinkiety i lampy, urządzenia i przedmioty służące do prowadzenia gospodarstwa domowego,
  - zapasy gospodarstwa domowego,
  - odzież, obuwie, książki, przedmioty wspólnego i osobistego użytku, wózki dziecięce,
  - sprzęt gospodarstwa domowego, audiowizualny, komputerowy, fotograficzny, optyczny, telefoniczny, nośniki danych (w tym pendrive, odtwarzacze MP3, MP4), urządzenia do nawigacji GPS, instrumenty muzyczne,
  - przedmioty wartościowe tj. dzieła sztuki, antyki, biżuteria, kamienie szlachetne, perły, przedmioty wykonane w całości lub w części ze złota, platyny lub srebra, medale, numizmaty, broń i trofea myśliwskie, futra naturalne,
  - wartości pieniężne tj. krajowe i zagraniczne znaki pieniężne (gotówka), dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę, elektroniczne instrumenty płatnicze (w tym karty płatnicze i kredytowe), bilety na środki publicznego transportu zbiorowego, karty telefoniczne,
  - dokumenty tj. dowód osobisty, paszport, dowód rejestracyjny pojazdu, prawo jazdy, świadectwo, dyplom, certyfikat potwierdzający uprawnienia zawodowe, akt notarialny, decyzja administracyjna,
  - sprzęt turystyczny i sportowy, rowery, sprzęt rehabilitacyjny, wózek inwalidzki, chodzik, kule, laska, proteza ortopedyczna,
- orteza, holter, implant ślimakowy, aparat słuchowy, pompa insulinowa, glukometr, ciśnieniomierz,
- lotnie i parolotnie oraz drobny sprzęt pływający tj. deski surfingowe z żaglem i bez żagla, kajaki, rowery wodne, łódzie wiosłowe i pontony, z wyłączeniem ich silników,
  - narzędzia służące do uprawy i pielęgnacji działki oraz drobny sprzęt ogrodniczy tj. taki, którego moc nie przekracza 10kW,
  - rośliny doniczkowe, akwaria, terraria, zwierzęta domowe,
  - narzędzia, dodatkowy komplet kół lub opon sezonowych, foteliki samochodowe dla dzieci, bagażniki montowane na samochodzie,
  - materiały budowlane i wykończeniowe zakupione w celu wykonania remontu budynku ,
- 40) **sejf** – schowek stalowy wbudowany w mur lub trwale przymocowany do podłoga/sufitu lub ściany i posiadający zamek atestowany lub szafa stalowa o ciężarze co najmniej 200 kg zamykana na zamek z atestem,
- 41) **siedlisko** – działka pod budynkami wchodzącymi w skład gospodarstwa rolnego, obejmująca także przestrzeń komunikacyjną (podwórze, dojazdy) oraz ogród przydomowy,
- 42) **silny wiatr** – działanie wiatru o sile powodującej zniszczenie lub uszkodzenie przedmiotu ubezpieczenia; pojedyncze szkody przyjmując się za spowodowane przez silny wiatr, gdy w najbliższym sąsiedztwie miejsca ubezpieczenia stwierdzono jego działanie; ochroną ubezpieczeniową objęte są również następstwa szkód spowodowanych przez uderzenie części budynków, drzew i ich części lub inne przedmioty powalone lub unoszone przez silny wiatr,
- 43) **sporty o charakterze wycieczkowym** – sporty uprawiane w celu uzyskania, w drodze indywidualnej lub zbiorowej rywalizacji, maksymalnych wyników sportowych w ramach uczestnictwa w imprezach sportowych jak również treningach, zawodach, zgrupowaniach, obozach kondycyjnych i sportowych, przez osoby niezrzeszone lub będące członkami klubów, związków i organizacji sportowych,
- 44) **sporty o charakterze zawodowym** – sporty uprawiane przez:
- osoby, które są członkami klubów i biorą udział w rozgrywkach o charakterze ogólnokrajowym lub międzynarodowym, organizowanych przez właściwy dla danej dyscypliny związek sportowy, niezależnie od tego, czy sport jest uprawiany indywidualnie czy zespołowo,
  - osoby uprawnione na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej do otrzymywania w związku z uprawianiem sportu wynagrodzenia w dowolnej formie; do wynagrodzenia zalicza się także stypendium oraz zwrot kosztów związanych z uprawianiem sportu w postaci diet i zasiłków, niezależnie od tego, czy sport jest uprawiany indywidualnie czy zespołowo,
  - sportowców indywidualnych, nie zrzeszonych i nie mających umowy o pracę lub zlecenie, otrzymujących w związku z uprawianiem sportu wynagrodzenie w dowolnej formie,
- 45) **sporty wysokiego ryzyka** – sporty, których uprawianie wiąże się działaniem w warunkach dużego ryzyka utraty życia lub zdrowia, a w szczególności: abseiling (zjeżdżanie na linie), alpinizm (także wspinaczka skałkowa i lodowa), baloniarstwo, bouldering (wspinaczka bez użycia asekuracji liną), baseball, biegi długodystansowe, biegi na orientację w terenie, cliff jumping (skoki z klifów), dosiadanie i jazda na zwierzętach wierzchowych i pociągowych, downhill (zjazd rowerem po stromych, naturalnych stokach), flyboard, football amerykański, free skiing (jazda na nartach poza oznaczonymi trasami), free snowboarding (jazda na snowboardzie poza oznaczonymi trasami), heliboarding (zjazd na desce poza wyznaczonymi trasami ze stoku, na który transport odbywa się helikopterem), heliskiing (zjazd na nartach poza wyznaczonymi trasami ze stoku, na który transport odbywa się helikopterem), hydrospeed (spływ górską rzeką na plastikowej desce), hokej podwodny, jazda quadem, jazda motocyklem lub samochodem po zamkniętym torze wyścigowym, jazda rowerem po górach (mountain biking), jazda w snowparku (miejscu przeznaczonym do uprawiania sportów zimowych dla snowboardzistów oraz narciarzy), kajakarstwo górskie, kitesurfing (ślizg na przystosowanej do tego desce po wodzie, przy użyciu specjalnego latawca), kolarstwo górskie, longboard skateboarding (jazda na wydłużonej deskorolce), lotniarstwo, motocross (jazda motocyklem po torze terenowym do tego przystosowanym), motocyklowe i samochodowe rajdy terenowe, motolotniarstwo, myślistwo, nurkowanie z automatem oddechowym na głębokość większą niż 30 m p.p.m., parasailing (szybowanie przy użyciu miękkołapu), parkour, pilotowanie samolotów silnikowych, pływanie jachtem żaglowym/jachtem motorowym w odległości powyżej 20 mil morskich od brzegu, polo, parolotniarstwo, polowanie z użyciem broni palnej lub pneumatycznej, psie zaprzęgi, rafting (spływ rzeką na tratwach, łodziach, kajakach, pontonach), rekonstrukcje historyczne, rock jumping, skoki na bungee (skoki na gumowej linie), skoki narciarskie, spadochroniarstwo, speedway (sport żużlowy),

- speleologia (eksploracja jaskiń), speedrower, skoki do wody, surfing i wszystkie jego odmiany, szybownictwo, trekking (wędrówka) z użyciem sprzętu zabezpieczającego (liny, raki, czekan, uprząż), triathlon, wakeboarding (ślizg na przystosowanej do tego desce po wodzie na wyciągu lub za motorówką), windsurfing, wspinaczka indoorowa, wspinaczka lodowa, wspinaczka wysokogórska (powyżej 5 500 m n.p.m.), wyprawy do miejsc charakteryzujących się ekstremalnymi warunkami klimatycznymi lub przyrodniczymi (obszary podbiegunowe, dżungle, lodowce, pustynie),
- 46) **sprzęt rolniczy:**
- maszyny rolnicze samojezdne (w tym kombajny), ciągniki i przyczepy rolnicze,
  - maszyny, narzędzia i urządzenia techniczne stosowane do wykonywania czynności i zabiegów technologicznych w procesie produkcji rolnej, w tym systemy pojenia, karmienia, paszociągi, zbiorniki mleka, elektorniczne systemy sterujące, agregaty prądotwórcze, zbiorniki na olej napędowy, itp.,
  - sprzęt budowlano/warsztatowy na potrzeby własne Ubezpieczonego,
- 47) **stałe elementy wykończeniowe** – zamontowane lub zabudowane na stałe:
- stałe elementy wykończeniowe wewnętrzne – powłoki malarskie, tynki wewnętrzne ścian i sufitów, przegrody i ścianki działowe, glazura, terakota, tapety i inne okładziny ścian, podłóg, schodów, sufitów i słupów, stolarka drzwiowa i okienna wraz ze szkleniem i zamknięciami, zabezpieczenia przeciwwłamaniowe drzwi i okien (w tym kraty okienne i drzwiowe, rolety i żaluzje przeciwwłamaniowe), meble wbudowane, meblościanki, zabudowy wnęk, pawlaczki i ścian, obudowy instalacji i grzejników, sufity podwieszane wraz z zamontowanymi w nich elementami (w tym oprawy oświetlenia i wentylatorów), urządzenia stanowiące sprzęt do instalacji (w tym elementy urządzeń wodno-kanalizacyjnych tj. krany, baterie, armatura łazienkowa, piece centralnego ogrzewania, kuchenki gazowe i elektryczne, wkłady kominkowe, klimatyzatory, urządzenia i czujki alarmu) oraz przenośne piece i kominki,
  - stałe elementy wykończeniowe zewnętrzne – rynny i rury spustowe, parapety zewnętrzne, zabudowy balkonów, loggi lub tarasów, balustrady, zewnętrzne elementy oświetleniowe, anteny wszelkiego rodzaju (w tym satelitarne, telewizyjne i radiowe), markizy, kraty, rolety i okiennice, natynkowe elementy instalacji: odgromowej, alarmowej, domofonowej, wideodomofonowej, klimatyzacji, systemy fotowoltaiczne i solarne, jak również inne elementy na stałe związane z budynkiem,
- 48) **stopień zużycia technicznego** – określona w procentach zmiana stanu technicznego przedmiotu ubezpieczenia zależna od okresu eksploatacji, jakości wykonania, trwałości zastosowanych materiałów i elementów,
- 49) **szkoda na osobie** – uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub śmierć na skutek zdarzeń ubezpieczeniowych objętych ubezpieczeniem,
- 50) **szkoda rzeczowa** – utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia na skutek zdarzeń ubezpieczeniowych objętych ubezpieczeniem,
- 51) **śnieg i lód** – bezpośrednie działanie ciężaru śniegu lub lodu na ubezpieczone mienie albo przewrócenie się pod wpływem ciężaru śniegu lub lodu mienia sąsiadującego na ubezpieczone mienie,
- 52) **środki pomocnicze i ortopedyczne** – niezbędne w procesie leczenia następstw nieszczęśliwych wypadków środki wspomagające, zalecone przez lekarza,
- 53) **trzęsienie ziemi** – gwałtowne, niewywołane działalnością człowieka zaburzenie systemu równowagi we wnętrzu ziemi, któremu towarzyszą wstrząsy i drgania gruntu,
- 54) **ubezpieczający** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, która zawarła umowę ubezpieczenia na podstawie OWU i zobowiązana jest do zapłaty składki ubezpieczeniowej,
- 55) **ubezpieczony** – osoba, na której rachunek została zawarta umowa ubezpieczenia na podstawie OWU,
- 56) **udar mózgu** – (TIA – *transient ischaemic attack*) trwale, trwające minimum 24 godziny, uszkodzenie tkanki mózgowej przebiegające nagle, powstałe w wyniku uszkodzenia naczyń krwionośnych lub zaburzeń przepływu krwi (zakrzep, zator, krwotok), z wyjątkiem przemijających epizodów krążeniowo-mózgowych, trwających krócej niż 24 godziny i niepozostawiających trwałych następstw neurologicznych,
- 57) **uderzenie pioruna** – następstwa bezpośredniego wyładowania atmosferycznego pozostawiające ślady na ubezpieczonym obiekcie lub na obiekcie, w którym znajduje się ubezpieczone mienie,
- 58) **uderzenie pojazdu** – bezpośrednio uderzenie pojazdu mechanicznego, jego części lub przewożonego w nim ładunku,
- 59) **upadek drzew lub masztów** – przewrócenie się w całości lub upadek oderwanych części na ubezpieczone mienie: drzew, masztów, słupów, latarni, kominów i innych budowli, jeżeli na Ubezpieczonym lub osobach pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym nie spoczywał obowiązek ich konserwacji,
- 60) **upadek statku powietrznego** – katastrofa lub przymusowe lądowanie statku powietrznego lub innego obiektu latającego, a także upadek jego części lub przewożonego ładunku,
- 61) **Ustawa** – ustawa z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych,
- 62) **wartość mienia:**
- odtworzeniowa** – wartość odpowiadająca kosztom przywrócenia mienia do stanu nowego ale nie ulepszego:
    - dla budynków, budowli i stałych elementów wykończeniowych – wartość odpowiadająca kosztom naprawy/wymiany, remontu lub odbudowy w tym samym miejscu, z uwzględnieniem takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrów technicznych, wymiarów, konstrukcji i materiałów lub zakupu/wytworzenia nowego mienia tego samego rodzaju, typu oraz o takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych w oparciu o ogólnopolskie oferty sprzedaży,
    - dla ruchomości domowych – wartość odpowiadająca kosztom naprawy, zakupu/wytworzenia nowego mienia tego samego rodzaju, typu oraz o takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych w oparciu o ogólnopolskie oferty sprzedaży,
  - rynkowa** – wartość odpowiadająca cenie zakupu mienia możliwej do uzyskania na rynku lokalnym,
  - rzeczywista** – wartość odtworzeniowa pomniejszona o stopień zużycia technicznego,
- 63) **wybuch** – gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów, pary lub cieczy, wywołanym ich właściwością rozprzestrzeniania się; w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników warunkiem uznania zdarzenia za wybuch jest, aby ściany tych naczyń i zbiorników uległy rozdarciu w takich rozmiarach, iż skutek ujęcia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagle wyrównanie ciśnień; za wybuch uważa się również implozję polegającą na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego będącego pod ciśnieniem zewnętrznym,
- 64) **zabezpieczenia elektroniczne** – system alarmowy założony przez autoryzowaną firmę i serwisowany zgodnie z instrukcją użytkowania, chroniący wszystkie pomieszczenia, w których znajduje się przedmiot ubezpieczenia:
- alarm lokalny z monitoringiem – system sygnalizacji miejscowej przeznaczony do ochrony przed włamaniem, składający się z elektronicznej centralki, czujników, zewnętrznego sygnalizatora akustycznego i optycznego oraz z systemu urządzeń zapewniających powiadomienie licencjonowanej agencji ochrony oraz przybycie załogi interwencyjnej do miejsca ubezpieczenia
  - alarm lokalny – system sygnalizacji miejscowej przeznaczony do ochrony przed włamaniem, składający się z elektronicznej centralki, czujników oraz zewnętrznego sygnalizatora akustycznego i optycznego,
  - monitoring – system urządzeń przeznaczony do ochrony przed włamaniem, zapewniający powiadomienie licencjonowanej agencji ochrony oraz przybycie załogi interwencyjnej do miejsca ubezpieczenia,
- 65) **zakres rozszerzony** – rozszerzenie zakresu ubezpieczenia budynków rolniczych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego ubezpieczonych na podstawie Ustawy:
- o dodatkowe ryzyka określone w Klauzuli nr 1 OWU,
  - określenie sumy ubezpieczenia budynków w wartości odtworzeniowej, gdy stopień zużycia technicznego budynku przekracza 10%,
  - ubezpieczenie budynku mieszkalnego od wszystkich ryzyk (all risks) na podstawie Klauzuli nr 2 OWU,
- 66) **zalanie** – zalanie wodą lub inną cieczą wskutek:
- awarii instalacji tj. nagłego, niespodziewanego, niezależnego od woli Ubezpieczonego, samoistnego pęknięcia lub rozszczelnienia instalacji: wodociągowej, kanalizacyjnej lub centralnego ogrzewania,
  - awarii urządzeń typu pralki, wirówki, zmywarki, piecyki łazienkowe, bojler, y,
  - cofnięcia się wody lub ścieków z instalacji wodociągowej lub kanalizacyjnej,
  - nieumyślnego pozostawienia otwartych kranów lub innych zaworów w czasie przerwy w dostawie wody,
  - pęknięcia, stłuczenia lub samoistnego rozszczelnienia się akwarium lub uszkodzenia jego osprzętu,

- f) opadów atmosferycznych i szybko topniejących mas śniegu lub lodu w następstwie gwałtownej zmiany temperatury, oraz zalanie wodą lub inną cieczą pochodzącą spoza miejsca ubezpieczenia przez osoby trzecie,
- 67) **zamek wielozastawkowy** – zamek, do którego klucz posiada więcej niż dwa nacięcia prostopadłe do pióra klucza,
- 68) **zapadanie się ziemi** – obniżenie się terenu z powodu zawalenia się podziemnych pustych przestrzeni w gruncie, które powstały w sposób naturalny, a nie w wyniku działalności człowieka,
- 69) **zawał serca** – (*infarctus myocardii*) martwica fragmentu mięśnia sercowego w wyniku nagłego przerwania dopływu krwi, potwierdzona przez typowe bóle stenokardialne w wywiadzie, sugerujące chorobę niedokrwienną serca, zmiany w EKG charakterystyczne dla świeżego zawału serca oraz podwyższony poziom enzymów sercowych; wszystkie powyższe objawy muszą wystąpić łącznie,
- 70) **zdarzenie ubezpieczeniowe**:
- w ubezpieczeniu mienia – nagłe i niepewne zdarzenie, wywołane przyczyną zewnętrzną niezależną od woli Ubezpieczonego, które wystąpiło w okresie ubezpieczenia, powodujące szkodę objętą zakresem ubezpieczenia,
  - w ubezpieczeniu OC – działanie lub zaniechanie, które wystąpiło w okresie ubezpieczenia, powodujące szkodę na osobie lub rzeczową,
  - w ubezpieczeniu ochrony prawnej – wystąpienie przyczyny wszczęcia postępowania w okresie ubezpieczenia,
  - w ubezpieczeniu NNW – wystąpienie nieszczęśliwego wypadku w okresie ubezpieczenia,
- 71) **ziemiopłody** – plony roślin zebrane i złożone w budynkach, w piwnicach, silosach zbożowych oraz kisonki i sianokisonki w prawidłowy sposób zabezpieczone przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi foliami kisonkarskimi,
- 72) **zwierzęta domowe** – zwierzęta udomowione: psy, koty, chomiki, świnki morskie, myszokoczeki, szynszyle, koszatniczki, fretki, ptaki, żółwie, ryby akwariowe, króliki, z wyłączeniem zwierząt utrzymywanych w celach hodowlanych, handlowych lub zarobkowych,
- 73) **zwierzęta dzikie** – zwierzęta nieudomowione, wolnożyjące w warunkach niezależnych od człowieka, z wyłączeniem: kretów, szczurów, myszy, nornic, owadów i wszelkich zwierząt Ubezpieczonego lub osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 74) **zwierzęta gospodarskie** – utrzymywane w celach hodowlanych: bydło, konie, trzoda chlewna, owce, kozy, króliki oraz drób w chowie domowym.

Przedmiot umowy ubezpieczenia

§ 3

- Przedmiotem umowy ubezpieczenia na podstawie niniejszych OWU może być ubezpieczone:
  - mienie tj. budynki, budowle, ruchomości domowe i stałe elementy wykończeniowe oraz mienie związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego,
  - odpowiedzialność cywilna w życiu prywatnym,
  - ochrona prawna,
  - następstwa nieszczęśliwych wypadków,
  - uprawy.
- Zawarcie umowy ubezpieczenia obejmującej przedmiot wskazany w:
  - ust. 1 pkt 3–5, możliwe jest, o ile uprzednio objęto ochroną co najmniej jeden z poniższych rodzajów mienia:
    - budynki mieszkalny lub gospodarczy,
    - ruchomości domowe i stałe elementy wykończeniowe,
    - mienie związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego;
  - ust. 1 pkt 2, możliwe jest, o ile uprzednio objęto ochroną:
    - przynajmniej jeden z rodzajów mienia, o którym mowa w punkcie 1 lub
    - budynki rolnicze i OC rolników (warunek łączny), realizowane na na podstawie Ustawy.
- Ubezpieczenie mienia można rozszerzyć o następujące klauzule dodatkowe:
  - Klauzula nr 1 – Rozszerzenie zakresu ubezpieczenia dla budynków rolniczych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego – wariant ryzyka nazwane,
  - Klauzula nr 2 – Rozszerzenie zakresu ubezpieczenia budynków mieszkalnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego – wariant wszystkie ryzyka,
  - Klauzula nr 3 – Ubezpieczenie szkód spowodowanych przez przenikanie wody z gruntu,
  - Klauzula nr 4 – Ubezpieczenie nakładów inwestycyjnych,
  - Klauzula nr 5 – Ubezpieczenie mienia na tarasie i w ogrodzie,

- Klauzula nr 6 – Ubezpieczenie szkód spowodowanych przez zwierzęta dzikie,
  - Klauzula nr 7 – Ubezpieczenie kosztów najmu lokalu i pomieszczeń zastępczych,
  - Klauzula nr 8 – Ubezpieczenie przenośnego sprzętu elektronicznego poza miejscem ubezpieczenia,
  - Klauzula nr 12 – Ubezpieczenie uli pszczelich oraz pszczół,
  - Klauzula nr 13 – Ubezpieczenie pszczół od padnięcia,
  - Klauzula nr 15 – Ubezpieczenie domu letniskowego,
  - Klauzula nr 16 – Ubezpieczenie nagrobka,
  - Klauzula nr 17 – Ubezpieczenie mikroinstalacji OZE,
  - Klauzula nr 18 – Ubezpieczenie budynków i budowli w budowie.
- Ubezpieczenia, o których mowa w ust. 3 pkt 13 i 14, mogą być również zawierane jako ubezpieczenie samodzielne.
  - Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym można rozszerzyć o klauzule:
    - Klauzulę nr 9 – Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej kombajnisty,
    - Klauzulę nr 10 – Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu świadczenia usług agroturystycznych,
    - Klauzulę nr 14 – Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej pszczelarza.
  - Ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków, można rozszerzyć o Klauzulę nr 11 – Ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków turystów.

Wyłączenia ogólne z zakresu ubezpieczenia

§ 4

Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:

- wyrządzone umyślnie przez Ubezpieczonego lub osoby pozostające z nim we wspólnym gospodarstwie domowym,
- wyrządzone przez Ubezpieczonego na skutek rażącego niedbalstwa, chyba że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności; niniejsze wyłączenie nie dotyczy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej,
- wyrządzone przez Ubezpieczonego lub osoby pozostające z nim we wspólnym gospodarstwie domowym lub osoby pracujące w gospodarstwie rolnym, pozostające w stanie po użyciu alkoholu, po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, jeżeli miało to wpływ na powstanie szkody,
- powstałe w następstwie działań wojennych, rewolucji, niepokojów społecznych, blokady dróg, konfiskat, strajków, zamieszek, rozruchów, sabotażu, manifestacji,
- powstałe na skutek aktów terrorystycznych tj. działania jakiegokolwiek osoby lub grupy osób, zarówno działających samodzielnie, jak i w imieniu lub w powiązaniu z jakąkolwiek organizacją lub rządem, z włączeniem użycia siły lub przemocy i/lub groźby ich użycia, popełnionych z przyczyn politycznych, religijnych, ideologicznych, etnicznych lub ekonomicznych, z zamiarem wywarcia wpływu na jakikolwiek rząd i/lub wywołania chaosu, uczucia zagrożenia ludności lub dezorganizacji życia publicznego,
- powstałe wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania energii jądrowej lub skażenia radioaktywnego, promieni jonizujących, laserowych lub maserowych bez względu na przyczynę i źródło ich pochodzenia oraz pola magnetycznego lub elektromagnetycznego,
- górnictwe w rozumieniu prawa geologicznego i górnictwa lub szkody powstałe w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi,
- spowodowane osuwaniem lub zapadaniem się ziemi w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi,
- powstałe wskutek powolnego działania czynnika termicznego, chemicznego, biologicznego lub innego czynnika podobnie działającego, w tym korozji, rdzy, erozji, pary, wilgoci, dymu, sadzy, pyłu, pleśni, porostów, grzybów i insektów, a także wirusów i bakterii,
- powstałe na skutek decyzji administracyjnej wydanej na podstawie obowiązujących przepisów, powodującej wywłaszczenie, konfiskatę, zarekwirowanie, nacjonalizację, przejęcie lub zniszczenie ubezpieczonego mienia z nakazu właściwych organów administracyjnych lub sądowych,
- powstałe wskutek niedopełnienia obowiązków określonych w § 9, § 35 i § 40 lub wynikających z ustawy z dnia 7 lipca 1994r. - Prawo budowlane i ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej, w zakresie, w jakim nieprzestrzeganie tych obowiązków miało wpływ na powstanie lub zwiększenie rozmiaru szkody,

- 12) wymienione w postanowieniach OWU „Bezpieczna Zagroda” dotyczących poszczególnych rodzajów ubezpieczeń.

Zawarcie umowy ubezpieczenia

§ 5

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie wniosku Ubezpieczającego sporządzonego w formie pisemnej na formularzu wniosko-polisy lub w inny sposób.
2. Towarzystwo potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia wniosko-polisą lub innym dokumentem ubezpieczenia.
3. Towarzystwo może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od uzyskania od Ubezpieczającego dodatkowych informacji niezbędnych do oceny ryzyka, w tym przeprowadzenia oględzin i wykonania dokumentacji zdjęciowej mienia oraz miejsca ubezpieczenia.

Czas trwania odpowiedzialności Towarzystwa

§ 6

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres jednego roku, dwóch lub trzech lat, chyba że strony umówiły się inaczej. Towarzystwo dopuszcza możliwość zawarcia umowy ubezpieczenia na okres krótszy niż 12 miesięcy z zastrzeżeniem, że minimalny okres ubezpieczenia wynosi 3 miesiące.
2. Odpowiedzialność Towarzystwa rozpoczyna się od dnia wskazanego w dokumencie ubezpieczenia, jednak nie wcześniej niż od dnia następnego po opłaceniu składki lub jej pierwszej raty, o ile nie umówiono się inaczej. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na okres minimum roczny odpowiedzialność Towarzystwa przedłuża się na kolejny roczny okres ubezpieczenia, jeśli w terminie do 30 dni od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia jako koniec okresu ubezpieczenia zostanie zawarta kolejna umowa ubezpieczenia i opłacona składka. W przypadku zmiany warunków ubezpieczenia w umowie kontynuowanej, za zdarzenia powodujące szkody powstałe do dnia opłacenia składki Towarzystwo ponosi odpowiedzialność na warunkach dotychczasowej umowy. Przedłużenie odpowiedzialności Towarzystwa nie następuje, gdy nie została opłacona w całości określona w umowie ubezpieczenia składka ubezpieczeniowa za mijający okres ubezpieczenia.
3. Ubezpieczający może odstąpić od umowy ubezpieczenia zawartej na okres dłuższy niż 6 miesięcy w terminie 30 dni jeżeli nie jest przedsiębiorcą lub w terminie 7 dni, jeżeli jest przedsiębiorcą, licząc od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia.
4. W przypadku ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki ubezpieczeniowej, poczynając od chwili w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zająścia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym.
5. Towarzystwo może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym, jeżeli Towarzystwo ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty, a składka ubezpieczeniowa lub jej pierwsza rata nie została opłacona w terminie.
6. W razie opłacenia składki ubezpieczeniowej w ratach, niezaplacenie w terminie kolejnej raty składki ubezpieczeniowej powoduje ustanie odpowiedzialności Towarzystwa, jeżeli po upływie terminu płatności Towarzystwo wezwało Ubezpieczającego do zapłaty z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności.
7. Odpowiedzialność Towarzystwa kończy się:
  - 1) z upływem okresu ubezpieczenia,
  - 2) z dniem odstąpienia od umowy ubezpieczenia lub rozwiązania umowy ubezpieczenia,
  - 3) z chwilą zbycia przedmiotu ubezpieczenia, chyba że umówiono się inaczej.
8. Wypłata odszkodowania lub odszkodowań w wysokości równej sumie ubezpieczenia lub limitu odpowiedzialności na dany rodzaj mienia lub zdarzeń ubezpieczeniowych powoduje zaprzestanie odpowiedzialności w części dotyczącej przedmiotu ubezpieczenia, który uległ szkodzie i stanowi całkowite spełnienie świadczenia z tytułu tej części umowy ubezpieczenia.
9. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia, prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Przeniesienie tych praw wymaga pisemnego potwierdzenia przez Towarzystwo.

10. Jeżeli prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, stosunek ubezpieczenia wygasa z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
11. W razie przejścia praw z umowy ubezpieczenia, zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki ubezpieczeniowej przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.

Składka ubezpieczeniowa

§ 7

1. Składkę ubezpieczeniową ustala się w oparciu o obowiązującą w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia Taryfę Stawek do Ogólnych Warunków Ubezpieczenia „Bezpieczna Zagroda”, uwzględniając: okres ubezpieczenia, wysokość sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej, dotychczasowy przebieg ubezpieczenia, przedmiot i zakres ubezpieczenia, rodzaj ubezpieczanego mienia, rodzaj stosowanych zabezpieczeń, warunki płatności składki ubezpieczeniowej oraz przeprowadzoną ocenę ryzyka, a dodatkowo w zakresie następstw nieszczęśliwych wypadków liczbę osób objętych ubezpieczeniem.
2. W razie wprowadzenia do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odmiennych od określonych w OWU, wysokość składki ubezpieczeniowej ustalana jest indywidualnie w uzgodnieniu z Ubezpieczającym.
3. Na wniosek Ubezpieczającego składka ubezpieczeniowa może być rozłożona na raty.
4. Termin płatności rat i ich wysokość są wskazane we wniosko-polisie.
5. W ubezpieczeniach krótkoterminowych, tj. ubezpieczeniach zawieranych na okres krótszy niż jeden rok, składka ubezpieczeniowa płatna jest jednorazowo.
6. W przypadku płatności składki ubezpieczeniowej lub jej raty gotówką za datę opłacenia składki ubezpieczeniowej uznaje się datę, w której należna składka ubezpieczeniowa lub jej rata została przyjęta przez pracownika Towarzystwa lub agenta ubezpieczeniowego Towarzystwa.
7. W przypadku płatności składki ubezpieczeniowej lub raty składki ubezpieczeniowej przelewem bankowym, przekazem pocztowym lub kartą płatniczą, za datę opłacenia składki ubezpieczeniowej uznaje się datę zlecenia przelewu w banku, dokonania przekazu w urzędzie pocztowym na wskazany w umowie ubezpieczenia rachunek bankowy Towarzystwa lub datę operacji kartą płatniczą, o ile na rachunku bankowym Ubezpieczającego były zgromadzone wystarczające środki pieniężne. W przypadku braku wystarczających środków pieniężnych na rachunku bankowym Ubezpieczającego za datę opłacenia składki ubezpieczeniowej lub raty składki ubezpieczeniowej uznaje się dzień uznania rachunku bankowego Towarzystwa pełną kwotą wymaganej składki ubezpieczeniowej lub jej raty.
8. Składka ubezpieczeniowa za zawarcie umowy uzupełniającej naliczana jest proporcjonalnie do końca okresu ubezpieczenia przy założeniu, że składka ubezpieczeniowa wynosi 1/365 kwoty ustalonej składki ubezpieczeniowej rocznej za każdy dzień udzielonej ochrony ubezpieczeniowej.
9. W przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, zgodnie z postanowieniami § 6 ust. 7 pkt 2) lub 3) Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej, z zastrzeżeniem ust. 10.
10. Wysokość składki ubezpieczeniowej podlegającej zwrotowi wynosi 1/365 kwoty składki ubezpieczeniowej rocznej za każdy dzień niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.
11. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia lub jej rozwiązanie nie zwalnia Ubezpieczającego od obowiązku opłacenia składki ubezpieczeniowej za okres, w którym Towarzystwo udzielało ochrony ubezpieczeniowej.
12. Składka nie podlega indeksacji.

Obowiązki Towarzystwa

§ 8

1. W terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o zajściu zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną, Towarzystwo informuje o tym Ubezpieczającego i/lub Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, a także osobę występującą z roszczeniem, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa i wysokości odszkodowania lub świadczenia oraz przeprowadza postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania lub świadczenia. Towarzystwo przekazuje ww. informacje w formie pisemnej lub w inny sposób, o ile dana osoba wyraziła na to zgodę.

2. Jeżeli w terminie określonym w § 10 ust. 2 i 3 Towarzystwo nie wypłaci odszkodowania lub świadczenia zawiadamia pisemnie osobę występującą z roszczeniem o przyczynach braku możliwości zaspokojenia jej roszczeń w całości lub w części, a jeśli istnieją podstawy także wypłaca bezsporną część odszkodowania lub świadczenia.
3. Ubezpieczający, Ubezpieczony, Uprawniony z umowy ubezpieczenia, mając prawo do informacji związanych z zdarzeniem ubezpieczeniowym będących podstawą ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa oraz ustalenia okoliczności zdarzenia ubezpieczeniowego, jak również wysokością odszkodowania lub świadczenia za wyjątkiem ograniczeń wynikających z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), ustawy z dnia 10 maja 2018r. o ochronie danych osobowych, ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks postępowania karnego i ustawy z dnia 5 sierpnia 2010r. o ochronie informacji niejawnych.
- 5) eksploatacji urządzeń technicznych zgodnie z ich przeznaczeniem i instrukcją obsługi,
- 6) stosowania się do minimalnych wymogów zabezpieczeń określonych w § 22,
- 7) stosowania zabezpieczeń określonych w § 50 ust. 5 i § 57 ust. 13-16,
- 8) stosowania wszystkich zabezpieczeń zadeklarowanych w umowie ubezpieczenia, w tym zamknięcia na zamki wszelkich drzwi i okien oraz włączenia zabezpieczeń elektronicznych.
- 9) przestrzegania zaleceń wydanych przez Towarzystwo oraz usunięcia w wyznaczonym terminie szczególnego zagrożenia, do usunięcia którego Towarzystwo zobowiązało pisemnie Ubezpieczonego; za szczególne zagrożenie uważa się takie, które już wcześniej było przyczyną szkody.
10. Ubezpieczający i Ubezpieczony zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić Towarzystwo o zajściu okoliczności zwiększających prawdopodobieństwo zdarzeń takich jak:
  - 1) zmiana sposobu użytkowania ubezpieczonego budynku mieszkalnego, w tym pozostawienie budynku mieszkalnego w stanie niezamieszkanym przez okres dłuższy niż 60 dni,
  - 2) usunięcie, zmiana stanu lub awaria zabezpieczeń istniejących w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia,
  - 3) rozpoczęcie robót budowlanych w miejscu ubezpieczenia (w tym przebudowy lub remontu), które zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994r. - Prawo budowlane wymagają zgłoszenia do właściwych instytucji lub uzyskania pozwolenia na budowę,
  - 4) utrata kluczy/pilotów do automatycznego otwierania/zamykania drzwi do budynku stanowiącego miejsce ubezpieczenia.

Obowiązki Ubezpieczającego i Ubezpieczonego

§ 9

1. Ubezpieczający i Ubezpieczony zobowiązany jest podać do wiadomości Towarzystwa wszystkie znane sobie okoliczności, o które Towarzystwo pytało przed zawarciem umowy ubezpieczenia na formularzu wniosko-polisy lub w inny sposób.
2. Jeżeli Ubezpieczający i Ubezpieczony zawiera umowę ubezpieczenia przez przedstawiciela, obowiązek wskazany w ust. 1 ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności mu znane.
3. W razie zawarcia przez Towarzystwo umowy ubezpieczenia, mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
4. W czasie trwania umowy ubezpieczenia, Ubezpieczający i Ubezpieczony zobowiązany jest zawiadamiać Towarzystwo o zmianach okoliczności wymienionych w ust. 1 niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
5. Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 1, 2 i 4 nie zostały podane do jego wiadomości.
6. W razie, gdy Ubezpieczający lub Ubezpieczony podał niezgodne ze stanem faktycznym okoliczności lub zataił fakty istotne do oceny ryzyka, Towarzystwo jest wolne od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu, jeżeli miało to wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną.
7. W razie utraty kluczy/pilotów (także zapasowych) do budynku stanowiącego miejsce ubezpieczenia Ubezpieczony jest zobowiązany do bezzwłocznej wymiany zamków na własny koszt.
8. Ubezpieczający zawierający umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek zobowiązany jest do poinformowania Ubezpieczonego o treści zawartej umowy ubezpieczenia. Ponadto Ubezpieczający zawierający umowę ubezpieczenia grupowego na cudzy rachunek jest zobowiązany przed przystąpieniem do umowy ubezpieczenia grupowego, do przekazania osobie zainteresowanej przystąpieniem do takiej umowy informacji o:
  - 1) firmie zakładu ubezpieczeń oraz adresie jego siedziby,
  - 2) braku wyłączenia, w rozumieniu ustawy z dnia 15 grudnia 2017r. o dystrybucji ubezpieczeń, otrzymywanego w związku z proponowanym przystąpieniem do umowy ubezpieczenia grupowego,
  - 3) możliwości złożenia reklamacji, wniesienia skargi oraz pozasądowego rozwiązywania sporów.
9. Na Ubezpieczającym jak i Ubezpieczonym, który wie o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek spoczywa obowiązek:
  - 1) zawiadamiania o zmianach adresu miejsca ubezpieczenia lub adresu korespondencyjnego oraz wszelkich innych danych osobowych podanych we wniosko-polisie,
  - 2) podejmowania działań mających na celu zapobieganie powstaniu lub zwiększeniu szkody,
  - 3) użytkowania i utrzymania obiektów budowlanych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994r. - Prawo budowlane, w tym poddawaniu okresowym kontrolom technicznym przez osoby uprawnione, o ile taki obowiązek spoczywa na Ubezpieczonym:
    - a) przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych) co najmniej raz w roku,
    - b) instalacji gazowych co najmniej raz w roku,
    - c) instalacji elektrycznej co najmniej raz na 5 lat,
  - 4) stosowania się do zaleceń straży pożarnej, o ile takie zostały wydane,
  - 5) eksploatacji urządzeń technicznych zgodnie z ich przeznaczeniem i instrukcją obsługi,
  - 6) stosowania się do minimalnych wymogów zabezpieczeń określonych w § 22,
  - 7) stosowania zabezpieczeń określonych w § 50 ust. 5 i § 57 ust. 13-16,
  - 8) stosowania wszystkich zabezpieczeń zadeklarowanych w umowie ubezpieczenia, w tym zamknięcia na zamki wszelkich drzwi i okien oraz włączenia zabezpieczeń elektronicznych.
  - 9) przestrzegania zaleceń wydanych przez Towarzystwo oraz usunięcia w wyznaczonym terminie szczególnego zagrożenia, do usunięcia którego Towarzystwo zobowiązało pisemnie Ubezpieczonego; za szczególne zagrożenie uważa się takie, które już wcześniej było przyczyną szkody.
  10. Ubezpieczający i Ubezpieczony zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić Towarzystwo o zajściu okoliczności zwiększających prawdopodobieństwo zdarzeń takich jak:
    - 1) zmiana sposobu użytkowania ubezpieczonego budynku mieszkalnego, w tym pozostawienie budynku mieszkalnego w stanie niezamieszkanym przez okres dłuższy niż 60 dni,
    - 2) usunięcie, zmiana stanu lub awaria zabezpieczeń istniejących w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia,
    - 3) rozpoczęcie robót budowlanych w miejscu ubezpieczenia (w tym przebudowy lub remontu), które zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994r. - Prawo budowlane wymagają zgłoszenia do właściwych instytucji lub uzyskania pozwolenia na budowę,
    - 4) utrata kluczy/pilotów do automatycznego otwierania/zamykania drzwi do budynku stanowiącego miejsce ubezpieczenia.
  11. Ubezpieczony, w przypadku pozostawienia budynku mieszkalnego nieużytkowanego ponad 60 dni, zobowiązany jest do:
    - 1) pisemnego powiadomienia Towarzystwa,
    - 2) wyłączenia wszelkich odbiorników i obwodów energii elektrycznej oprócz niezbędnych do ogrzewania i zasilania instalacji alarmowych,
    - 3) zamknięcia głównego zaworu wody, a w przypadku braku ogrzewania zamknięcia zaworu wody na przyłączy,
    - 4) zamknięcia dopływu gazu z wyjątkiem zasilania pieca centralnego ogrzewania,
    - 5) zamknięcia na zamki wszelkich drzwi i okien,
    - 6) włączenia posiadanych zabezpieczeń elektronicznych,
    - 7) opłacenia dodatkowej składki za brak zamieszkiwania w budynku mieszkalnym stanowiącym miejsce ubezpieczenia.
  12. W razie zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego, z zastrzeżeniem ust. 13 oraz § 40 ust. 2 i 3, Ubezpieczony zobowiązany jest:
    - 1) użyć dostępnych środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiaru, przez co należy rozumieć również niezwłoczne powiadomienie Policji: o zdarzeniu powodującym ofiary w ludziach, dewastacji, kradzieży z włamaniem i rabunku, kradzieży stałych elementów wykończeniowych zewnętrznych budynku mieszkalnego, rozboju ulicznym (poza miejscem ubezpieczenia) oraz o każdym zdarzeniu powstałym w okolicznościach nasuwających przypuszczenie, że popełniono przestępstwo,
    - 2) powiadomić niezwłocznie Towarzystwo o powstaniu szkody, nie później niż w ciągu 7 dni od jej powstania lub uzyskania informacji o jej powstaniu,
    - 3) nie zmieniać stanu faktycznego spowodowanego zdarzeniem do czasu rozpoczęcia czynności likwidacyjnych przez przedstawiciela Towarzystwa, chyba że zmiana jest niezbędna w celu zabezpieczenia mienia przed dalszą szkodą lub zmniejszenia rozmiaru szkody; Towarzystwo nie może powołać się na to postanowienie, jeżeli przedstawiciel Towarzystwa nie rozpoczął czynności likwidacyjnych w ciągu 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie,
    - 4) udzielić Towarzystwu pomocy przy wykonywaniu czynności likwidacyjnych, w tym udostępnić wszelkie dokumenty i informacje niezbędne do ustalenia okoliczności powstania szkody, jej rozmiaru i wysokości odszkodowania,
    - 5) sporządzić na własny koszt rachunek strat (kosztorys lub wykaz utraconego, zniszczonego lub uszkodzonego mienia objętego ubezpieczeniem z określeniem jego ilości, wartości, roku produkcji, producenta), na podstawie posiadanych materiałów dowodowych i dokumentów i w ciągu 14 dni od dnia powzięcia informacji o szkodzie złożyć rachunek strat oraz dokumenty uzasadniające wysokość roszczenia (z wyłączeniem szkód z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej i następstw nieszczęśliwych wypadków); Towarzystwo zastrzega sobie prawo weryfikacji otrzymanych dokumentów,
    - 6) wypełnić obowiązki przewidziane w postanowieniach OWU dotyczących poszczególnych rodzajów ubezpieczeń,

- 7) zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę.
13. Przy ubezpieczeniu zwierząt gospodarskich Ubezpieczony zobowiązany jest:
- 1) w przypadku jeżeli zwierzę padło:
    - a) zawiadomić o tym niezwłocznie lekarza weterynarii w celu określenia przez niego przyczyny padnięcia,
    - b) natychmiast, lecz nie później niż w ciągu 20 godzin od padnięcia, powiadomić Towarzystwo o padnięciu zwierzęcia, chyba że wskazany termin wypadu w dniu ustawowo wolnym od pracy, wówczas powiadomienie Towarzystwa powinno nastąpić do godziny 12.00 pierwszego dnia roboczego następującego po wymaganym terminie,
    - c) nie naruszać zwłok zwierzęcia do czasu przybycia przedstawiciela Towarzystwa, chyba że naruszenia zwłok dokonał lekarz weterynarii lub naruszenie zwłok nastąpiło w związku z obowiązującymi przepisami sanitarnymi; Towarzystwo nie może powoływać się na te postanowienia, jeżeli nie dokonało oględzin pozostałości w ciągu 20 godzin od otrzymania zawiadomienia o szkodzie,
    - d) w ciągu 7 dni od dnia padnięcia zwierzęcia dostarczyć do Towarzystwa zgłoszenie szkody wraz z opinią lekarza weterynarii o przyczynie padnięcia zwierzęcia; jeżeli zwierzę padło nagle na skutek zdarzenia nie pozostawiającego śladów jednoznacznie wskazujących na przyczynę padnięcia, Ubezpieczony zobowiązany jest do przedstawienia opinii lekarza weterynarii wskazującej przyczynę padnięcia zwierzęcia,
  - 2) w przypadku uboju zwierzęcia z konieczności – niezwłocznie, lecz nie później niż następnego dnia po zarządzeniu przez lekarza weterynarii przeprowadzenia uboju z konieczności, powiadomić Towarzystwo o powstaniu szkody oraz dostarczyć do Towarzystwa w terminie 7 dni od daty uboju z konieczności:
    - a) zgłoszenie szkody,
    - b) opinię lekarza weterynarii w której stwierdza potrzebę przeprowadzenia uboju z konieczności,
    - c) opinię odpowiednio, lekarza weterynarii lub urzędowego lekarza weterynarii, przeprowadzającego badania przedubojowe zwierzęcia i poubojowe tusz i narządów wewnętrznych oraz wydającego ocenę mięsa,
    - d) rachunek za sprzedane pozostałości po szkodzie wydany przez upoważnioną jednostkę.
14. W przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, zawiadomienie o wystąpieniu zdarzenia ubezpieczeniowego może zgłosić również Ubezpieczony lub jego spadkobiercy.
15. W przypadku wystąpienia poszkodowanego z roszczeniem o odszkodowanie w zakresie objętym ubezpieczeniem na drogę sądową przeciwko Ubezpieczonemu jest on zobowiązany powiadomić o tym Towarzystwo następnego dnia po otrzymaniu pozwu.
16. Ubezpieczony jest zobowiązany także niezwłocznie informować Towarzystwo o wszczętym przeciwko niemu postępowaniu karnym lub administracyjnym, pozostającym w związku z zakresem ubezpieczenia.
17. Ubezpieczony zobowiązany jest przekazać Towarzystwu orzeczenie sądu w terminie umożliwiającym zajęcie stanowiska co do zasadności wniesienia środka odwoławczego, najpóźniej w terminie 7 dni od dnia otrzymania orzeczenia sądu.
18. Zaspokojenie lub uznanie przez Ubezpieczonego roszczeń poszkodowanego bez uprzedniej pisemnej zgody Towarzystwa nie ma wpływu na odpowiedzialność Towarzystwa za szkodę.
19. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązków określonych w ust. 12 pkt 1 Towarzystwo jest wolne od odpowiedzialności za szkodę powstałe z tego powodu, jeżeli miało to wpływ na powstanie lub zwiększenie rozmiaru szkody.
20. W razie niedopełnienia przez Ubezpieczonego któregośkolwiek z obowiązków, określonych w § 14 ust. 7 pkt 4 i 5, jeżeli miało to wpływ na powstanie szkody lub zwiększenie rozmiaru szkody, a także na ustalenie odpowiedzialności Towarzystwa, okoliczności i rozmiaru szkody, sprawcy szkody, Towarzystwo może odmówić wypłaty odszkodowania w części lub w całości.
21. W razie naruszenia obowiązków, o których mowa w ust. 12 oraz w § 40 ust. 2 i 3, Towarzystwo może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie lub odmówić jego wypłaty, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia rozmiaru szkody lub uniemożliwiło Towarzystwu ustalenie okoliczności i rozmiaru szkody.
22. Skutki braku zawiadomienia Towarzystwa o zdarzeniu ubezpieczeniowym nie następują, jeżeli Towarzystwo w terminie wyznaczonym do zawiadomienia otrzymało wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.

Wypłata odszkodowania

§ 10

1. Wypłata odszkodowania następuje na podstawie uznania roszczenia przez Towarzystwo, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądowego.
2. Odszkodowanie wypłaca się w terminie 30 dni od daty otrzymania przez Towarzystwo zawiadomienia o zdarzeniu.
3. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania Towarzystwo wypłaca w terminie określonym w ust. 2.

Roszczenia regresowe

§ 11

1. Z dniem wypłaty odszkodowania na Towarzystwo przechodzi prawo dochodzenia roszczeń od osoby odpowiedzialnej za szkodę, do wysokości wypłaconego odszkodowania.
2. Nie przechodzą na Towarzystwo roszczenia Ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.
3. Jeżeli Towarzystwo pokryło część szkody, Ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części, pierwszeństwo w zaspokojeniu roszczeń.
4. Towarzystwu nie przysługuje prawo dochodzenia zwrotu świadczeń wypłaconych z tytułu ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków.

Rozpatrywanie reklamacji

§ 12

1. W przypadku zastrzeżeń dotyczących usług świadczonych przez Towarzystwo, Klientowi przysługuje prawo do wniesienia reklamacji na działanie lub zaniechanie Towarzystwa związane z zawieraniem lub wykonaniem umowy ubezpieczenia.
2. Reklamacja może być złożona przez osobę fizyczną:
  - 1) w formie pisemnej – osobiście, w jednostce Towarzystwa obsługującej Klientów, a także w siedzibie Towarzystwa, ul. Henryka Raabego 13, 02-793 Warszawa, albo przesyłką pocztową w rozumieniu art. 3 pkt 21 ustawy z dnia 23 listopada 2012r. – Prawo pocztowe,
  - 2) ustnie – telefonicznie albo osobiście do protokołu podczas wizyty w jednostce Towarzystwa, obsługującej Klientów.
3. Reklamacja może być złożona przez osobę prawną lub spółkę nieposiadającą osobowości prawnej:
  - 1) w formie pisemnej – osobiście, w jednostce Towarzystwa obsługującej Klientów, a także w siedzibie Towarzystwa, ul. H. Raabego 13, 02-793 Warszawa, albo przesyłką pocztową w rozumieniu art. 3 pkt 21 ustawy z dnia 23 listopada 2012r. – Prawo pocztowe,
  - 2) ustnie – telefonicznie albo osobiście do protokołu podczas wizyty w jednostce Towarzystwa, obsługującej Klientów,
  - 3) w formie pisemnej na innym trwałym nośniku doręczonym jak w pkt 1, a reklamacje składane pocztą elektroniczną należy przesyłać na adres reklamacje.osobyprawne@tuw.pl.
4. Ze szczegółową informacją dotyczącą trybu wnoszenia i rozpatrywania reklamacji przez Towarzystwo można zapoznać się na stronie internetowej Towarzystwa lub w każdej jednostce Towarzystwa.
5. Właściwą jednostką organizacyjną Towarzystwa do rozpatrywania reklamacji jest jednostka określona w regulacjach wewnętrznych Towarzystwa, obowiązujących na dzień składania reklamacji.
6. Towarzystwo rozpatruje reklamację w terminie 30 dni od dnia jej otrzymania przez Towarzystwo. Do zachowania terminu wystarczy wysłanie Klientowi odpowiedzi przed jego upływem.
7. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, gdy rozpatrzenie reklamacji nie jest możliwe w terminie, o którym mowa w ust. 6, odpowiedź zostanie udzielona po dokonaniu ustaleń niezbędnych do rozpatrzenia reklamacji, nie później jednak niż w terminie 60 dni od dnia otrzymania reklamacji. W takim przypadku Towarzystwo przesyła Klientowi informację z wyjaśnieniem przyczyn opóźnienia, ze wskazaniem okoliczności wymagających wyjaśnienia i przewidywanym terminem rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi.

8. Towarzystwo udziela odpowiedzi na reklamację na piśmie. Na wniosek Klienta odpowiedź może zostać dostarczona pocztą elektroniczną.
9. W przypadku nieuwzględnienia przez Towarzystwo reklamacji, Klientom będącym osobami fizycznymi, które są Ubezpieczającym, Ubezpieczonym lub Uprawnionym z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo wystąpienia z wnioskiem o rozpatrzenie sprawy przez Rzecznika Finansowego w zakresie zastrzeżeń dotyczących usług świadczonych przez Towarzystwo. Dodatkowo w przypadku, jeśli ww. osoby są konsumentami w rozumieniu art. 22¹ Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. – Kodeks cywilny mają możliwość zwrócenia się o pomoc do właściwego miejscowo Powiatowego (Miejskiego) Rzecznika Konsumenta.
10. Towarzystwo podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

Rozwiązywanie sporów

§ 13

1. Spór z Towarzystwem może być na wniosek Klienta będącego osobą fizyczną poddany pozasądowemu postępowaniu w sprawie rozwiązywania sporów pomiędzy Klientem a podmiotem rynku finansowego, które przeprowadza Rzecznik Finansowy. Szczegółowe informacje zamieszczone zostały na stronie internetowej Rzecznika Finansowego <https://rf.gov.pl>.
2. W postępowaniu sądowym powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, Uprawnionego z umowy ubezpieczenia, spadkobiercy Ubezpieczonego lub spadkobiercy Uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

ROZDZIAŁ II UBEZPIECZENIE MIENIA

Ubezpieczenie od pożaru i innych zdarzeń losowych (wariant ryzyka nazwane)

§ 14

1. Przedmiotem ubezpieczenia od pożaru i innych zdarzeń losowych w wariantcie ryzyka nazwane może być następujące mienie stanowiące własność Ubezpieczonego lub osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym lub posiadane przez nich na podstawie innego tytułu prawnego znajdujące się w miejscu ubezpieczenia:
  - 1) budynki mieszkalne,
  - 2) budynki gospodarcze,
  - 3) budowle,
  - 4) ruchomości domowe i stałe elementy wykończeniowe,
  - 5) mienie związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, które może być ubezpieczone w jednym z niżej wymienionych wariantów wybranym przez Ubezpieczającego:
    - a) **Wariant siedlisko** obejmujący:
      - ziemiopłody, sprzęt rolniczy oraz materiały i zapasy – na terenie siedliska,
      - zwierzęta gospodarskie – na terenie gospodarstwa rolnego,
    - b) **Wariant gospodarstwo** obejmujący ziemiopłody, sprzęt rolniczy, materiały i zapasy oraz zwierzęta gospodarskie – na terenie gospodarstwa
W wariantcie Gospodarstwo ochroną od ryzyka pożaru są objęte również zebrane ziemiopłody w trakcie transportu z miejsca zbioru do miejsca ich składowania.
    - c) **Wariant pełny** obejmujący:
      - ziemiopłody, sprzęt rolniczy, materiały i zapasy oraz zwierzęta gospodarskie – na terenie gospodarstwa rolnego,
      - sprzęt rolniczy w trakcie prac polowych poza terenem gospodarstwa rolnego.
2. Ubezpieczenie określone w ust. 1 pkt 3) jest możliwe jedynie jako rozszerzenie ubezpieczenia mienia określonego w ust. 1 pkt 1) lub 2) lub obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych od ognia i innych zdarzeń losowych.
3. Ubezpieczenie mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych obejmuje szkody będące bezpośrednim następstwem niżej wymienionych zdarzeń ubezpieczeniowych:
  - 1) deszcz nawalny,
  - 2) dewastacja, z zastrzeżeniem ust. 5,
  - 3) dym i sadza, z zastrzeżeniem ust. 5,
  - 4) fala ponaddźwiękowa,

- 5) grad,
- 6) katastrofa budowlana,
- 7) lawina,
- 8) osuwanie się ziemi,
- 9) pożar,
- 10) przepięcie,
- 11) silny wiatr,
- 12) śnieg i lód,
- 13) trzęsienie ziemi,
- 14) uderzenie pioruna,
- 15) uderzenie pojazdu,
- 16) upadek drzew lub masztów,
- 17) upadek statku powietrznego,
- 18) wybuch,
- 19) zalanie,
- 20) zapadanie się ziemi.

4. Ochrona ubezpieczeniowa dla zwierząt gospodarskich w mieniu związanym z prowadzeniem gospodarstwa rolnego obejmuje także szkody powstałe wskutek porażenia prądem, z zastrzeżeniem § 20 ust. 5, pkt 3).
5. Ochrona ubezpieczeniowa dla:
  - 1) mienia związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego nie obejmuje szkód powstałych wskutek dewastacji,
  - 2) zwierząt gospodarskich nie obejmuje szkód powstałych wskutek dymu i sadzy.
6. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody w zakresie sum ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności określonych w § 19 i § 20.
7. Za dopłatą dodatkowej składki ochrona ubezpieczeniowa dla mienia związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego może zostać rozszerzona o szkody w belach lub kostkach **stomy i siana złożonego w stogi** na terenie gospodarstwa rolnego, powstałe wskutek pożaru, przy czym:
  - 1) suma ubezpieczenia stomy lub siana w stogach nie może być wyższa niż suma ubezpieczenia mienia związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego,
  - 2) suma ubezpieczenia jednego stogu stomy czy siana nie może być wyższa niż 20.000 PLN,
  - 3) udział własny Ubezpieczonego w szkodzie wynosi 20% ustalonego odszkodowania (bez możliwości jego wykupienia),
  - 4) zachowana zostanie odległość pomiędzy najbliższymi stogami stomy lub siana wynosząca co najmniej 100 metrów,
  - 5) wokół stogu stomy lub siana, w ciągu całego okresu ubezpieczenia, utrzymywany będzie pas gleby w „czarnym ugorze” o szerokości co najmniej 10 metrów – dotyczy przypadku, gdy stogi ustawione będą na gruntach ornych lub łąkach i pastwiskach.

Ubezpieczenie mienia w wariantcie wszystkie ryzyka

§ 15

1. Przedmiotem ubezpieczenia od pożaru i innych zdarzeń losowych w wariantcie wszystkie ryzyka może być następujące mienie stanowiące własność Ubezpieczonego lub osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym lub posiadane przez nich na podstawie innego tytułu prawnego znajdujące się w miejscu ubezpieczenia:
  - 1) budynki mieszkalne,
  - 2) ruchomości domowe i stałe elementy wykończeniowe,
2. Ubezpieczenie w wariantcie wszystkie ryzyka obejmuje szkody będące bezpośrednim następstwem uszkodzenia, zniszczenia lub utraty mienia wskutek jakiegokolwiek zdarzenia losowego, które nie zostało wyłączone na mocy postanowień określonych w § 4 i § 21.
3. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody w zakresie sum ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności określonych w § 19 i § 20.

Ubezpieczenie od powodzi

§ 16

1. Ubezpieczenie określone w § 14 i § 15 może zostać zawarte w zakresie rozszerzonym o powódź.
2. Składka ubezpieczeniowa za ubezpieczenie rozszerzone o powódź jest ustalana w zależności od zagrożenia powodziowego występującego we wskazanym w umowie ubezpieczenia miejscu ubezpieczenia.
3. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody w zakresie sum ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności określonych w § 19 i § 20.

Ubezpieczenie od kradzieży z włamaniem i rabunku, rozboju ulicznego oraz kradzieży

§ 17

1. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ochrona ubezpieczeniowa określona w § 14 może zostać rozszerzona:
  - 1) dla ruchomości domowych i stałych elementów wykończeniowych, o szkody powstałe wskutek kradzieży z włamaniem i rabunku oraz rozboju ulicznego (poza miejscem ubezpieczenia), z zastrzeżeniem ust. 2,
  - 2) dla stałych elementów wykończeniowych zewnętrznych budynku mieszkalnego szkody powstałe wskutek kradzieży, z zastrzeżeniem ust. 3,
  - 3) dla zwierząt gospodarskich znajdujących się w budynkach gospodarczych o szkody powstałe wskutek kradzieży z włamaniem,
  - 4) dla sprzętu rolniczego znajdującego się w budynkach o szkody powstałe wskutek kradzieży z włamaniem.
2. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ochrona ubezpieczeniowa określona w § 15 może zostać rozszerzona:
  - 1) dla ruchomości domowych i stałych elementów wykończeniowych, o szkody powstałe wskutek kradzieży z włamaniem i rabunku oraz rozboju ulicznego (poza miejscem ubezpieczenia),
  - 2) dla stałych elementów wykończeniowych zewnętrznych budynku mieszkalnego szkody powstałe wskutek kradzieży,
3. Przedmiotem ubezpieczenia od rozboju ulicznego (poza miejscem ubezpieczenia) jest mienie osobiste tj.: odzież, torebka, teczka, plecak, torba, walizka, portmonetka, portfel, okulary optyczne i przeciwsłoneczne wraz z etui, parasol, biżuteria, zegarek, gotówka, karty płatnicze i kredytowe, dokumenty, bilety do środków komunikacji, klucze do budynku stanowiącego miejsce ubezpieczenia oraz na teren siedliska na którym się znajdują, a także pilot do automatycznego otwierania/zamykania drzwi i bramy do miejsca ubezpieczenia, kluczyki do samochodu, wózek inwalidzki, chodzik, kule, laska, proteza ortopedyczna, orteza, holter, implant ślimakowy, aparat słuchowy, pompa insulinowa, glukometr, stanowiące własność Ubezpieczonego lub osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym lub posiadane przez nich na podstawie innego tytułu prawnego.
4. Ochrona może zostać rozszerzona o kradzież stałych elementów wykończeniowych zewnętrznych budynku mieszkalnego, jeżeli Ubezpieczający wykupił ubezpieczenie ruchomości domowych i stałych elementów wykończeniowych, od pożaru i innych zdarzeń losowych.
5. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody w zakresie sum ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności określonych w § 19 i § 20.
6. Towarzystwo zwraca również w granicach sumy ubezpieczenia niżej wymienionych przedmiotów ubezpieczenia koszty naprawy zniszczonych lub uszkodzonych w trakcie lub przy użytkowaniu dokonania kradzieży z włamaniem lub rabunku zabezpieczeń przeciwkradzieżowych oraz okien i drzwi:
  - 1) ruchomości domowych i stałych elementów wykończeniowych ustalonej dla ubezpieczenia od kradzieży z włamaniem i rabunku do wysokości 15% sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 10.000 PLN.
  - 2) zwierząt gospodarskich stanowiących mienie związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego ustalonej dla ubezpieczenia od kradzieży z włamaniem do wysokości 10% sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 10.000 PLN.
  - 3) sprzętu rolniczego stanowiącego mienie związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego ustalonej dla ubezpieczenia od kradzieży z włamaniem do wysokości 10% sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 10.000 PLN

Ubezpieczenie szyb i przedmiotów szklanych od stłuczenia

§ 18

1. Ochrona ubezpieczeniowa określona w § 14 i § 15 może zostać rozszerzona o ubezpieczenie szyb i przedmiotów szklanych od stłuczenia.
2. Przedmiotem ubezpieczenia są nieuszkodzone oraz zamontowane na stałe następujące szyby i przedmioty szklane stanowiące wyposażenie budynku mieszkalnego lub budynku gospodarczego znajdujące się we wskazanym w umowie ubezpieczenia miejscu ubezpieczenia:
  - 1) szyby okienne i drzwiowe,
  - 2) oszklenia ścienne i dachowe,
  - 3) szklane przegrody ścienne,

- 4) szklane, ceramiczne i kamienne okładziny ścian i sufitów,
  - 5) lustra i witraże,
  - 6) szklane, ceramiczne i kamienne elementy stanowiące część składową mebli,
  - 7) ceramiczne, szklane lub indukcyjne płyty grzewcze,
  - 8) oszklenia stanowiące część składową urządzeń AGD,
  - 9) szklane ścianki łazienkowe, kabiny prysznicowe i parawany łazienkowe,
  - 10) szklane, ceramiczne i kamienne brodziki, wanny, zlewozmywaki i umywalki,
  - 11) szyby kominkowe,
  - 12) akwaria i terraria,
  - 13) oszklenia instalacji fotowoltaicznych i solarnych, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. W ubezpieczeniu szyb i przedmiotów szklanych od stłuczenia ochroną nie są objęte:
    - 1) antyki i dzieła sztuki,
    - 2) szklane, ceramiczne i kamienne okładziny podłóg i schodów,
    - 3) szkło stanowiące osprzęt urządzeń technicznych (maszyn, aparatów) z wyjątkiem ceramicznych, szklanych lub indukcyjnych płyt grzewczych i urządzeń AGD,
    - 4) żarówki i szkło stanowiące osprzęt wszelkiego rodzaju instalacji,
    - 5) wszelkiego rodzaju oszklenia reklamowe (w tym rurki neonowe, szyby i gabloty),
    - 6) wszelkiego rodzaju oszklenie szklarni, oranżerii, ogrodów zimowych i inspektów,
    - 7) wszelkiego rodzaju oszklenia sprzętu rolniczego i innych środków transportu,
    - 8) szklane bariery i balustrady.
  4. W ramach ubezpieczenia szyb i przedmiotów szklanych od stłuczenia ochroną są objęte szkody w postaci stłuczenia, rozbicia lub pęknięcia ubezpieczonego przedmiotu.
  5. W ramach ubezpieczenia szyb i przedmiotów szklanych od stłuczenia Towarzystwo pokrywa również uzasadnione i udokumentowane koszty poniesione przez Ubezpieczonego w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego:
    - 1) demontażu i montażu, ustawienia rusztowań lub użycia dźwigu, podnośnika, wysięgnika w celu dokonania naprawy lub wymiany,
    - 2) naprawy uszkodzonych w związku z wybiciem szyby elementów mocujących szybę w ramie i muru uszkodzonego w związku z wymianą stłuczonej szyby, jeśli nie ma technologicznej możliwości wymiany stłuczonej szyby bez ich uszkodzenia,
    - 3) transportu uszkodzonego przedmiotu do miejsca naprawy i z powrotem.

Suma ubezpieczenia

§ 19

1. Sumy ubezpieczenia dla poszczególnych rodzajów mienia: budynków, budowli, ruchomości domowych i stałych elementów wykończeniowych oraz mienia związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego ustala Ubezpieczający.
2. Suma ubezpieczenia budynku mieszkalnego wchodzącego w skład gospodarstwa rolnego ubezpieczonego na podstawie Ustawy może zostać określona w wartości odtworzeniowej dla budynku, którego stopień zużycia technicznego nie przekracza 50%.
3. Suma ubezpieczenia budynku gospodarczego wchodzącego w skład gospodarstwa rolnego ubezpieczonego na podstawie Ustawy może zostać określona w wartości odtworzeniowej dla budynku, którego stopień zużycia technicznego nie przekracza 20%.
4. Sumę ubezpieczenia budynków ubezpieczonych na podstawie niniejszych OWU Ubezpieczający ustala odrębnie dla każdego rodzaju budynku według jednej z następujących wartości:
  - 1) odtworzeniowej – jeżeli stopień zużycia technicznego budynku mieszkalnego nie przekracza 50%, a budynku gospodarczego 20%,
  - 2) rzeczywistej.
5. Sumę ubezpieczenia budowli Ubezpieczający ustala według wartości rzeczywistej lub odtworzeniowej.
6. Sumę ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów wykończeniowych Ubezpieczający ustala według wartości odtworzeniowej lub rzeczywistej.
7. Sumę ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów wykończeniowych w zakresie kradzieży z włamaniem i rabunku, Ubezpieczający ustala kierując się możliwą maksymalną stratą spowodowaną zdarzeniem ubezpieczeniowym objętym ochroną w okresie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem, że suma ta nie może być wyższa niż suma ubezpieczenia w zakresie pożaru i innych zdarzeń losowych.

8. Sumę ubezpieczenia stałych elementów wykończeniowych zewnętrznych budynku mieszkalnego w zakresie kradzieży, Ubezpieczający ustala kierując się możliwą maksymalną stratą spowodowaną zdarzeniem ubezpieczeniowym objętym ochroną w okresie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem, że suma ta nie może być wyższa niż suma ubezpieczenia w zakresie pożaru i innych zdarzeń losowych.
9. Sumę ubezpieczenia przedmiotów wartościowych Ubezpieczający ustala według wartości rynkowej.
10. Sumę ubezpieczenia mienia związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego od pożaru i innych zdarzeń losowych Ubezpieczający ustala łącznie dla wszystkich rodzajów tego mienia (ziemiopłodów, zwierząt gospodarskich, sprzętu rolniczego oraz materiałów i zapasów), kierując się możliwą maksymalną stratą spowodowaną zdarzeniem ubezpieczeniowym objętym ochroną w okresie ubezpieczenia. Sumę ubezpieczenia zwierząt gospodarskich od kradzieży z włamaniem, i sumę ubezpieczenia sprzętu rolniczego od kradzieży z włamaniem Ubezpieczający ustala odrębnie kierując się możliwą maksymalną stratą spowodowaną zdarzeniem ubezpieczeniowym objętym ochroną w okresie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem, że suma ubezpieczenia zwierząt gospodarskich i/lub sprzętu rolniczego od kradzieży z włamaniem nie może być wyższa niż suma ubezpieczenia mienia związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego od pożaru i innych zdarzeń losowych.
11. Sumę ubezpieczenia szyb i przedmiotów szklanych Ubezpieczający ustala kierując się możliwą maksymalną stratą spowodowaną zdarzeniem ubezpieczeniowym objętym ochroną w okresie ubezpieczenia. Suma ubezpieczenia powinna odpowiadać wartości nabycia ubezpieczonych przedmiotów, łącznie z kosztami transportu i zamontowania.
12. W ramach sumy ubezpieczenia Towarzystwo pokrywa uzasadnione i udokumentowane koszty poniesione przez Ubezpieczonego w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową:
- 1) **koszty akcji ratowniczej**
W ramach sumy ubezpieczenia przedmiotu, który uległ szkodzie Towarzystwo pokrywa poniesione w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego uzasadnione i udokumentowane koszty działań podjętych przez Ubezpieczonego w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiaru, łącznie z działaniami nieskutecznymi, o ile działania te były adekwatne do występujących okoliczności. W ramach ubezpieczenia kosztów akcji ratowniczej ochroną objęte są również szkody w ubezpieczonym mieniu, które powstały w następstwie akcji ratowniczej.
  - 2) **koszty działań po szkodzie**
W ramach sumy ubezpieczenia przedmiotu, który uległ szkodzie i do łącznego limitu 20% tej sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 10.000 PLN, Towarzystwo pokrywa uzasadnione i udokumentowane koszty poniesione w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową, przypadające na:
    - a) uprzątnięcie pozostałości po szkodzie, porządkowanie i utylizację,
    - b) koszty usunięcia awarii instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej lub centralnego ogrzewania,
    - c) koszty osuszenia budynku lub lokalu.
  - 3) **koszty odtworzenia dokumentacji**
W ramach sumy ubezpieczenia przedmiotu, który uległ szkodzie i do łącznego limitu do 15% tej sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 10.000 PLN, Towarzystwo pokrywa koszty opracowania lub odtworzenia dokumentacji projektowej i geodezyjnej tego przedmiotu (w tym koszty uzyskania kopii dokumentów z materiałów źródłowych, koszty uzyskania kopii lub odpisów we właściwych urzędach i instytucjach).
  - 4) **koszty poszukiwania przyczyny szkody w miejscu ubezpieczenia** – do limitu 10.000 PLN na wszystkie zdarzenia ubezpieczeniowe w okresie ubezpieczenia Towarzystwo pokrywa udokumentowane koszty poszukiwania miejsca i usunięcia awarii instalacji będącej przyczyną szkody w miejscu ubezpieczenia wskazanym w polisie, wraz z kosztami przywrócenia do stanu sprzed szkody. Towarzystwo pokrywa koszty poszukiwania miejsca i usunięcia awarii instalacji również w przypadku, gdy istnieje realne zagrożenie powstania szkody, a wszelkie działania podjęte są w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów. Za koszty poszukiwania przyczyny powstania szkody uważa się niezbędne, uzasadnione i udokumentowane koszty odnalezienia:
    - a) elementów, których uszkodzenie lub wada były bezpośrednią przyczyną zalania wraz z kosztami usunięcia tych uszkodzeń lub wad; a także, w przypadku, gdy zalanie wyrządziło szkodę wyłącznie osobie trzeciej, a element, którego uszkodzenie lub wada były bezpośrednią przyczyną szkody znajdował się w budynku Ubezpieczonego,
    - b) wmurowanych w ściany, sufity i podłogi elementów instalacji dotkniętych skutkami uderzenia pioruna lub przepięcia.
13. Suma ubezpieczenia oraz limity odpowiedzialności ustalone dla danego rodzaju mienia lub zdarzeń ubezpieczeniowych stanowią górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa w okresie ubezpieczenia. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat Ubezpieczający ustala sumę ubezpieczenia, która stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
14. Suma ubezpieczenia ulega zmniejszeniu o każdorazowo wypłacone odszkodowanie/świadczenie, aż do jej wyczerpania, także w przypadku, jeśli wypłata odszkodowania będzie dotyczyła limitu na okres do 12 miesięcy dla danego rodzaju mienia lub zdarzeń ubezpieczeniowych.
15. Na pisemny wniosek Ubezpieczającego może nastąpić podwyższenie lub uzupełnienie sumy ubezpieczenia ze skutkiem od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki ubezpieczeniowej.

Limity odpowiedzialności

§ 20

1. W ramach umowy ubezpieczenia zawartej na podstawie niniejszych OWU maksymalna wysokość odszkodowania za wskazany rodzaj mienia lub wskazane zdarzenia ubezpieczeniowe jest ograniczona do z góry określonego limitu odpowiedzialności.
2. W ramach sumy ubezpieczenia budynku mieszkalnego, budynków gospodarczych i budowli, Towarzystwo odpowiada do wysokości następujących limitów:
  - 1) **przepięcie** – 2% łącznej sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 20.000 PLN z zastrzeżeniem, że wysokość odszkodowania za szkody spowodowane przepięciem w danym przedmiocie ubezpieczenia nie może być wyższa niż jego suma ubezpieczenia od pożaru i innych zdarzeń losowych i nie więcej niż łączna wysokość limitu odpowiedzialności za szkody spowodowane przepięciem. Podwyższenie limitu odpowiedzialności Towarzystwa za szkody spowodowane przepięciem ponad limit określony w niniejszym punkcie jest możliwe za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej. Ubezpieczający dokonuje wyboru sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż do wysokości 200.000 PLN,
  - 2) **dewastacja** – dla szkód objętych ochroną w ramach dewastacji powstałych na skutek graffiti 2% łącznej sumy ubezpieczenia od pożaru i innych zdarzeń losowych, jednak nie więcej niż 1.000 PLN, a dla pozostałych szkód objętych ochroną w ramach dewastacji 2% łącznej sumy ubezpieczenia od pożaru i innych zdarzeń losowych, jednak nie więcej niż 10.000 PLN; z zastrzeżeniem, że wysokość odszkodowania za szkody spowodowane dewastacją w danym przedmiocie ubezpieczenia nie może być wyższa niż jego suma ubezpieczenia od pożaru i innych zdarzeń losowych i nie więcej niż łączna wysokość limitu odpowiedzialności za szkody spowodowane dewastacją,
  - 3) **katastrofa budowlana** – w granicach sumy ubezpieczenia danego przedmiotu ubezpieczenia od pożaru i innych zdarzeń losowych jednak nie więcej niż 300.000 PLN.
3. W przypadku, gdy ochroną ubezpieczeniową zostały objęte budowle, Towarzystwo odpowiada również za przepięcie w instalacjach/osprzęcie elektrycznym ubezpieczonych budowli (w tym napędach/siłownikach bram).
4. W ramach sumy ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów wykończeniowych, Towarzystwo odpowiada do wysokości następujących limitów:
  - 1) **przedmioty wartościowe przechowywane poza sejfem** – 15% sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 10.000 PLN. Podwyższenie limitu odpowiedzialności Towarzystwa za szkody w przedmiotach wartościowych przechowywanych poza sejfem ponad limit wskazany w niniejszym punkcie jest możliwe za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej. Ubezpieczający dokonuje wyboru sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż do wysokości 50.000 PLN, z zastrzeżeniem że łączna suma ubezpieczenia dla przedmiotów wartościowych (uwzględniająca ww. limit) nie może być wyższa niż suma ubezpieczenia w zakresie pożaru i innych zdarzeń losowych,
  - 2) **wartości pieniężne** – 5% sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 1.000 PLN,
  - 3) **ruchomości domowe i stałe elementy wykończeniowe w budynku gospodarczym** – 20% sumy ubezpieczenia,

- 4) **przepięcie** – 20% sumy ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia od pożaru i innych zdarzeń losowych, jednak nie więcej niż 20.000 PLN. Podwyższenie limitu odpowiedzialności Towarzystwa za szkody spowodowane przepięciem ponad limit wskazany w niniejszym punkcie jest możliwe za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej. Ubezpieczający dokonuje wyboru sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż do wysokości 200.000 PLN, z zastrzeżeniem że łączna suma ubezpieczenia dla przepięcia (uwzględniająca ww. limit) nie może być wyższa niż suma ubezpieczenia w zakresie pożaru i innych zdarzeń losowych,
  - 5) **rozbój uliczny (poza miejscem ubezpieczenia)** – 5% sumy ubezpieczenia ustalonej dla kradzieży z włamaniem i rabunku, jednak nie więcej niż 2.000 PLN, w tym 500 PLN na gotówkę, 500 PLN na koszt zakupu zamków w przypadku zrabowania kluczy, 500 PLN na przeprogramowanie centrali alarmowej w przypadku zrabowania pilota oraz 500 PLN na zakup lub naprawę telefonu komórkowego, na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.
5. W ramach sumy ubezpieczenia mienia związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, Towarzystwo odpowiada do wysokości następujących limitów:
- 1) **przepięcie** – 2% sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 20.000 PLN. Podwyższenie limitu odpowiedzialności Towarzystwa za szkody spowodowane przepięciem ponad limit wskazany w niniejszym punkcie jest możliwe za opłatą dodatkowej składki. Ubezpieczający dokonuje wyboru sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż do wysokości 200.000 PLN, z zastrzeżeniem że łączna suma ubezpieczenia dla przepięcia (uwzględniająca ww. limit) nie może być wyższa niż suma ubezpieczenia w zakresie pożaru i innych zdarzeń losowych,
  - 2) **katastrofa budowlana** – w granicach sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 300.000 PLN,
  - 3) **porażenie prądem zwierząt gospodarskich** – 25% sumy ubezpieczenia mienia związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego,
  - 4) **sprzęt rolniczy od kradzieży z włamaniem** – nie więcej niż 20.000 PLN, z zastrzeżeniem że łączna suma ubezpieczenia sprzętu rolniczego i zwierząt gospodarskich od kradzieży z włamaniem, nie może być wyższa niż suma ubezpieczenia mienia związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego od pożaru i innych zdarzeń losowych.

Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia mienia

§ 21

1. Poza ogólnymi wyłączeniami określonymi w § 4, zakres ubezpieczenia mienia nie obejmuje także odpowiedzialności za szkody:
  - 1) w budynkach i budowlach w budowie oraz mieniu w nich się znajdującym, o ile nie umówiono się inaczej,
  - 2) w budynkach i budowlach wzniesionych lub użytkowanych niezgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994r. - Prawo budowlane oraz znajdującym się w nich mieniu,
  - 3) w budynkach i budowlach których stan techniczny i wyposażenie uniemożliwia ich użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem oraz znajdującym się w nich mieniu,
  - 4) w budynkach i budowlach przeznaczonych do rozbioru oraz znajdującym się w nich mieniu,
  - 5) powstałe w związku z montażem, demontażem, przebudową, rozbudową, remontem lub rozbioru, prowadzonymi w obrębie miejsca ubezpieczenia, o ile nie umówiono się inaczej,
  - 6) w budynkach i budowlach, które zostały zabezpieczone niezgodnie z postanowieniami OWU oraz w znajdującym się w nich mieniu,
  - 7) w budynku mieszkalnym oraz znajdujących się w nim ruchomościach domowych i stałych elementach wykończonych, jeżeli budynek mieszkalny jest nieużytkowany przez Ubezpieczonego lub inną osobę upoważnioną przez okres dłuższy niż 60 dni; chyba że Towarzystwo zostało pisemnie powiadomione o tym fakcie i spełnione zostały obowiązki opisane w § 9 ust. 11,
  - 8) we wszelkich napowietrznych instalacjach technicznych znajdujących się na zewnątrz budynku lub budowli,
  - 9) w namiotach, inspektach i tunelach foliowych oraz mieniu w nich się znajdującym,
  - 10) w gruntach, glebie, uprawach w pnii, drzewach, krzewach, w tym także w uprawach w szklarniach, cieplarniach, oranżeriach, namiotach foliowych i tunelach lub inspektach,
  - 11) w drobiu i zwierzętach futerkowych w chowie fermowym,
  - 12) w rybach w hodowli i chowie oraz w urządzeniach stawowych,
  - 13) w zwierzętach utrzymywanych w waunkach nie spełniających dobrostanu,
  - 14) powstałe w czasie transportu zebranych ziemiopłodów z miejsca zbioru do miejsca ich składowania z przyczyn innych niż ogień,
  - 15) powstałe w mieniu służącym do prowadzenia działalności gospodarczej (za wyjątkiem działalności gospodarczej prowadzonej w gospodarstwie w ramach działu specjalnego produkcji rolnej oraz działalności agroturystycznej) lub wykorzystywanym w celach zarobkowych oraz związanym z działalnością handlową, przemysłową, rzemieślniczą oraz usługową; wyłączenie nie dotyczy sprzętu rolniczego objętego ubezpieczeniem w Wariancie pełnym, o którym mowa w § 14 ust. 1 pkt 5 c),
  - 16) w rękopisach, starodrukach, aktach i dokumentach, z wyjątkiem kosztów odtworzenia dokumentów zdefiniowanych w § 2 pkt 39 g),
  - 17) we wszelkiego rodzaju zarejestrowanych pojazdach mechanicznych i przyczepach oraz częściach zamiennych do nich, za wyjątkiem sprzętu rolniczego,
  - 18) w statkach powietrznych i pojazdach wodnych (w tym skuterach wodnych, jachtach żaglowych i motorowych) oraz w częściach zamiennych do nich, z wyjątkiem lotni i parolotni oraz drobnego sprzętu pływającego zdefiniowanych w § 2 pkt 39 i),
  - 19) w paliwach napędowych,
  - 20) w nośnikach danych, z wyłączeniem programów komputerowych produkcji seryjnej, będących w ciągłej sprzedaży i użytkowanych przez Ubezpieczonego,
  - 21) w ruchomościach domowych znajdujących się na wolnym powietrzu, niezabudowanych balkonach, loggiach, tarasach lub w ogrodzie, o ile nie umówiono się inaczej,
  - 22) wskutek porysowania, zdrapania, poplamienia, zmiany barwy ubezpieczonego przedmiotu lub odprysnięcia kawałków szyb i innych przedmiotów szklanych,
  - 23) w mieniu, którego nabycie potwierdzone jest fałszywymi dowodami zakupu, wprowadzonym na polski obszar celny lub do obrotu niezgodnie z prawem, albo w mieniu, na którego posiadanie Ubezpieczony nie ma zezwolenia wymaganego przez prawo,
  - 24) powstałe wskutek przypalenia lub osmalenia, jeżeli nie było pożaru lub w wyniku poddania ubezpieczonego mienia działaniu ciepła albo ognia w celu związanym z prowadzoną działalnością gospodarczą,
  - 25) spowodowanych przerwami w zasilaniu prądem elektrycznym maszyn i urządzeń chłodniczych,
  - 26) powstałe wskutek przedostania się opadów atmosferycznych (deszczu, gradu, śniegu lub lodu) przez dach lub ściany lub zawalenie się dachu, które powstało w następstwie złego stanu technicznego, braku konserwacji lub wadliwej konserwacji dachu, instalacji, rynien, stolarki okiennej, drzwiowej lub innych elementów ubezpieczonego budynku lub budowli, jeżeli utrzymywanie w dobrym stanie technicznym lub konserwacja tych instalacji, urządzeń i elementów należała do obowiązków Ubezpieczonego,
  - 27) powstałe wskutek przedostania się deszczu, gradu, śniegu lub lodu przez niezamknięte, niedomknięte, nieszczelne lub niezabezpieczone okna, drzwi zewnętrzne i inne otwory,
  - 28) powstałe wskutek nawilgacania, przemarzania lub zamarzania ścian lub innych elementów budynków/budowli,
  - 29) powstałych wskutek przenikania wody z gruntu przez fundamenty, ściany, posadzki, stropy, o ile nie umówiono się inaczej,
  - 30) powstałe wskutek zamarznięcia instalacji wewnętrznych znajdujących się w nieogrzewanym budynku, jeżeli Ubezpieczony nie zapewnił w sezonie grzewczym należytego ogrzewania pomieszczeń/budynku,
  - 31) powstałe wskutek niezapewnienia przez Ubezpieczonego w sezonie grzewczym należytego ogrzewania pomieszczeń,
  - 32) powstałe wskutek cofnięcia się ścieków, jeżeli nie zastosowano zaworów zwrotnych w instalacji kanalizacyjnej, o ile na Ubezpieczonym spoczywał obowiązek zainstalowania zaworów,
  - 33) w postaci zaginięcia mienia, w tym podczas akcji ratowniczej,
  - 34) będących następstwem kradzieży z włamaniem, rabunku, kradzieży lub rozbój uliczny (poza miejscem ubezpieczenia), w którym brała udział osoba pozostająca z Ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym,
  - 35) spowodowane bezpośrednio lub pośrednio przez wirusy komputerowe oraz wskutek przestępstw elektronicznych i komputerowych,
  - 36) powstałe w wyniku naturalnego zużycia mienia w trakcie jego eksploatacji,
  - 37) powstałe wskutek naturalnego osiadania budynków lub budowli,

Wymagane zabezpieczenia

§ 22

- 38) powstałe wskutek drgań spowodowanych ruchem jakichkolwiek pojazdów i maszyn,
  - 39) powstałe w pojazdach typu quad.
  2. Zakres ubezpieczenia budynków mieszkalnych i ruchomości domowych w budynkach mieszkalnych **w wariantcie wszystkie ryzyka** nie obejmuje odpowiedzialności za szkody wskazane w ust. 1 oraz dodatkowo za:
    - 1) szkody powstałe wskutek usiłowania lub dokonania oszustwa, wyłudzenia, podstępu, wymuszenia lub szantażu, wprowadzenia w błąd lub pozostawania w błędzie, poświadczenia nieprawdy, fałszerstwa, defraudacji, sprzeniewierzenia,
    - 2) szkody ujawnione w trakcie inwentaryzacji mienia lub spowodowane błędami księgowymi,
    - 3) szkody spowodowane wadami projektowymi lub materiałowymi,
    - 4) szkody spowodowane błędami wykonawczymi w produkcji, wadliwej obsłudze, awarii maszyny, wad ukrytych,
    - 5) szkody powstałe na skutek niedokonywania okresowych przeglądów wymaganych instrukcją lub zasadami prawidłowej eksploatacji instalacji i urządzeń,
    - 6) szkody powstałe w okresie gwarancji, za które odpowiada producent, serwisant, sprzedawca lub dostawca,
    - 7) szkody powstałe wskutek korozji, rdzy, erozji, powolnego działania czynników geologicznych, powolnego odkształcania lub wady ukrytej,
    - 8) szkody spowodowane procesami chemicznymi lub fizycznymi zachodzącymi wewnątrz ubezpieczonego mienia, o ile ich przyczyną nie są zdarzenia objęte ochroną ubezpieczeniową,
    - 9) szkody w postaci uszkodzenia, zniszczenia lub utraty mienia w niewyjaśniony sposób,
    - 10) straty finansowe, takie jak: utrata zysku lub przychodu, a także kar umownych, kar pieniężnych, grzywnien sądowych i administracyjnych i innych zobowiązań pieniężnych,
    - 11) koszty usunięcia wad materiałowych oraz kosztów konserwacji i utrzymania w stanie koniecznym do prawidłowego funkcjonowania mienia,
    - 12) zdarzenia nie mające wpływu na użyteczność mienia, a pozostawiające wrażenia estetyczne, takie jak: poplamienie, zadrapanie, wgniecenie, wyrzucenie, odpadnięcie części przedmiotu, przebarwienie, zmiana zapachu, pęknięcie,
    - 13) szkody bezpośrednie i pośrednie powstałe w związku z obliczaniem, porównywaniem, rozróżnianiem, porządkowaniem lub przetwarzaniem danych,
    - 14) spowodowane przez rośliny i zwierzęta,
    - 15) zachorowania, nieszczęśliwych wypadków lub śmierci zwierząt oraz kosztów leczenia i zabiegów medycznych,
    - 16) szkody w ruchomościach domowych i szkody w stałych elementach wykończeniowych przed ich zamontowaniem, wbudowaniem lub po demontażu spowodowane przez Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, pomoc domową lub osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym,
    - 17) szkody, które powstały na skutek stłuczenia (rozbicia) lub pęknięcia przedmiotu ubezpieczenia lub jego elementu wykonanego ze szkła, ceramiki, kamienia, konglomeratu lub tworzywa sztucznego (w tym ekranów, monitorów, matryc, wyświetlaczy, szklanych i ceramicznych płyt grzewczych oraz elementów instalacji fotowoltaicznej lub solarnej),
    - 18) wpadnięcia przedmiotu do wody lub innej cieczy, które spowodował człowiek.
  3. O ile nie umówiono się inaczej, zakres ubezpieczenia w wariantcie ryzyka nazwane i w wariantcie wszystkie ryzyka nie obejmuje również odpowiedzialności za szkody spowodowane:
    - 1) powodzią,
    - 2) kradzieżą z włamaniem lub rabunkiem,
    - 3) rozbojem ulicznym (poza miejscem ubezpieczenia),
    - 4) kradzieżą stałych elementów wykończeniowych zewnętrznych,
    - 5) stłuczeniem szyb i przedmiotów szklanych,
    - 6) przenikaniem wody z gruntu,
    - 7) przez zwierzęta dzikie.
  4. Towarzystwo nie odpowiada za szkody powstałe w dziełach sztuki i antykach w przypadku nieprzedstawienia przez Ubezpieczonego, w razie szkody następujących dokumentów:
    - 1) pisemnego potwierdzenia faktu nabycia dzieła sztuki/antyku w postaci umowy kupna, faktury lub rachunku zakupu,
    - 2) wyceny dzieła sztuki/antyku przez rzeczoznawców posiadających uprawnienia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ekspertów domów aukcyjnych, historyków sztuki zrzeszonych w Stowarzyszeniu Historyków Sztuki, osoby będące biegłymi sądowymi.
1. Budynek mieszkalny i budynki gospodarcze oraz te budowle, w których znajduje się mienie objęte ochroną ubezpieczeniową muszą być zabezpieczone w następujący sposób:
    - 1) sufitry, ściany, podłogi, dachy są wykonane z trwałych materiałów, których zniszczenie lub pokonanie nie jest możliwe bez użycia narzędzi lub siły,
    - 2) wszelkie otwory w ścianach, sufitach, podłogach i dachach są zamknięte i nie jest możliwy dostęp do budynku lub lokalu osób nieuprawnionych bez dokonania włamania,
    - 3) wszystkie drzwi zewnętrzne prowadzące do budynku lub lokalu są w należyłym stanie technicznym oraz tak skonstruowane, osadzone i zamknięte, że nie jest możliwe ich wyłamanie lub wyważenie bez użycia narzędzi lub siły, a otwarcie bez użycia podrobionych lub dopasowanych kluczy; sztaby, skoble i zawiasy zewnętrzne są wmurowane w ściany lub przytwierdzone zaklinowanymi śrubami lub zamocowane w inny sposób od wewnątrz ubezpieczonego budynku i nie jest możliwe ich wyłamanie lub wyważenie bez użycia narzędzi lub siły,
    - 4) w przypadku drzwi dwuskrzydłowych, jedno skrzydło jest dodatkowo unieruchomione za pomocą zasuwki z dołu i z góry od wewnętrznej strony,
    - 5) wszystkie klucze do zamków, kłódek, karty kodu dostępu, piloty do zamknięć i alarmów są w wyłącznym posiadaniu Ubezpieczonego lub osób uprawnionych do ich przechowywania i przechowywane są w sposób chroniący je przed dostępem do nich osób nieuprawnionych.
  2. Jeżeli zakres ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów wykończeniowych jest rozszerzony o szkody powstałe na skutek kradzieży z włamaniem, to miejsce ubezpieczenia musi być ponadto zabezpieczone w następujący sposób:
    - 1) drzwi zewnętrzne prowadzące do budynku mieszkalnego i budynków gospodarczych oraz tych budowli, w których znajduje się ubezpieczone mienie (z wyłączeniem drzwi balkonowych i tarasowych) spełniają wszystkie następujące warunki:
      - a) są pełne, drzwi traktuje się jako pełne również wtedy, gdy zawierają w swej konstrukcji elementy szklane zabezpieczone w sposób uniemożliwiający wejście do pomieszczeń lub otwarcie w tych drzwiach zamka przez otwór wybity w szybie znajdującej się w drzwiach lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, jeżeli przeszklenia są wypełnione szkłem antywłamaniowym o klasie odporności co najmniej P2/P2A lub są zabezpieczone stałymi/ruchomymi kratami lub roletami/żaluzjami przeciwwłamaniowymi; ww. postanowienia dotyczące dodatkowych zabezpieczeń oszklonych drzwi nie mają zastosowania w obiektach wyposażonych w sprawne zabezpieczenia elektroniczne,
      - b) są zamykane na jeden zamek wielozastawkowy lub jeden zamek wielopunktowego ryglowania lub jeden zamek elektroniczny/mechaniczno-elektroniczny,
    - 2) jeżeli suma ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów wykończeniowych od kradzieży z włamaniem zawiera się w przedziale od 50.001 PLN do 100.000 PLN to budynek mieszkalny lub budynki gospodarcze, z których prowadzi bezpośrednie przejście do budynku mieszkalnego są dodatkowo zaopatrzone w zabezpieczenia otworów okiennych (w tym drzwi balkonowych i tarasowych) szkłem antywłamaniowym o klasie odporności co najmniej P2/P2A lub zabezpieczone na całej powierzchni stałymi/ruchomymi kratami lub roletami/żaluzjami przeciwwłamaniowymi lub okiennicami zamykanymi na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy lub jeden zamek elektroniczny/mechaniczno-elektroniczny lub kłódkę wielozastawkową; ww. postanowienia dotyczące dodatkowych zabezpieczeń otworów okiennych nie mają zastosowania w obiektach zaopatrzonych w sprawne zabezpieczenia elektroniczne,
    - 3) jeżeli suma ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów wykończeniowych od kradzieży z włamaniem przekracza 100.000 PLN to budynek mieszkalny oraz budynki gospodarcze, z których prowadzi bezpośrednie przejście do budynku mieszkalnego są dodatkowo zaopatrzone w alarm lokalny z monitoringiem z przybyciem załogi interwencyjnej do 25 minut.
  3. Jeżeli zakres ubezpieczenia mienia związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego jest rozszerzony o szkody w zwierzętach gospodarskich i szkody w sprzęcie rolniczym powstałe na skutek

kradzieży z włamaniem, to miejsce ubezpieczenia musi być zabezpieczone w następujący sposób:

- 1) zwierzęta znajdują się w budynkach zamkniętych co najmniej na jeden zamek wielozastawkowy lub jedną kłódkę wielozastawkową,
  - 2) drzwi oraz zamknięcia są w należyłym stanie technicznym i są tak umocowane, osadzone i zamknięte, że wyłamanie ich lub wyważenie nie jest możliwe bez pozostawienia śladów stanowiących dowód użycia siły lub narzędzi.
4. Za równorzędne zabezpieczenie do zamka wielozastawkowego uważa się elektroniczny system zamykania bramy garażowej.

Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania

§ 23

1. Rozmiar szkody w ubezpieczeniu budynków i stałych elementów wykończeniowych ustala się według cen z dnia powstania szkody zgodnie z zasadami:
  - 1) budynki rolnicze ubezpieczone w zakresie obowiązkowym – postanowienia Ustawy,
  - 2) budynki oraz stałe elementy wykończenia ubezpieczone na podstawie OWU i budynki rolnicze ubezpieczone na podstawie OWU w zakresie rozszerzonym:
    - a) przy ubezpieczeniu według wartości odtworzeniowej – na podstawie kosztorysu naprawy/wymiany, remontu lub odbudowy opracowanego w oparciu o Katalogi Nakładów Rzeczowych, przedłożonego przez Ubezpieczonego przed rozpoczęciem naprawy i zweryfikowanego przez Towarzystwo; dla robót nieuregulowanych w Katalogach Nakładów Rzeczowych kosztorys musi obejmować koszty robocizny z podaniem liczby godzin i szczegółowy wykaz materiałów,
    - b) przy ubezpieczeniu według wartości rzeczywistej – w wysokości kosztów określonych zgodnie z postanowieniami pkt 2a) z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego zgodnie z zasadami stosowanymi w budownictwie (wg wzoru Rossa), który jest dostępny w każdej jednostce Towarzystwa oraz na stronie internetowej www.tuw.pl, z zastrzeżeniem, że:
      - i. nie uwzględnia się stopnia zużycia technicznego przy uszkodzeniach, których wartość nie przekracza 3% sumy ubezpieczenia,
      - ii. maksymalne potrącenie z tytułu zużycia technicznego wynosi 80%.
2. Rozmiar szkody w ubezpieczeniu budowli ustala się według cen z dnia powstania szkody w wartości rzeczywistej lub odtworzeniowej; postanowienia ust. 1 stosuje się odpowiednio.
3. Rozmiar szkody w ubezpieczeniu ruchomości domowych ustala się według cen z dnia powstania szkody następująco:
  - 1) ruchomości domowe ubezpieczone w wartości odtworzeniowej – według wartości odtworzeniowej bez potrącenia stopnia zużycia,
  - 2) dzieła sztuki, antyki, biżuteria, kamienie szlachetne, perły, przedmioty wykonane w całości lub w części ze złota, srebra lub platyny, medale, broń, trofea myśliwskie, futra naturalne – według wartości rynkowej,
  - 3) znaczki pocztowe – według wartości nominalnej, jeżeli znaczki stanowią prawny sposób uiszczenia opłaty za przesyłkę pocztową lub według wartości rynkowej; odszkodowanie jest ustalane według wartości wyższej,
  - 4) banknoty, monety – według wartości nominalnej, jeżeli stanowią prawny środek płatniczy lub według wartości rynkowej; odszkodowanie jest ustalane według wartości wyższej,
  - 5) gotówka – według wartości nominalnej; walutę obcą przelicza się według średniego kursu Narodowego Banku Polskiego,
  - 6) papiery wartościowe – według ceny sprzedaży, w przypadku papierów wartościowych będących przedmiotem obrotu giełdowego według ich ceny giełdowej pomniejszonej o prowizję maklerską,
  - 7) karty płatnicze i kredytowe – według kosztów odtworzenia,
  - 8) mienie powierzone – na podstawie dokumentów księgowych potwierdzających wartość mienia i obciążenie kosztami przez zakład pracy, wypożyczalnie, kluby lub inne podmioty,
  - 9) ruchomości domowe ubezpieczone według wartości rzeczywistej – według wartości odtworzeniowej z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego, z zastrzeżeniem, że:
    - a) dla sprzętu gospodarstwa domowego, audiowizualnego, komputerowego, fotograficznego, optycznego, telefonicznego, nośników danych (w tym pendrive, odtwarzacze MP3, MP4),

urządzeń do nawigacji GPS i instrumentów muzycznych – stopień zużycia technicznego wynosi 10% za każdy rok użytkowania,

- b) dla pozostałych ruchomości domowych – stopień zużycia technicznego wynosi 5% za każdy rok użytkowania,
  - c) nie uwzględnia się stopnia zużycia technicznego przy uszkodzeniach, których wartość nie przekracza 3% sumy ubezpieczenia,
  - d) maksymalne potrącenie z tytułu zużycia technicznego wynosi 80%.
4. Rozmiar szkody dla poszczególnych przedmiotów ubezpieczonych w ramach mienia związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego ustala się według przeciętnych cen rynkowych mienia tego samego lub podobnego rodzaju i gatunku obowiązujących w dniu powstania szkody na terenie, na którym szkoda powstała, przyjmując w odniesieniu do:
- 1) ziemiopłodów – ceny skupu,
  - 2) bydła, koni, owiec, kóz, drobiu, zwierząt futerkowych – ceny rynkowej,
  - 3) trzody chlewnej i młodego bydła rzeźnego – wartości ustalonej na podstawie wagi zwierzęcia w dniu ustalenia odszkodowania i przeciętnej ceny skupu,
  - 4) zwierząt gospodarskich hodowlanych – udokumentowanej wartości tych zwierząt,
  - 5) materiałów i zapasów – według ich cen rynkowych,
  - 6) pozostałego mienia:
    - a) w przypadku całkowitego zniszczenia lub utraty przedmiotu ubezpieczenia – w wartości odpowiadającej przeciętnej wartości przedmiotu tego samego lub podobnego rodzaju i typu ustalonej na podstawie cen rynkowych;
    - b) w przypadku szkody częściowej – koszt naprawy, konieczny do przywrócenia stanu przedmiotu ubezpieczenia przed powstaniem szkody. Koszt naprawy pomniejsza się o stopień zużycia w wysokości 5% - 10% za każdy rok użytkowania mienia, nie więcej jednak niż 80%.
5. Rozmiar szkody w ubezpieczeniu szyb od stłuczenia ustala się według cen z dnia powstania szkody w wysokości kosztów naprawy ustalony na podstawie kosztorysu przedłożonego przez Ubezpieczonego przed rozpoczęciem naprawy i zweryfikowanego przez Towarzystwo oraz dokumentu potwierdzającego wykonanie naprawy.
6. Wysokość odszkodowania za szkodę w mieniu ustala się według cen z dnia powstania szkody przyjmując za podstawę:
- 1) ustalony rozmiar szkody w oparciu o postanowienia OWU,
  - 2) udokumentowane, poniesione koszty potwierdzone oryginałami faktur lub rachunków,
  - 3) stan faktyczny szkody i okoliczności jej powstania, stwierdzone przez przedstawiciela Towarzystwa na miejscu szkody przy współudziale Ubezpieczonego lub osób przez niego wskazanych, dla budynków, budowli i stałych elementów wykończeniowych – koszty i ceny na danym terenie, nie wyższe niż określone w publikacji o cenach w budownictwie, publikowane przez Ośrodek Wdrożeń Ekonomiczno-Organizacyjnych Budownictwa „PROMOCJA” Sp. z o.o. lub ceny zakupu/wytworzenia mienia tego samego rodzaju, typu i o takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych, w oparciu o ogólnodostępne oferty sprzedaży,
  - 5) dla ruchomości domowych – koszty naprawy, czyszczenia, renowacji lub ceny zakupu/wytworzenia mienia tego samego rodzaju, typu i o takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych, w oparciu o ogólnodostępne oferty sprzedaży.
7. W zakresie ubezpieczenia słomy i siana złożonego w stogach, o którym mowa w § 14 ust. 7, Towarzystwo potrąca udział własny Ubezpieczonego w szkodzie, w wysokości 20% ustalonego odszkodowania.
8. Wysokość odszkodowania nie może przekroczyć wartości przedmiotu ubezpieczenia.
9. Przy ustalaniu wysokości szkody nie uwzględnia się:
- 1) wartości naukowej, zabytkowej, historycznej, artystycznej, kolekcjonerskiej lub pamiątkowej,
  - 2) kosztów ulepszeń i unowocześnień,
  - 3) zwiększonych kosztów wynikających z braku w powszechnym obrocie materiałów potrzebnych do przywrócenia przedmiotu ubezpieczenia do stanu istniejącego przed szkodą.
10. Jeżeli Ubezpieczony nie przedstawi rachunku strat wraz z fakturami lub rachunkami, wówczas wypłata odszkodowania następuje według wyceny Towarzystwa.
11. Odszkodowanie za szkodę dotyczącą hali brezentowej pomniejsza się o udział własny Ubezpieczonego w szkodzie, w wysokości 10% ustalonego odszkodowania.
12. Ustalona wysokość odszkodowania za szkody w mieniu pomniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego

- użytku, sprzedaży, przeróbki lub naprawy, na podstawie uzgodnień z Ubezpieczonym lub opinii niezależnego rzeczoznawcy.
13. W przypadku zbiegu odszkodowań z tytułu dwóch lub więcej ubezpieczeń mienia z tego samego zdarzenia, odszkodowanie wypłaca się do wysokości szkody w granicach sumy ubezpieczenia w ramach każdego ubezpieczenia, z uwzględnieniem odszkodowań już wypłaconych.

ROZDZIAŁ III UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ W ŻYCIU PRYWATNYM

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

§ 24

1. Ubezpieczeniem objęta jest odpowiedzialność cywilna w życiu prywatnym za szkody na osobie i rzeczowe wyrządzone osobom trzecim, jeżeli Ubezpieczony lub osoby pozostające z nim we wspólnym gospodarstwie domowym zobowiązane są w myśl przepisów prawa powszechnie obowiązującego do naprawienia szkody:
  - 1) z tytułu posiadania mienia prywatnego zgłoszonego do ubezpieczenia,
  - 2) w związku z czynnościami życia prywatnego, tj. czynnościami dotyczącymi sfery prywatnej nie związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej, pracą zarobkową, wykonywaniem wolnego zawodu, aktywnością zawodową i wykonywaniem obowiązków służbowych, pełnieniem funkcji (w tym honorowych) w związkach, zrzeszeniach, organizacjach społecznych lub politycznych i praktyczną nauką zawodu poza siedzibą szkoły.
2. Z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przysługuje odszkodowanie, jeżeli szkoda została wyrządzona poszkodowanemu czynem niedozwolonym, pod warunkiem, że zdarzenie ubezpieczeniowe powodujące szkodę powstało w okresie ubezpieczenia. Ochroną objęte są także szkody wyrządzone wskutek rażącego niedbalstwa.
3. Dodatkowo ochroną objęte są również szkody w mieniu osób trzecich, powstałe niezależnie od winy Ubezpieczonego lub osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, spowodowane bezpośrednim działaniem wody lub innej cieczy, która wydoszła się ze stanowiących własność Ubezpieczonego instalacji: wodociągowej, kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania lub urządzeń domowych bezpośrednio z nim współpracujących (w tym wskutek pęknięcia, oderwania lub odłączenia się zamontowanego na stałe wężyka służącego do przepływu wody doprowadzającego lub odprowadzającego wodę z urządzeń domowych lub armatury), gdy bezpośrednie źródło powstania tej szkody znajduje się w budynku mieszkalnym.
4. W ramach sumy gwarancyjnej Towarzystwo zobowiązane jest do:
  - 1) wypłaty odszkodowania/świadczenia, które Ubezpieczony zobowiązany jest zapłacić poszkodowanej osobie trzeciej w świetle przepisów prawa cywilnego w granicach sumy gwarancyjnej i limitów odpowiedzialności,
  - 2) pokrycia kosztów działań podjętych przez Ubezpieczonego w celu zapobieżenia szkodzi lub zmniejszenia jej rozmiaru, jeżeli działania te były celowe, nawet gdyby okazały się bezskuteczne,
  - 3) pokrycia niezbędnych kosztów procesu w sporze prowadzonym na polecenie Towarzystwa lub za jego zgodą.

Suma gwarancyjna i limity odpowiedzialności

§ 25

1. Sumę gwarancyjną łącznie dla szkód na osobie i rzeczowych ustala Ubezpieczający.
2. Suma gwarancyjna stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, łącznie dla szkód na osobie i rzeczowych. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat Ubezpieczający ustala sumę gwarancyjną, która stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
3. W ramach sumy gwarancyjnej Towarzystwo odpowiada do wysokości następujących limitów:
  - 1) za szkody spowodowane przez zwierzęta domowe w wysokości 50% sumy gwarancyjnej, jednak nie więcej niż 50.000 PLN,
  - 2) za szkody określone w § 24 ust. 3 w wysokości 50% sumy gwarancyjnej, jednak nie więcej niż 20.000 PLN. Podwyższenie limitu odpowiedzialności Towarzystwa ponad limit wskazany

- w niniejszym punkcie jest możliwe za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej. Ubezpieczający dokonuje wyboru sumy gwarancyjnej, jednak nie więcej niż do wysokości 200.000 PLN i nie więcej niż suma gwarancyjna obowiązująca w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym.
4. Towarzystwo, w odniesieniu do każdej szkody pokrywa do wysokości 10% sumy gwarancyjnej poniesione przez Ubezpieczonego za zgodą Towarzystwa koszty:
    - 1) wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych w celu ustalenia okoliczności zdarzenia,
    - 2) sądowej obrony przed roszczeniami osoby trzeciej, w sporze prowadzonym na polecenie Towarzystwa lub za jego zgodą, jeżeli Towarzystwo żądało ustanowienia pełnomocnika,
    - 3) postępowania ugodowego prowadzonego w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi.
  5. Suma gwarancyjna ulega zmniejszeniu o każdorazowo wypłacone odszkodowanie/świadczenie, aż do jej wyczerpania, a także w przypadku, jeśli wypłata będzie dotyczyła limitu dla zdarzenia objętego ubezpieczeniem.
  6. Na pisemny wniosek Ubezpieczającego może nastąpić podwyższenie lub uzupełnienie sumy gwarancyjnej ze skutkiem od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki ubezpieczeniowej.

Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym

§ 26

1. Poza ogólnymi wyłączeniami określonymi w § 4, zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym nie obejmuje także odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe w związku ze zdarzeniami zaistniałymi przed dniem zawarcia umowy ubezpieczenia,
  - 2) za które odpowiedzialność Ubezpieczonego wykracza poza ustawowy zakres, w tym wynika z umownego przejęcia przez niego odpowiedzialności, z zastrzeżeniem § 24 ust. 3,
  - 3) wyrządzone osobom pozostającym we wspólnym gospodarstwie domowym, jak również za szkody wyrządzone przez osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym Ubezpieczonemu albo sobie nawzajem,
  - 4) związane z prowadzeniem jakiegokolwiek działalności gospodarczej, zawodowej, zarobkowej lub pełnieniem funkcji (w tym honorowych) w związkach, zrzeszeniach, organizacjach społecznych lub politycznych i praktyczną nauką zawodu,
  - 5) podlegające jakimkolwiek ubezpieczeniu obowiązkowemu, niezależnie od tego, czy obowiązek ten został spełniony,
  - 6) związane z dostępem lub korzystaniem z internetu, włączając w to umowy zawierane przez internet, intranet, extranet lub za pośrednictwem stron internetowych Ubezpieczonego, jego adresu internetowego lub poprzez przesyłanie poczty elektronicznej lub dokumentów przy wykorzystaniu elektronicznych środków przekazu,
  - 7) powstałe w wyniku bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania wyrobów tytoniowych lub wyrobów zawierających azbest,
  - 8) wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych,
  - 9) będące następstwem chorób zwierząt lub chorób odzwierzęcych,
  - 10) powstałe w związku z uprawianiem sportów wysokiego ryzyka, sportów o charakterze wyczynowym i sportów o charakterze zawodowym,
  - 11) polegające na zanieczyszczeniu lub skażeniu środowiska oraz w drzewostanie lasów i parków,
  - 12) spowodowane składowaniem odpadów,
  - 13) powstałe wskutek posługiwania się wszelkiego rodzaju petardami i środkami o podobnym działaniu,
  - 14) powstałe w związku z posiadaniem lub używaniem wszelkiego rodzaju broni oraz uczestnictwem w polowaniu,
  - 15) wyrządzone w związku z posiadaniem lub używaniem pojazdów mechanicznych (za wyjątkiem szkód objętych ochroną w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej kombajnisty, o którym mowa w § 51 ust. 1), statków powietrznych i pojazdów wodnych, z wyjątkiem zdalnie sterowanych bezałogowych modeli pojazdów, statków powietrznych i pojazdów wodnych, o ile ich ciężar nie przekracza 5 kg oraz drobnego sprzętu pływającego zdefiniowanego w § 2 pkt 39 lit. i),
  - 16) polegające na zniszczeniu lub utracie gotówki, biżuterii, papierów wartościowych, wszelkiego rodzaju dokumentów, zbiorów archiwalnych oraz zbiorów kolekcjonerskich wszelkiego rodzaju, a także dzieł sztuki lub przedmiotów zabytkowych,

- 17) związanych z naruszeniem praw autorskich, patentów, licencji, znaków towarowych, nazw fabrycznych i jakichkolwiek innych praw własności intelektualnej oraz dóbr osobistych innych niż objęte ochroną jako szkody na osobie,
  - 18) powstałe w mieniu, z którego Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu, użytkowania, przechowania lub innej umowy nienazwanej, o ile nie umówiono się inaczej,
  - 19) w postaci straty finansowej niebędącej wynikiem szkody na osobie lub szkody rzeczowej,
  - 20) spowodowane przez zwierzęta inne niż domowe.
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje kar pieniężnych, w tym kar umownych, grzywn sądowych i administracyjnych, zadatków, odszkodowań z tytułu odstąpienia od umowy, podatków, należności publicznoprawnych i opłat manipulacyjnych, odszkodowań o charakterze karnym, do zapłacenia których Ubezpieczony jest zobowiązany.

Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania

§ 27

1. Podstawą ustalenia rozmiaru szkody z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej są uzasadnione i udokumentowane roszczenia zgłoszone przez poszkodowanego.
2. Towarzystwo jest zobowiązane do zapłaty świadczenia w granicach odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczonego, jednak nie więcej niż do wysokości sumy gwarancyjnej i limitów odpowiedzialności.
3. Wysokość odszkodowania za szkody na osobie ustala się z uwzględnieniem:
  - 1) okoliczności powstania szkody,
  - 2) dokumentacji medycznej i opinii lekarskiej.
4. Zaspokojenie lub uznanie przez Ubezpieczonego roszczeń poszkodowanego bez uprzedniej pisemnej zgody Towarzystwa nie ma wpływu na odpowiedzialność Towarzystwa za szkodę.

ROZDZIAŁ IV UBEZPIECZENIE OCHRONY PRAWNEJ

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

§ 28

1. Przedmiotem ubezpieczenia ochrony prawnej jest umożliwienie prawnej reprezentacji Ubezpieczonego lub osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym:
  - 1) w postępowaniu sądowym, prowadzonym przed polskimi sądami powszechnymi, w którym Uprawniony jest pozwanym, obwinionym lub oskarżonym,
  - 2) w postępowaniu administracyjnym, prowadzonym przed organami polskiej administracji rządowej lub samorządowej, jeżeli postępowanie nie zostało wszczęte przez Ubezpieczonego, poprzez refundację przez Towarzystwo związanych z ochroną prawną poniesionych kosztów określonych w ust. 5 i 6, o ile przyczyna wszczęcia postępowania wobec Ubezpieczonego powstała na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie ubezpieczenia.
2. W razie powstania sporu między Ubezpieczonym a Towarzystwem w związku z realizacją umowy ubezpieczenia ochrony prawnej, strony mogą w drodze umowy poddać ten spór pod rozstrzygnięcie sądu polubownego.
3. Jeżeli powodem wszczęcia postępowania jest więcej niż jedna przyczyna lub przyczyna o charakterze ciągłym – za powód wszczęcia postępowania, dla celów niniejszego ubezpieczenia, uważa się pierwszą z przyczyn lub początek przyczyny o charakterze ciągłym.
4. Ubezpieczenie ochrony prawnej obejmuje Ubezpieczonego i osoby pozostające z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, z wyłączeniem dzieci (w tym przysposobionych lub przyjętych na wychowanie) i pasierbów, którzy ukończyli 24 rok życia.
5. W ramach ubezpieczenia ochrony prawnej Towarzystwo refunduje niepodlegające zwrotowi na rzecz Ubezpieczonego zgodnie z decyzją lub orzeczeniem kończącym postępowanie:
  - 1) koszty i opłaty sądowe, łącznie z należnościami świadków i biegłych,
  - 2) koszty i opłaty w postępowaniu administracyjnym, łącznie z należnościami świadków i biegłych,
  - 3) koszty wynagrodzenia jednego pełnomocnika procesowego w postępowaniu sądowym uprawnionego do świadczenia pomocy prawnej, w wysokości minimalnej stawki wynikającej z przepisów o opłatach za czynności radców prawnych i adwokatów.

Suma ubezpieczenia

§ 29

1. Sumę ubezpieczenia ustala Ubezpieczający.
2. Suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat Ubezpieczający ustala sumę ubezpieczenia, która stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
3. Suma ubezpieczenia ulega zmniejszeniu o każdorazowo wypłacone świadczenie, aż do jej wyczerpania.
4. Na pisemny wniosek Ubezpieczającego może nastąpić podwyższenie lub uzupełnienie sumy ubezpieczenia ze skutkiem od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki ubezpieczeniowej.

Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia ochrony prawnej

§ 30

Poza kosztami postępowań pozostających w bezpośrednim lub pośrednim związku z ogólnymi wyłączeniami określonymi w § 4 zakres ubezpieczenia ochrony prawnej nie obejmuje także kosztów:

- 1) postępowań dotyczących roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, zawodowej, zarobkowej, przez Ubezpieczonego, w tym pełnienia funkcji (w tym honorowych) w związkach, zrzeszeniach, organizacjach społecznych lub politycznych,
- 2) związanych z naruszeniem praw autorskich, patentów, licencji, znaków towarowych, nazw fabrycznych i jakichkolwiek innych praw własności intelektualnej,
- 3) postępowań dotyczących sporu pomiędzy Ubezpieczonymi,
- 4) postępowań dotyczących sporu pomiędzy Ubezpieczonym a osobami pozostającymi z nim we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 5) postępowań dotyczących sporu pomiędzy Ubezpieczonym a Towarzystwem,
- 6) spowodowanych przez Ubezpieczonego poprzez zamierzone zatajenie lub udzielenie nieprawdziwych informacji lub przedstawienie sfałszowanych dokumentów w postępowaniu,
- 7) uzyskania lub przeprowadzenia na wniosek Ubezpieczonego dowodów nieistotnych dla wyniku postępowania,
- 8) jakichkolwiek kar, grzywn lub udzielenia poręczeń majątkowych,
- 9) postępowań egzekucyjnych,
- 10) podróży Ubezpieczonego do oraz z sądu lub organu administracji, w tym kosztów noclegu.

Ustalenie wysokości odszkodowania

§ 31

Towarzystwo refunduje Ubezpieczonemu koszty postępowania po jego prawomocnym zakończeniu oraz na podstawie:

- 1) prawomocnego orzeczenia lub decyzji kończącej postępowanie,
- 2) dowodów poniesienia kosztów podlegających zwrotowi.

ROZDZIAŁ V UBEZPIECZENIE NASTĘPSTW NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW (NNW)

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

§ 32

1. Przedmiotem ubezpieczenia są następstwa nieszczęśliwych wypadków osób wskazanych imieniem w umowie ubezpieczenia.
2. Z umowy ubezpieczenia przysługują następujące świadczenia:
  - 1) z tytułu urazów doznanych przez Ubezpieczonego wskutek nieszczęśliwego wypadku, wymienionych w Tabeli urazów ciała wskazanej w § 37,
  - 2) z tytułu śmierci Ubezpieczonego wskutek nieszczęśliwego wypadku,

- 3) dzienna dieta za pobyt w szpitalu w związku z nieszczęśliwym wypadkiem objętym ubezpieczeniem.
3. Dodatkowo, poza sumą ubezpieczenia, Towarzystwo zwraca celowe i udokumentowane oryginalnymi dowodami koszty jednorazowego nabycia protez oraz środków pomocniczych i ortopedycznych zaleconych przez uprawnionego lekarza, zakupionych przed upływem 3 lat od daty nieszczęśliwego wypadku – do wysokości 10% sumy ubezpieczenia.

Suma ubezpieczenia

§ 33

1. Sumę ubezpieczenia na jednego Ubezpieczonego ustala Ubezpieczający.
2. Wysokość sumy ubezpieczenia jest jednakowa w odniesieniu do wszystkich Ubezpieczonych objętych umową ubezpieczenia.
3. Górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa w okresie ubezpieczenia stanowi:
  - 1) w odniesieniu do jednej osoby suma ubezpieczenia określona we wniosko-polisie,
  - 2) w odniesieniu do umowy ubezpieczenia suma ubezpieczenia na jedną osobę pomnożona przez liczbę osób objętych ochroną ubezpieczeniową.
4. Łączna wysokość świadczeń wypłaconych w okresie ubezpieczenia nie może przekroczyć sumy ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków określonej w umowie ubezpieczenia. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat Ubezpieczający ustala sumę ubezpieczenia, która stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.

Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków

§ 34

Poza ogólnymi wyłączeniami określonymi w § 4, zakres ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków nie obejmuje także odpowiedzialności za szkody:

- 1) powstałe w związku z nieszczęśliwymi wypadkami zaistniałymi przed datą początku ochrony ubezpieczeniowej,
- 2) polegające na usiłowaniu popełnienia lub popełnieniu przez Ubezpieczonego przestępstwa lub wykroczenia, jeżeli miało to wpływ na powstanie szkody,
- 3) powstałe w wyniku prowadzenia przez Ubezpieczonego wszelkiego rodzaju pojazdów lub obsługiwanie maszyn i urządzeń bez wymaganych uprawnień, jeżeli miało to wpływ na powstanie nieszczęśliwego wypadku,
- 4) powstałe w związku z samookaleczeniem, usiłowaniem popełnienia lub popełnieniem samobójstwa, okaleczeniem na własną prośbę bez względu na stan poczytalności Ubezpieczonego w chwili popełnienia wymienionego czynu,
- 5) będące następstwem uszkodzeń ciała spowodowanych leczeniem lub wykonywaniem zabiegów leczniczych,
- 6) będące następstwem błędów w sztuce lekarskiej i eksperymentów medycznych,
- 7) będące następstwem zabiegów kosmetycznych wykonywanych przez osoby nie posiadające uprawnień do ich wykonywania,
- 8) powstałe wskutek zaburzeń psychicznych lub napadów eplieptycznych Ubezpieczonego,
- 9) powstałe wskutek przerwania leczenia, mimo zaleceń lekarza co do dalszej jego kontynuacji,
- 10) powstałe w wyniku spożycia lub przyjęcia w inny sposób stałych lub ciekłych substancji, skutkującego zatruciem,
- 11) powstałe w wyniku czynnego i zamierzonego udziału Ubezpieczonego w bójkach lub innych aktach przemocy, za które uważa się fizyczną walkę, podczas której osoby atakują i bronią się nawzajem, gdzie każdy z uczestników dobrowolnie i świadomie przyjmuje i godzi rolę napastnika z rolą napadniętego, za wyjątkiem wypadków powstałych podczas działania w obronie koniecznej rozumianego jako odpięcie bezpośredniego i bezprawnego zamachu na jakiegokolwiek dobro własne lub innej osoby lub podczas udzielania pomocy osobom znajdującym się w niebezpieczeństwie,
- 12) powstałe wskutek uprawiania sportów wysokiego ryzyka, sportów o charakterze wyczynowym i sportów o charakterze zawodowym,
- 13) powstałe wskutek posługiwania się wszelkiego rodzaju petardami i środkami o podobnym działaniu, a także posługiwania się bronią.

- 14) powstałe wskutek uczestniczenia Ubezpieczonego w zawodach, rajdach, wyścigach, pokazach, jazdach treningowych lub imprezach sportowych jako kierowca pojazdu, pomocnik kierowcy lub pasażer pojazdu w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1997r. Prawo o ruchu drogowym,
- 15) powstałych w wyniku zawału serca lub udaru mózgu u osób w wieku powyżej 67 lat, jeżeli polisa nie stanowi kontynuacji ubezpieczenia.

Wymagane postępowanie

§ 35

1. Ubezpieczony zobowiązany jest:
  - 1) dążyć do zmniejszenia skutków nieszczęśliwego wypadku, w tym niezwłocznie poddać się opiece lekarskiej i wskazanemu leczeniu,
  - 2) zawiadomić Towarzystwo o zaistnieniu nieszczęśliwego wypadku w terminie 14 dni od daty jego zaistnienia, a w przypadku zaistnienia okoliczności uniemożliwiających zgłoszenie szkody w wyznaczonym terminie – nie później niż po upływie 14 dni od ustania okoliczności uniemożliwiających wcześniejsze zgłoszenie szkody,
  - 3) dostarczyć dokumenty niezbędne do ustalenia zasadności i wysokości świadczenia, informujące o okolicznościach zaistnienia nieszczęśliwego wypadku, przebiegu leczenia, poniesionych kosztach; w przypadku, gdy Ubezpieczony uległ nieszczęśliwemu wypadkowi podczas wykonywania czynności wymagających posiadania uprawnień, Ubezpieczony winien jest dostarczyć dokument uprawniający go do wykonywania tych czynności,
  - 4) umożliwić Towarzystwu zasięgnięcie informacji na temat okoliczności zaistnienia nieszczęśliwego wypadku, doznanych obrażeń ciała, w tym u lekarzy, którzy nad Ubezpieczonym sprawowali lub nadal sprawują opiekę po nieszczęśliwym wypadku,
  - 5) poddać się na żądanie Towarzystwa badaniu przez lekarzy wskazanych przez Towarzystwo.
2. W razie śmierci Ubezpieczonego świadczenie przysługuje Uprawnionemu do wykonania praw wynikających z umowy ubezpieczenia. Uprawniony z umowy ubezpieczenia zobowiązany jest dostarczyć do Towarzystwa akt zgonu, swój dokument tożsamości oraz dokumenty potwierdzające uprawnienia do świadczenia zgodnie z przepisami o nabyciu praw do spadku.

Ustalenie wysokości świadczenia

§ 36

1. Świadczenia określone w § 32 ust. 2 i 3 niniejszych OWU przysługują, o ile istnieje bezpośredni związek przyczynowy pomiędzy nieszczęśliwym wypadkiem a urazem lub śmiercią Ubezpieczonego.
2. Wysokość odszkodowania ustala się z uwzględnieniem:
  - 1) okoliczności powstania szkody,
  - 2) dokumentacji medycznej i opinii lekarskiej.
3. Świadczenie wypłaca się w wysokości stanowiącej taki procent ustalonej sumy ubezpieczenia, jaki wynika z Tabeli urazów ciała wskazanej w § 37.
4. Jeżeli wskutek nieszczęśliwego wypadku doszło do wielu urazów, świadczenie ustala się po zsumowaniu procentów sumy ubezpieczenia odpowiadających poszczególnym urazom, przy czym wysokość świadczenia nie może przekroczyć sumy ubezpieczenia.
5. W razie śmierci Ubezpieczonego przed upływem 2 lat od daty nieszczęśliwego wypadku, o ile śmierć pozostaje w bezpośrednim związku przyczynowym z nieszczęśliwym wypadkiem, świadczenie wynosi 100% sumy ubezpieczenia.
6. Towarzystwo wypłaca dietę za każdy dzień pobytu w szpitalu począwszy od 3-go do 100-go dnia włącznie, w związku ze zdarzeniem zdefiniowanym jako nieszczęśliwy wypadek, w wysokości 0,2% sumy ubezpieczenia za każdy dzień pobytu w szpitalu w granicach sumy ubezpieczenia.
7. Jeżeli Ubezpieczony otrzymał świadczenie z tytułu urazu, a następnie zmarł na skutek tego samego nieszczęśliwego wypadku, świadczenie z tytułu śmierci wypłaca się osobie Uprawnionej, tylko wówczas gdy jest ono wyższe od świadczenia wypłaconego Ubezpieczonemu z tytułu doznanego urazu, przy czym potrąca się uprzednio wypłaconą z tego tytułu kwotę.
8. W razie śmierci Ubezpieczonego niebędącej następstwem nieszczęśliwego wypadku objętego ochroną ubezpieczeniową przed otrzymaniem przez niego świadczenia z tytułu doznanego urazu, Towarzystwo wypłaca to świadczenie osobom wymienionym w ust. 9-10.
9. Świadczenie wynikające z umowy ubezpieczenia wypłacane jest Ubezpieczonemu, a w razie jego śmierci – Uprawnionemu.

10. W przypadku braku wskazania Uprawnionego lub gdy wyznaczenie Uprawnionego stało się bezskuteczne, świadczenie z tytułu śmierci Ubezpieczonego wypłaca się członkowi rodziny zmarłego według następującej kolejności:
- 1) małżonkowi,
  - 2) dzieciom – w przypadku braku małżonka,
  - 3) rodzicom – w przypadku braku małżonka i dzieci,
  - 4) rodzeństwu – w przypadku braku małżonka, dzieci i rodziców,
  - 5) innym ustawowym spadkobiercom zmarłego – w pozostałych przypadkach.
11. Jeżeli świadczenie przysługuje kilku osobom, dzieli się je między te osoby w równych częściach.
12. Towarzystwo wypłaca świadczenie wyłącznie w PLN, niezależnie od tego, gdzie powstała szkoda. Koszty poniesione w walutach obcych przeliczane są na PLN według średniego kursu NBP z dnia poniesienia wydatku.

**TABELA URAZÓW CIAŁA DLA POTRZEB
UBEZPIECZENIA NASTĘPSTW NIESZCZĘŚLIWYCH
WYPADKÓW NA PODSTAWIE OWU
„BEZPIECZNA ZAGRODA”**

§ 37

Lp.	Rodzaj urazu	Procent sumy ubezpieczenia
Całkowita utrata zmysłów		
1.	gałki ocznej lub wzroku w jednym oku	30
2.	obu gałek ocznych lub wzroku w obydwu oczach	100
3.	słuchu w jednym uchu	30
4.	słuchu w obu uszach	60
5.	węchu	10
6.	języka i zmysłu smaku łącznie	50
Utrata kończyny lub władzy nad poszczególnymi kończynami		
7.	kończyna górna w stawie barkowym	70
8.	kończyna górna powyżej stawu łokciowego, a poniżej stawu barkowego	65
9.	kończyna górna poniżej stawu łokciowego, a powyżej nadgarstka	60
10.	kończyna górna poniżej lub na wysokości nadgarstka	55
11.	kończyna dolna powyżej środkowej części uda	70
12.	kończyna dolna poniżej środkowej części uda, a powyżej stawu kolanowego	60
13.	kończyna dolna poniżej stawu kolanowego, a powyżej środkowej części	50
14.	kończyna dolna poniżej środkowej części podudzia, a powyżej stopy	45
15.	kończyna dolna – stopa w stawie skokowym	40
16.	kończyna dolna – stopa z wyłączeniem pięty	30
17.	porażenie lub głęboki niedowład co najmniej 2 kończyn	100
Utrata palców		
18.	całkowita utrata kciuka	20
19.	częściowa utrata kciuka	10
20.	całkowita utrata palca wskazującego	10
21.	częściowa utrata palca wskazującego	5
22.	całkowita utrata innego palca u ręki	5
23.	częściowa utrata innego palca u ręki	2
24.	całkowita utrata palucha	5
25.	częściowa utrata palucha	2
26.	całkowita utrata innego palca u stopy	2
27.	częściowa utrata innego palca u stopy	1
Całkowita utrata narządów		
28.	utrata płata płucnego	50
29.	utrata śledziony	15
30.	utrata jednej nerki	20
31.	utrata obu nerek	50

Lp.	Rodzaj urazu	Procent sumy ubezpieczenia
32.	utrata prącia	40
33.	utrata jednego jądra lub jajnika	20
34.	utrata macicy	40
Oparzenia (II i III stopnia)		
35.	oparzenia obejmujące 5 – 15% powierzchni ciała	10
36.	oparzenia obejmujące 16 – 30% powierzchni ciała	25
37.	oparzenia obejmujące powyżej 30% powierzchni ciała	45
Złamania		
38.	złamania kości miednicy, kości w obrębie stawu biodrowego (z wyjątkiem izolowanych złamań kości łonowej lub kulszowej), kości ogonowej w obrębie stawu biodrowego (panewka stawu, nasada bliższa kości udowej, krętarze, złamania pod- i przeskretarowe):	
	a) wieloodłamowe otwarte	25
	b) inne złamania otwarte	10
	c) inne złamania wieloodłamowe	8
	d) inne złamania	5
39.	złamania kości ramiennej/udowej:	
	a) wieloodłamowe otwarte	15
	b) inne złamania otwarte	10
	c) inne złamania wieloodłamowe	8
	d) inne złamania	3
40.	złamanie kości podudzia/przedramienia:	
	a) wieloodłamowe otwarte	10
	b) inne złamania otwarte	8
	c) inne złamania wieloodłamowe	5
	d) inne złamania	3
41.	złamania kości podstawy i sklepienia czaszki, złamanie łopatki:	
	a) wieloodłamowe otwarte	15
	b) inne złamania otwarte	10
	c) inne złamania wieloodłamowe	8
	d) inne złamania	5
42.	złamania kości: twarzoczaszki, żuchwy, kciuka (paliczki kciuka i kości śródreczą), palca wskazującego, obojczyka, rzepki, kości skokowej, piętowej:	
	a) wieloodłamowe otwarte	10
	b) inne złamania otwarte	6
	c) inne złamania wieloodłamowe	4
	d) inne złamania	2
43.	złamania kości: talerza biodrowego, kolcy biodrowych, guza kulszowego, trzonu kręgow:	
	a) złamania otwarte	8
	b) inne złamania	3
44.	złamania kości łokciowej, promieniowej, piszczelowej, łódkowatej stopy, sześciennej, klinowatych:	
	a) wieloodłamowe otwarte	8
	b) inne złamania otwarte	6
	c) inne złamania wieloodłamowe	4
	d) inne złamania	2
45.	złamania kości: żeber, palców dłoni i stóp (z wyjątkiem kciuka i wskaziciela), ogonowej, strzałkowej, wyrostków ościowych i poprzecznych kręgosłupa, łonowej, kulszowej:	
	a) złamania otwarte	8
	b) inne złamania	3
46.	złamania kości śródstopia i śródreczą, nadgarstka:	
	a) złamania otwarte	6
	b) inne złamania	2

Lp.	Rodzaj urazu	Procent sumy ubezpieczenia
Zwichnięcia		
47.	zwichnięcia w obrębie kręgosłupa szyjnego	10
48.	zwichnięcia w obrębie kręgosłupa piersiowego	20
49.	zwichnięcia w obrębie kręgosłupa lędźwiowego	15
50.	zwichnięcie stawu obojczykowo- barkowego lub obojczykowo - mostkowego	5
51.	zwichnięcie stawu barkowego	8
52.	zwichnięcie stawu łokciowego	8
53.	zwichnięcie w obrębie stawów nadgarstka	6
54.	zwichnięcie w stawie kciuka	3
55.	zwichnięcie w stawie palca wskazującego i pozostałych palców ręki	2
56.	zwichnięcie stawu biodrowego	12
57.	zwichnięcie stawu kolanowego	20
58.	zwichnięcie stawu skokowego górnego	10
59.	zwichnięcie stawu Choparta	10
60.	zwichnięcie stawu Lisfranca	5
61.	zwichnięcie stawu palucha	2
62.	zwichnięcie stawu pozostałych palców stopy	1
Skręcenia		
63.	skręcenia w obrębie kręgosłupa szyjnego	10
64.	skręcenia w obrębie kręgosłupa piersiowego	6
65.	skręcenia w obrębie kręgosłupa lędźwiowego	4
66.	skręcenie stawu obojczykowo- barkowego lub obojczykowo - mostkowego	1
67.	skręcenie stawu barkowego	2
68.	skręcenie stawu łokciowego	2
69.	skręcenie w obrębie stawów nadgarstka	1
70.	skręcenie w stawie kciuka	1
71.	skręcenie w stawie palca wskazującego i pozostałych palców ręki	1
72.	skręcenie stawu biodrowego	3
73.	skręcenie stawu kolanowego	3
74.	skręcenie stawu skokowego górnego	1
75.	skręcenie stawu Choparta	1
76.	skręcenie stawu Lisfranca	1
77.	skręcenie stawu palucha	1
78.	skręcenie stawu pozostałych palców stopy	1
Inne urazy kończyn górnych i dolnych		
79.	uszkodzenia kończyn górnych:	
	a) stłuczenie z uszkodzeniem ścięgien barku i/lub ramienia i mięśni tej okolicy	5
	b) stłuczenie z uszkodzeniem ścięgien stawu łokciowego i mięśni tej okolicy	5
	c) stłuczenie z uszkodzeniem ścięgien nadgarstka i mięśni tej okolicy	4
	d) stłuczenie z uszkodzeniem ścięgien stawu biodrowego i mięśni tej okolicy	5
	e) stłuczenie z uszkodzeniem ścięgien stawu kolanowego i mięśni tej okolicy	5
80.	f) stłuczenie z uszkodzeniem ścięgien podudzia i stawu skokowego i mięśni tej okolicy	5
	uszkodzenia kończyn dolnych:	
	a) uraz stawu kolanowego z uszkodzeniem łąkotki leczonym operacyjnie	7
	b) uraz stawu kolanowego z uszkodzeniem aparatu więzadłowego kolana z niestabilnością kolana bez konieczności leczenia operacyjnego	5
	c) uraz stawu kolanowego z uszkodzeniem aparatu więzadłowego kolana z niestabilnością kolana leczonym operacyjnie	10
d) zerwanie ścięgna Achillesa	5	

Lp.	Rodzaj urazu	Procent sumy ubezpieczenia
Inne urazy		
81.	uraz głowy ze wstrząśnieniem mózgu	10
82.	uraz głowy ze stłuczeniem mózgu	10
83.	ukąszenie przez owady wymagające pobytu w szpitalu	2
84.	ukąszenie przez węże lub żmije wymagające pobytu w szpitalu	2
85.	pogryzienie przez zwierzęta powodujące naruszenie powłok skóry i wymagające interwencji chirurgicznej	3
86.	rany cięte lub szarpane wymagające interwencji chirurgicznej	3
87.	złamanie lub utrata zębów stałych	1 za jeden ząb
88.	zawał serca potwierdzony w badaniach radiologicznych, ECHO i EKG – bez wtórnej niewydolności krążenia lub z wtórną niewielką lub średnią niewydolnością krążenia	20
89.	zawał serca potwierdzony w badaniach radiologicznych, ECHO i EKG – z wtórną poważną niewydolnością krążenia i innymi zaburzeniami wtórnymi	50
90.	udar mózgu bez skutków w postaci: niepełnosprawności ruchowej (niedowładów kończyn lub kończyny, porażenia jedno- lub obustronnego, wzmożonego napięcia mięśniowego, zaburzeń odruchów skórnych, zaburzeń równowagi, zaburzeń czucia głębokiego), bez wystąpienia afazji (zaburzeń mowy), apraksji, amnezji bez zaburzeń widzenia (niedowidzenia lub widzenia podwójnego), bez zaburzeń w zakresie polykania (dysfagia)	20
91.	udar mózgu, który spowodował: niepełnosprawność ruchową (niedowład kończyny lub kończyn, porażenie jedno- lub obustronne, wzmożone napięcia mięśniowe, zaburzenia odruchów skórnych, zaburzenia równowagi, zaburzenia czucia głębokiego) wystąpienie afazji (zaburzeń mowy), apraksję, amnezję, zaburzenia widzenia (niedowidzenia lub widzenia podwójnego), zaburzenia w zakresie polykania (dysfagię)	50
92.	Brak urazu ciała w niniejszej Tabeli (gdy Tabela nie przewiduje danego urazu ciała)	0

ROZDZIAŁ VI UBEZPIECZENIE UPRAW

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

§ 38

- Przedmiotem ubezpieczenia jest plon główny następujących upraw rolnych:
  - zboż (pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa, pszenżyta, mieszanek zboż, prosa, gryki),
  - rzepaku,
  - buraków pastewnych.
- Ubezpieczenie obejmuje szkody w zakresie ilościowych całkowitych lub częściowych ubytków plonów głównych, będące bezpośrednim następstwem:
  - pożaru w zbożach lub rzepaku,
  - gradobicia w burakach pastewnych,
przy czym przez plon główny rozumie się ziarno lub nasiona zboż i rzepaku oraz korzenie buraków pastewnych.
- Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody rozpoczyna się od wejścia roślin wysianych do gruntu, nie wcześniej jednak niż po upływie 14 dni od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia (wystawienia polisy).
- Z zastrzeżeniem postanowień § 6 oraz § 41 pkt 7, odpowiedzialność Towarzystwa za szkody kończy się z chwilą zebrania plonu głównego.
- Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody w zakresie sum ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności określonych w § 39 i § 42.

6. Dla ubezpieczenia upraw ustala się udział własny Ubezpieczonego w każdej szkodzie w wysokości 10% ustalonego odszkodowania.
7. Za zgodą Towarzystwa, w ubezpieczeniu od ryzyka gradobicia, Ubezpieczający może znieść udział własny, o którym mowa w ust. 6, po opłaceniu dodatkowej składki.

Suma ubezpieczenia

§ 39

1. Sumę ubezpieczenia dla poszczególnych rodzajów upraw ustala Ubezpieczający.
2. Suma ubezpieczenia dla danej uprawy odpowiada wartości plonu głównego obliczonej jako iloczyn:
  - 1) przewidywanej jednostkowej wydajności na 1 ha, nie wyższej od przeciętnych wydajności uzyskiwanych w danym gospodarstwie, miejscowości lub gminie w okresie ostatnich 3 lat,
  - 2) przewidywanej jednostkowej ceny skupu danego plonu na danym terenie w czasie zbiorów,
  - 3) areалу zgłoszonej do ubezpieczenia uprawy – na podstawie kopii aktualnego wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich do gruntów, innych dokumentów lub oświadczenia Ubezpieczonego.
3. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat wskazane jw. limity odpowiedzialności stanowią górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.

Obowiązki Ubezpieczonego

§ 40

1. Ubezpieczony zobowiązany jest:
  - 1) przestrzegać wszystkich terminów agrotechnicznych właściwych dla danej uprawy,
  - 2) w trakcie zbioru zbóż i rzepaku przestrzegać przepisów przeciwpożarowych,
  - 3) umożliwić Towarzystwu sprawdzenie stanu ubezpieczonych upraw rolnych,
  - 4) prowadzić uprawę zgodnie z zaleceniami agrotechnicznymi dla poszczególnych gatunków roślin,
  - 5) zgłosić do ubezpieczenia wszystkie uprawy danego rodzaju, określone w § 38 ust. 1, położone w danej miejscowości – dotyczy przypadku, gdy we wniosku o ubezpieczenie wskazano tylko miejscowość położenia upraw, bez podawania numerów działek ewidencyjnych.
2. W razie szkody Ubezpieczony zobowiązany jest złożyć niezwłocznie Towarzystwu zawiadomienie o szkodzie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni od daty jej powstania lub uzyskania informacji o jej powstaniu, które powinno zawierać:
  - 1) datę powstania szkody,
  - 2) miejsce szkody,
  - 3) przyczynę powstania szkody,
  - 4) numery działek (pól) i powierzchnie, na których uszkodzeniu uległy uprawy rolne,
  - 5) rodzaj uprawy, która uległa uszkodzeniu,
  - 6) informację o zamiarze zebrania uszkodzonego plonu głównego bądź o zamiarze dokonania zabiegów agrotechnicznych w celu zastosowania uprawy zamiennej,
  - 7) szacunkową wartość powstałej szkody.
3. Ponadto, z uwzględnieniem postanowień § 9 ust. 12, Ubezpieczony zobowiązany jest:
  - 1) w przypadku powstania szkody w fazie rozwoju roślin, w której nie jest możliwe ustalenie rozmiaru szkody, powiadomić Towarzystwo o terminie zbioru plonów, nie później jednak niż na 7 dni przed planowanym zbiorem,
  - 2) ułatwić Towarzystwu ustalenie okoliczności zdarzenia i rozmiaru szkody, w tym nie zmieniać stanu uprawy rolnej spowodowanego przez szkodę do czasu przybycia na miejsce szkody przedstawiciela Towarzystwa, chyba że:
    - a) zmiana jest niezbędna dla zabezpieczenia przed powiększeniem się szkody – w takim wypadku Ubezpieczony zobowiązany jest pozostawić poletko kontrolne w celu umożliwienia ustalenia przyczyny i/lub rozmiaru szkody, przy czym za poletko kontrolne rozumie się pas uprawy rolnej, o szerokości co najmniej 2 metrów, przebiegający w środkowej części pola, przez całą jego długość,
    - b) przedstawiciel Towarzystwa nie przybył na miejsce szkody w ciągu 14 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie.

Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia upraw

§ 41

Poza ogólnymi wyłączeniami określonymi w § 4, ochrona ubezpieczeniowa upraw nie obejmuje także odpowiedzialności za szkody:

- 1) jeżeli stopień zmniejszenia plonu wskutek zaistniałej szkody na danym polu nie wynosi co najmniej 10%,
- 2) spowodowane przez szkodniki lub choroby nawet w przypadku, gdyby zdarzenie losowe wchodzące w zakres ochrony ubezpieczeniowej obniżyło odporność roślin na ich działanie,
- 3) powstałe wskutek nieprzestrzegania terminów agrotechnicznych lub spowodowane wadliwie wykonanymi zabiegami agrotechnicznymi i pielęgnacyjnymi,
- 4) spowodowane samoistnym opadaniem lub osypywaniem plonu – wskutek opóźnienia zbiorów,
- 5) jeżeli plon główny został zebrany przed przybyciem na miejsce szkody przedstawiciela Towarzystwa, a Ubezpieczony nie pozostawił poletko kontrolnego, umożliwiającego ustalenie przyczyny i/lub rozmiaru szkody,
- 6) zgłoszone Towarzystwu po likwidacji uprawy rolnej,
- 7) powstałe w uprawach zastępczych.

Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania

§ 42

1. Rozmiar szkody w ubezpieczeniu upraw ustala upoważniony przedstawiciel Towarzystwa w obecności Ubezpieczonego lub jego przedstawiciela w terminie do 14 dni od daty zgłoszenia szkody. Nieobecność odpowiednio zawiadomionego Ubezpieczonego nie uchybia ważności podjętych czynności oraz dokonanych ustaleń co do zakresu i rozmiaru szkody.
2. Jeżeli szkoda powstała w fazie rozwoju roślin, w której nie jest możliwe ustalenie faktycznego rozmiaru szkody, Towarzystwo dokonuje w ciągu 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie, wstępnych oględzin szkody, informując uprzednio o tym Ubezpieczonego; ostatecznego ustalenia rozmiaru szkody Towarzystwo może dokonać bezpośrednio przed lub w czasie zbioru plonu.
3. Szacowania szkody dokonuje się oddzielnie na każdym polu, przez które rozumie się zwarty obszar danej uprawy rolnej, nie przedzielony żadnymi barierami naturalnymi, na którym prowadzona jest jedna uprawa rolna.
4. Symptomami szkody spowodowanej przez grad są: złamania, zgięcia, pęknięcia, wybicia, ślady po uderzeniach, rozcięcia, przecięcia części lub całych roślin.
5. W przypadku wystąpienia szkody częściowej, rozmiar szkody ustala się z uwzględnieniem:
  - 1) powierzchni pola, na którym uprawa została uszkodzona lub zniszczona, nie większej jednak od powierzchni podanej w dokumencie ubezpieczenia,
  - 2) wyrażonego w procentach stopnia zmniejszenia plonu, ustalonego przy zastosowaniu obowiązujących w Towarzystwie norm i metodyki do ustalania wysokości szkód w uprawach, uwzględniających fazę rozwoju roślin w dniu szkody, a także rodzaj i rozmiar stwierdzonych uszkodzeń lub zniszczeń roślin,
  - 3) sumy ubezpieczenia na 1 ha określonej na podstawie:
    - a) wydajności plonu z 1 ha, jaki mógłby być osiągnięty, gdyby zdarzenie nie nastąpiło, jednak nie wyższej niż podana w dokumencie ubezpieczenia,
    - b) ceny jednostkowej plonu podanej w dokumencie ubezpieczenia, z tym, że jeżeli w dniu powstania szkody cena rynkowa skupu występująca na danym terenie jest niższa niż 80% ceny wskazanej w umowie ubezpieczenia, jako cenę jednostkową plonu stosuje się ceny rynkowe skupu; w przypadku plonów objętych umową kontraktacyjną przyjmują się cenę podaną w tej umowie, nie większą jednak niż podaną w dokumencie ubezpieczenia.
6. W przypadku wystąpienia szkody całkowitej, z zastrzeżeniem ust. 8, rozmiar szkody ustala się w wysokości:
  - 1) 25% – jeżeli szkoda powstała w okresie od 15 kwietnia,
  - 2) 40% – jeżeli szkoda powstała w okresie od 16 kwietnia do dnia 20 maja,
  - 3) 60% – jeżeli szkoda powstała w okresie od 21 maja do dnia 31 maja,
  - 4) 85% – jeżeli szkoda powstała w okresie od dnia 1 czerwca, kwoty obliczonej wg zasad określonych w ust. 5.

7. Przez szkodę całkowitą rozumie się całkowitą utratę plonu głównego lub zniszczenie roślin w stopniu kwalifikującym uprawę rolną do likwidacji, na skutek zdarzeń wchodzących w zakres ochrony ubezpieczeniowej.
8. W przypadku, gdy szkoda całkowita wystąpiła w uprawach, których siew nasion odbywa się okresie wiosennym, a szkoda powstała w okresie do 31 maja, jak również po tym terminie, gdy szkoda powstała w okresie 21 dni od wysiewu nasion, rozmiar szkody ustala się w wysokości 25% kwoty, obliczonej według zasad określonych w ust. 5.
9. Wysokość odszkodowania za szkodę w uprawach ustala się w wysokości równej rozmiarowi szkody.
10. Wysokość ustalonego odszkodowania na 1 ha, nie może być wyższa niż suma ubezpieczenia na 1 ha, określona w umowie ubezpieczenia, a w przypadku braku określenia tej sumy w umowie ubezpieczenia – średnia suma ubezpieczenia na 1 ha wynikająca z zawartej umowy ubezpieczenia.
11. Towarzystwo potrąca udział własny Ubezpieczonego w szkodzie, w wysokości 10% ustalonego odszkodowania, chyba że udział własny został zniesiony.
12. Jeżeli we wniosku o ubezpieczenie Ubezpieczający, jako miejsce ubezpieczenia upraw, wskazał tylko miejscowość (bez podania numerów działek) a do ubezpieczenia zgłosił tylko część powierzchni upraw danego rodzaju położonych w danej miejscowości, odszkodowanie zmniejsza się w takim stosunku, w jakim pozostaje zgłoszona powierzchnia ubezpieczonej uprawy do jej rzeczywistej powierzchni.
13. W przypadku, gdy w okresie ubezpieczenia ta sama uprawa rolna była kilkakrotnie uszkodzana, przy określaniu rozmiaru każdej następnej szkody uwzględnia się rozmiary poprzednio ustalonych szkód.

ROZDZIAŁ VII KLAUZULE DODATKOWE

Klauzula nr 1

Rozszerzenie zakresu ubezpieczenia budynków rolniczych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego – wariant ryzyka nazwane

§ 43

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o szkody powstałe wskutek dewastacji, dymu i sadzy, fali ponaddźwiękowej, katastrofy budowlanej, przepięcia, silnego wiatru, trzęsienia ziemi, uderzenia pojazdu, upadku drzew i masztów, zalania oraz zapadania się ziemi.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody w zakresie sum ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności określonych w § 19 ust. 4 i § 20 ust. 2.
3. Ochrona ubezpieczeniowa na podstawie niniejszej klauzuli nie obejmuje zdarzeń określonych w § 21.
4. Rozszerzenie ochrony ubezpieczeniowej, o której mowa w ust. 1, jest możliwe pod warunkiem, że budynek rolniczy ubezpieczony jest w Towarzystwie na podstawie Ustawy.
5. Sumę ubezpieczenia ustala Ubezpieczający odrębnie dla każdego budynku i musi ona odpowiadać sumie ubezpieczenia budynku rolniczego ubezpieczonego na podstawie Ustawy.
6. W ramach niniejszej Klauzuli Towarzystwo pokrywa poniesione w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego uzasadnione i udokumentowane koszty akcji ratowniczej.
7. Rozmiar szkody ustala się zgodnie z postanowieniami § 23 ust. 1 pkt 2).
8. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 2

Rozszerzenie zakresu ubezpieczenia budynków mieszkalnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego – wariant wszystkie ryzyka

§ 44

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o szkody w budynkach mieszkalnych będące bezpośrednim następstwem uszkodzenia, zniszczenia lub utraty mienia wskutek jakiegokolwiek zdarzenia losowego, które nie zostało wyłączone na mocy postanowień określonych w § 4 i § 21.
2. Sumę ubezpieczenia ustala Ubezpieczający odrębnie dla każdego budynku mieszkalnego i musi ona odpowiadać sumie ubezpieczenia budynku mieszkalnego ubezpieczonego na podstawie Ustawy.

3. Oprócz wyłączeń określonych w § 4 i § 21 ochrona budynku mieszkalnego objętego ubezpieczeniem na podstawie niniejszej klauzuli nie obejmuje szkód będących następstwem zdarzeń wchodzących w zakres obowiązkowego ubezpieczenia budynków objętych ochroną na podstawie Ustawy.
4. Ubezpieczenie w wariantcie wszystkie ryzyka obejmuje szkody w budynkach mieszkalnych niepalnych oraz w budynkach mieszkalnych palnych w wieku do 50 lat w zakresie sum ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności określonych w § 19 ust. 4 i § 20 ust. 2.

Klauzula nr 3 Ubezpieczenie szkód spowodowanych przez przenikanie wody z gruntu

§ 45

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, Towarzystwo rozszerza zakres ubezpieczenia ubezpieczonego budynku mieszkalnego, budynku gospodarczego, budowli, ruchomości domowych i stałych elementów wykończeniowych oraz mienia związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego o szkody powstałe wskutek przenikania wody z gruntu przez fundamenty, ściany, posadzki, stropy budynku, pod warunkiem, że zostały zabezpieczone prawidłowo wykonaną izolacją przeciwwilgociową.
2. Rozszerzenie ochrony ubezpieczeniowej, określone w ust. 1, jest możliwe, pod warunkiem, że Ubezpieczający wykupi ubezpieczenie w zakresie powodzi.
3. Limit odpowiedzialności na szkody objęte niniejszą klauzulą wynosi 3.000 PLN na wszystkie zdarzenia ubezpieczeniowe w okresie ubezpieczenia. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat limit odpowiedzialności stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
4. W ramach niniejszej Klauzuli Towarzystwo pokrywa poniesione w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego uzasadnione i udokumentowane koszty akcji ratowniczej.
5. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 4

Ubezpieczenie nakładów inwestycyjnych

§ 46

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, ochronę ubezpieczeniową rozszerza się o szkody powstałe w nakładach inwestycyjnych poniesionych w budynkach, ubezpieczonych w Towarzystwie na podstawie:
  - 1) Ustawy,
  - 2) OWU „Bezpieczna Zagroda”.
2. Za nakłady inwestycyjne uważa się koszty poniesione w związku z modernizacją lub remontem kapitalnym budynku, polegającymi na wymianie dachu, pokrycia dachowego, stropów, stolarki okiennej i drzwiowej, instalacji c.o. i wodno-kanalizacyjnej (łącznie z rurami), instalacji elektrycznej, tynków wewnętrznych i/lub zewnętrznych, podłóg i posadzek, a także na wykonaniu ocieplenia i izolacji budynku oraz przebudowie ścian konstrukcyjnych, urządzeń solarnych i ogniw fotowoltaicznych.
3. Ubezpieczenie nakładów inwestycyjnych jest możliwe tylko w przypadku, gdy od modernizacji lub remontu kapitalnego budynku nie upłynęło więcej niż 10 lat.
4. Ubezpieczenie nakładów inwestycyjnych obejmuje szkody będące bezpośrednim następstwem zdarzeń losowych:
  - 1) w przypadku gdy budynek, w którym poniesiono nakłady inwestycyjne, ubezpieczony jest na podstawie **Ustawy** – ognia, uderzenia pioruna, wybuchu, upadku statku powietrznego, huraganu, powodzi, obsunięcia się ziemi, gradu, lawiny, opadów śniegu, deszczu nawalnego, podtopienia oraz tąpnięcia,
  - 2) w przypadku gdy budynek w którym poniesiono nakłady inwestycyjne, ubezpieczony jest na podstawie **OWU „Bezpieczna Zagroda”** – deszczu nawalnego, dewastacji, dymu i sadzy, fali ponaddźwiękowej, gradu, katastrofy budowlanej, lawiny, osuwania się ziemi, pożaru, przepięcia, silnego wiatru, śniegu i lodu, trzęsienia ziemi, uderzenia pioruna, uderzenia pojazdu, upadku drzew lub masztów, upadku statku powietrznego, wybuchu, zalania i zapadania się ziemi.
5. Ochrona ubezpieczeniowa określona w ust. 4 pkt 2) może zostać rozszerzona o ubezpieczenie od powodzi.
6. Składka za rozszerzenie ochrony ubezpieczeniowej o ubezpieczenie od powodzi jest ustalana w zależności od zagrożenia powodziowego

występującego we wskazanym w umowie ubezpieczenia miejscu ubezpieczenia.

7. Sumę ubezpieczenia Ubezpieczający ustala na podstawie poniesionych nakładów inwestycyjnych. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat Ubezpieczający ustala sumę ubezpieczenia, która stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
8. W ramach niniejszej Klauzuli Towarzystwo pokrywa poniesione w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego uzasadnione i udokumentowane koszty akcji ratowniczej.
9. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) w przypadku ubezpieczenia nakładów inwestycyjnych poniesionych w budynkach objętych obowiązkowym ubezpieczeniem na podstawie Ustawy – **określone w art. 73 Ustawy**,
  - 2) w przypadku ubezpieczenia nakładów inwestycyjnych poniesionych w budynkach objętych ubezpieczeniem na podstawie OWU – **określone w § 4 i § 21**.
10. Rozmiar szkody ustala się na podstawie kosztorysu, określającego wartość robót budowlanych, niezbędnych do naprawy, odbudowy lub remontu budynku, sporządzonego w oparciu o Katalogi Nakładów Rzeczowych i ceny obowiązujące w budownictwie na danym terenie, w dniu powstania szkody.
11. Wysokość odszkodowania ustala się w oparciu o wartość robót budowlanych, ustaloną zgodnie z ust. 10.
12. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli zastosowanie mają postanowienia OWU.

Klauzula nr 5

Ubezpieczenie mienia na tarasie i w ogrodzie

§ 47

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej ubezpieczenie ruchomości domowych i stałych elementów wykończeniowych rozszerza się o ubezpieczenie mienia na tarasie i w ogrodzie, stanowiącego własność Ubezpieczonego lub osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, znajdującego się we wskazanym w umowie ubezpieczenia miejscu ubezpieczenia, za które uważa się teren siedliska na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na którym położony jest budynek mieszkalny.
2. Za mienie na tarasie i w ogrodzie uważa się: meble ogrodowe, parasole ogrodowe, grill przenośny, trampolinę, rozkładany basen, przenośne elementy placu zabaw (piaskownica, huśtawka, drabinki, zjeżdżalnia), z wyłączeniem tymczasowych zadaszeń, powłok namiotowych, brezentowych, pneumatycznych oraz namiotów i tuneli foliowych.
3. Zakres ubezpieczenia dla tego rozszerzenia obejmuje skutki szkód spowodowanych przez deszcz nawalny, dewastację, falę ponaddźwiękową, grad, lawinę, pożar, silny wiatr, śnieg i lód, osuwanie się ziemi, trzęsienie ziemi, uderzenie pioruna, uderzenie pojazdu, upadek drzew lub masztów, upadek statku powietrznego, wybuch i zapadanie się ziemi. Jeżeli współubezpieczony budynek mieszkalny lub ruchomości domowe i stałe elementy wykończeniowe są ubezpieczone od powodzi, to zakres tego rozszerzenia obejmuje również szkody spowodowane przez powódź.
4. Limit odpowiedzialności na szkody objęte niniejszą klauzulą wynosi 3.000 PLN na wszystkie zdarzenia ubezpieczeniowe w okresie ubezpieczenia. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat limit odpowiedzialności stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
5. W ramach niniejszej Klauzuli Towarzystwo pokrywa poniesione w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego uzasadnione i udokumentowane koszty akcji ratowniczej.
6. Zakres ubezpieczenia mienia na tarasie i w ogrodzie nie obejmuje ochroną szkód określonych w § 4 i § 21.
7. Wysokość odszkodowania jest ustalana w wartości rzeczywistej według cen z dnia powstania szkody, z zastrzeżeniem § 23 ust. 1 pkt 2) lit. b).
8. Wysokość odszkodowania za szkodę w mieniu na tarasie i w ogrodzie ustala się według cen z dnia powstania szkody przyjmując za podstawę:
  - 1) ustalony rozmiar szkody w oparciu o postanowienia OWU,
  - 2) udokumentowane, poniesione koszty potwierdzone oryginałami faktur lub rachunków,
  - 3) stan faktyczny szkody i okoliczności jej powstania, stwierdzone przez przedstawiciela Towarzystwa na miejscu szkody przy współudziale Ubezpieczonego lub osób przez niego wskazanych,
  - 4) koszty naprawy lub ceny zakupu/wytworzenia mienia tego

samego rodzaju, typu i o takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych, w oparciu o ogólnodostępne oferty sprzedaży z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego.

9. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 6

Ubezpieczenie szkód spowodowanych przez zwierzęta dzikie

§ 48

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, Towarzystwo rozszerza zakres ubezpieczenia ubezpieczonego budynku mieszkalnego i stałych elementów wykończeniowych oraz ruchomości domowych w budynku mieszkalnym o szkody spowodowane przez zwierzęta dzikie.
2. Sumę ubezpieczenia ustala Ubezpieczający, maksymalna suma ubezpieczenia wynosi 10.000 PLN. Suma ubezpieczenia ustalana jest na wszystkie zdarzenia ubezpieczeniowe w okresie ubezpieczenia. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat limit odpowiedzialności stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
3. W ramach niniejszej Klauzuli Towarzystwo pokrywa poniesione w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego uzasadnione i udokumentowane koszty akcji ratowniczej.
4. Dla ubezpieczenia szkód spowodowanych przez zwierzęta dzikie ustala się udział własny Ubezpieczonego w każdej szkodzie w wysokości 10% ustalonego odszkodowania, jednak nie mniej niż 100 PLN.
5. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 7

Ubezpieczenie kosztów najmu lokali i pomieszczeń zastępczych

§ 49

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, Towarzystwo pokryje udokumentowane koszty najmu lokalu i/lub pomieszczeń zastępczych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli ubezpieczony budynek mieszkalny wskutek wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną, nie nadaje się do dalszego zamieszkiwania.
2. Warunkiem uznania przez Towarzystwo kosztów najmu lokalu i/lub pomieszczeń zastępczych jest wydanie przez Organ Nadzoru Budowlanego decyzji nakazującej opuszczenie budynku przeznaczonego na pobyt ludzi lub magazynowanie mienia.
3. Użyte w niniejszej Klauzuli określenia oznaczają:
  - 1) koszty najmu lokalu zastępczego – koszty poniesione na zakwaterowanie Ubezpieczonego oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym,
  - 2) koszty najmu pomieszczeń zastępczych – koszty poniesione przez Ubezpieczonego na transport i najem pomieszczeń w celu składowania mienia.
4. Zwrot kosztów najmu lokalu lub pomieszczeń zastępczych nie obejmuje:
  - 1) kosztów dodatkowych (np. prowizja pośrednika, kaucja, telefon, posiłki),
  - 2) kosztów poniesionych na umieszczenie poza miejscem ubezpieczenia zwierząt domowych lub gospodarczych.
5. Koszty najmu lokali i pomieszczeń zastępczych są pokrywane do dnia, w którym budynek ponownie nadaje się do zamieszkania, jednak nie dłużej niż przez 180 dni i nie więcej niż do wysokości 10.000 PLN na wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat limit odpowiedzialności stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
6. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 8 Ubezpieczenie przenośnego sprzętu elektronicznego poza miejscem ubezpieczenia

§ 50

- Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, ubezpieczenie ruchomości domowych i stałych elementów wykończeniowych rozszerza się o ubezpieczenie przenośnego sprzętu elektronicznego o szkody powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poza miejscem ubezpieczenia wskazanym w umowie ubezpieczenia.
- Przedmiotem ubezpieczenia jest wskazany przenośny sprzęt elektroniczny, stanowiący własność Ubezpieczonego lub osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym.
- Przenośny sprzęt elektroniczny poza miejscem ubezpieczenia jest objęty ochroną ubezpieczeniową, o ile:
  - nie jest starszy niż 5 lat, począwszy od daty produkcji,
  - nie został zakupiony w ramach prowadzenia działalności gospodarczej przez Ubezpieczonego lub osoby pozostające z nim we wspólnym gospodarstwie domowym,
  - używany jest wyłącznie przez Ubezpieczonego lub osoby pozostające z nim we wspólnym gospodarstwie domowym.
- Towarzystwo przyjmuje odpowiedzialność za szkody w ubezpieczonym przenośnym sprzęcie elektronicznym, jeżeli jego utrata, zniszczenie lub uszkodzenie nastąpiło w następnym:
  - gradu, lawiny, pożaru, przepięcia, silnego wiatru, uderzenia pioruna, upadku statku powietrznego, wybuchu,
  - powodzi, jeżeli współubezpieczone ruchomości domowe i stałe elementy wykończeniowe w miejscu ubezpieczenia są ubezpieczone od powodzi,
  - kradzieży z włamaniem i rozboju ulicznego (poza miejscem ubezpieczenia),
  - akcji ratowniczej prowadzonej w związku ze zdarzeniami wymienionymi w pkt 1) i 2).
- Towarzystwo ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe w przenośnym sprzęcie elektronicznym pod warunkiem, że:
  - w przypadku utraty przenośnego sprzętu elektronicznego na skutek kradzieży z włamaniem z pojazdu, pojazd ten:
    - posiadał twardy dach (jednolita sztywna konstrukcja),
    - w chwili kradzieży z włamaniem pojazd był prawidłowo zamknięty na klucz i zostało włączone aktywne urządzenie antywłamaniowe, co najmniej wywołujące alarm,
    - przenośny sprzęt elektroniczny pozostawiony w pojeździe został zamknięty w bagażniku lub w innym schowku, stanowiącym seryjne wyposażenie pojazdu i nie był widoczny z zewnątrz pojazdu,
    - przenośny sprzęt elektroniczny został skradziony w godzinach: 6.00-22.00; przy czym ograniczenie to nie dotyczy przypadku kradzieży z włamaniem, gdy pojazd został zaparkowany na parkingu strzeżonym i był wyposażony w aktywne urządzenie antywłamaniowe (co najmniej wywołujące alarm) albo znajdował się w zamkniętym garażu,
  - w przypadku utraty przenośnego sprzętu elektronicznego na skutek kradzieży z włamaniem z pokoju hotelowego, pokój był zamknięty w sposób uniemożliwiający jego otwarcie bez klucza lub sterownika oraz zamknięte zostały wszystkie okna,
  - w przypadku utraty przenośnego sprzętu elektronicznego na skutek kradzieży z włamaniem z pozostałych miejsc, spełnione były wymogi dotyczące zabezpieczeń określone w § 22.
- Zakres ubezpieczenia nie obejmuje szkód określonych w § 4 i § 21.
- Sumę ubezpieczenia przenośnego sprzętu elektronicznego Ubezpieczający ustala kierując się możliwą maksymalną stratą spowodowaną zdarzeniem ubezpieczeniowym objętym ochroną w okresie ubezpieczenia.
- Maksymalna suma ubezpieczenia przenośnego sprzętu elektronicznego, możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 10.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma ubezpieczenia dla przenośnego sprzętu elektronicznego, nie może być wyższa niż suma ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów wykończeniowych w zakresie pożaru i innych zdarzeń losowych. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat Ubezpieczający ustala sumę ubezpieczenia, która stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
- Dla szkód powstałych wskutek kradzieży z włamaniem i rozboju ulicznego (poza miejscem ubezpieczenia) w przenośnym sprzęcie elektronicznym ustala się udział własny Ubezpieczonego w każdej szkodzi w wysokości 10% szkody, jednak nie mniej niż 100 PLN.

- W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 9 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej kombajnisty

§ 51

- Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym rozszerza się o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody w mieniu zleceniodawcy powstałe podczas wykonywania usługi przy użyciu kombajnu lub siewczarki, przy czym:
usługa – relacja pomiędzy dwoma osobami fizycznymi, będącymi w posiadaniu gospodarstwa rolnego, polegająca na tym, że jedna z osób (Usługodawca) świadczy, odpłatnie lub nieodpłatnie, usługę na rzecz drugiej osoby (Usługobiorcy), z użyciem sprzętu rolniczego, i usługa ta ma związek z działalnością rolniczą prowadzoną przez Usługobiorcę.
- Ochrona ubezpieczeniowa może zostać rozszerzona o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody spowodowane w mieniu zleceniodawcy powstałe podczas wykonywania usługi prasowania słomy.
- Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 100.000 PLN, z zastrzeżeniem że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej kombajnisty nie może być wyższa niż suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat wskazany limit odpowiedzialności stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
- Poza wyłączeniami, określonymi w § 4 i § 26, zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej kombajnisty nie obejmuje także odpowiedzialności za szkody:
  - powstałe w wyniku niedotrzymania przez Ubezpieczonego umówionego terminu wykonania usługi,
  - spowodowane przez osoby nie posiadające wymaganych uprawnień,
  - wynikające z użytkowania i konserwacji niezgodnej z zaleceniami producenta kombajnu, siewczarki, ciągnika lub prasy.
- Podstawą ustalenia rozmiaru szkody z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej są uzasadnione i udokumentowane roszczenia zgłoszone przez poszkodowanego.
- W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 10 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu świadczenia usług agroturystycznych

§ 52

- Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym rozszerza się o odpowiedzialność cywilną:
  - odpowiedzialność cywilną deliktową Ubezpieczonego i osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym oraz osób pracujących w jego gospodarstwie rolnym, za szkody związane ze świadczeniem usług agroturystycznych, których następstwem jest uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub śmierć, bądź też polegające na utracie, zniszczeniu lub uszkodzeniu mienia,
  - odpowiedzialność cywilną kontraktową Ubezpieczonego za szkody powstałe z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania usług agroturystycznych.
- Za usługi agroturystyczne uważa się usługi świadczone dla turystów przez Ubezpieczonego, polegające na odpłatnym udostępnianiu miejsc noclegowych, tj. pokoi gościnnych, kwater, kempingów ze stałą bazą noclegową, a także pól biwakowych (miejsc na ustawienie namiotów lub przyczep samochodowych), kempingów bez stałej bazy noclegowej oraz świadczenie usług z tym związanych.
- Warunkiem udzielenia ochrony ubezpieczeniowej w ramach niniejszej Klauzuli jest ubezpieczenie w Towarzystwie budynków od ognia i innych zdarzeń losowych – na podstawie OWU „Bezpieczna Zagroda” lub na podstawie Ustawy.
- Ochrona ubezpieczeniowa może zostać rozszerzona o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody na osobie (śmierć, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia) poniesione przez turystów w związku ze spożyciem żywności oferowanej przez Ubezpieczonego prowadzącego

- zbiorowe żywienie. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje również szkody wyrządzone wskutek przeniesienia chorób zakaźnych i zakażeń wywołujących zatrucia pokarmowe.
5. Ochrona ubezpieczeniowa może zostać rozszerzona o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody w mieniu wniesionym przez turystów do pokoi gościnnych, kwatery oraz kempingów ze stałą bazą noclegową lub powierzonego Ubezpieczonemu, w celu umieszczenia rzeczy w miejscu przeznaczonym lub wskazanym. Wysokość odszkodowania za utratę, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy wniesionych do pokoi gościnnych, kwatery oraz kempingów ze stałą bazą noclegową, w ramach sumy gwarancyjnej, nie może przekroczyć względem jednego turysty wysokości 100-krotnej należności za udostępnienie tych miejsc noclegowych na jedną dobę, a w odniesieniu do jednej rzeczy 50-krotnej należności.
  6. Ochrona ubezpieczeniowa może zostać rozszerzona o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody powstałe w związku z prowadzeniem:
    - 1) nauki jazdy konnej,
    - 2) wypożyczalni rowerów,
    - 3) kortów tenisowych,
    - 4) wypożyczalni sprzętu pływającego,
    - 5) wyciągu narciarskiego,
    - 6) turystyki konnej, w tym przewożenia osób pojazdami konnymi.
  7. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 100.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu świadczenia usług agroturystycznych nie może być wyższa niż suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat wskazany limit odpowiedzialności stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
  8. W przypadku rozszerzenia ubezpieczenia odpowiedzialności o której mowa w niniejszej Klauzuli o odpowiedzialność cywilną z tytułu prowadzenia zbiorowego żywienia górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa stanowi kwota w wysokości 50% sumy gwarancyjnej.
  9. Suma gwarancyjna ulega zmniejszeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań.
  10. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 i § 26, zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu świadczenia usług agroturystycznych nie obejmuje także odpowiedzialności za szkody:
    - 1) wyrządzone osobom, za których pomocą Ubezpieczony świadczy usługi agroturystyczne lub osobom pozostającym z Ubezpieczonym w wspólnym gospodarstwie domowym lub osobom za które ponosi odpowiedzialność,
    - 2) wyrządzone przez podmioty, którym Ubezpieczony powierzył wykonanie usługi,
    - 3) powstałe w związku z prowadzeniem parkingów lub udostępnieniem garaży,
    - 4) wynikiłe z niedostarczenia energii w jakiegokolwiek postaci,
    - 5) wyrządzone w związku ze świadczeniem usług z naruszeniem obowiązujących przepisów prawa.
  11. O ile zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej nie został rozszerzony o dodatkowe ryzyka, wymienione w ust. 4-6 niniejszej Klauzuli, ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje również szkód:
    - 1) wyrządzonych turystyce, w związku ze spożyciem żywności oferowanej przez Ubezpieczonego w ramach prowadzenia zbiorowego żywienia,
    - 2) wyrządzonych w mieniu turystów,
    - 3) z tytułu prowadzenia:
      - a) nauki jazdy konnej,
      - b) wypożyczalni rowerów,
      - c) kortów tenisowych,
      - d) wypożyczalni sprzętu pływającego,
      - e) wyciągu narciarskiego,
      - f) turystyki konnej, w tym przewożenia osób pojazdami konnymi.
  12. W przypadku rozszerzenia zakresu odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia zbiorowego żywienia o których mowa w ust. 4, oprócz wyłączeń wymienionych w ust. 10 Towarzystwo nie odpowiada także za szkody:
    - 1) powstałe wskutek spożycia żywności, przy której wytwarzaniu, przetwarzaniu lub podawaniu brała udział osoba nie posiadająca aktualnych, wymaganych przepisami, badań lekarskich,
    - 2) powstałe z powodu rażącego naruszenia obowiązujących przepisów sanitarnych,
    - 3) spowodowane przez produkt żywnościowy, którego okres przydatności do spożycia minął,
    - 4) spowodowane na skutek spożycia nieprzetworzonych produktów leśnych lub zwierzyny łownej.
  13. W przypadku rozszerzenia zakresu odpowiedzialności cywilnej za szkody w mieniu wniesionym przez turystów, o których mowa w ust. 5, oprócz wyłączeń wymienionych w ust. 10 Towarzystwo nie odpowiada także za szkody z tytułu uszkodzenia, zniszczenia lub utraty:
    - 1) sprzętu elektronicznego i optycznego,
    - 2) pojazdów lub ich wyposażenia albo rzeczy w nich pozostawionych,
    - 3) mienia znajdującego się na polach namiotowych lub na kempingach bez stałej bazy noclegowej,
    - 4) futer naturalnych albo żywych zwierząt.
  14. W przypadku rozszerzenia zakresu odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe na skutek prowadzenia usług, o których mowa w ust. 6, oprócz wyłączeń wymienionych w ust. 10 Towarzystwo nie odpowiada także za za szkody powstałe na skutek:
    - 1) nieprzestrzegania regulaminów lub instrukcji określających zasady:
      - a) pobierania nauki konnej,
      - b) korzystania z kortów tenisowych,
      - c) korzystania ze sprzętu pływającego i obowiązujące przy jego wypożyczaniu,
      - d) korzystania z wyciągu,
    - 2) eksploatacji przez turystę rowerów w sposób niezgodny z ich przeznaczeniem oraz powstałe mimo technicznej sprawności roweru,
    - 3) braku nadzoru osoby prowadzącej zajęcia i wydającej sprzęt rekreacyjny.
  15. Podstawą ustalenia rozmiaru szkody z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej są uzasadnione i udokumentowane roszczenia zgłoszone przez poszkodowanego.
  16. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 11

Ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków turystów

§ 53

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, zakres ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków rozszerza się o następstwa nieszczęśliwych wypadków turystów powstałe podczas korzystania z usług agroturystycznych.
2. Warunkiem udzielenia ochrony ubezpieczeniowej w ramach niniejszej Klauzuli jest ubezpieczenie w Towarzystwie budynków od pożaru i innych zdarzeń losowych na podstawie OWU „Bezpieczna Zagroda” lub na podstawie Ustawy.
3. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje następstwa nieszczęśliwych wypadków, powstałe podczas korzystania z usług agroturystycznych.
4. Z umowy ubezpieczenia przysługują następujące świadczenia:
  - 1) z tytułu urazów doznanych przez Ubezpieczonego, wymienionych w tabeli w § 37,
  - 2) z tytułu śmierci Ubezpieczonego wskutek nieszczęśliwego wypadku,
  - 3) dzienna dieta za pobyt w szpitalu w związku z nieszczęśliwym wypadkiem objętym ubezpieczeniem.
5. Dodatkowo, poza sumą ubezpieczenia, Towarzystwo zwraca celowe i udokumentowane oryginalnymi dowodami koszty jednorazowego nabycia protez oraz środków pomocniczych i ortopedycznych zaleconych przez lekarza, zakupionych przed upływem 3 lat od daty nieszczęśliwego wypadku – do wysokości 10% sumy ubezpieczenia.
6. Ubezpieczeniem objęte są wyłącznie wypadki powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
7. Umowa ubezpieczenia może być zawarta w formie:
  - 1) imiennej, na podstawie imiennego wykazu Ubezpieczonych stanowiącego załącznik do umowy ubezpieczenia,
  - 2) bezimiennej.
8. Umowa ubezpieczenia zawarta w formie bezimiennej powinna obejmować maksymalną przewidywaną liczbę turystów korzystających z usług agroturystycznych.
9. Sumę ubezpieczenia na jednego Ubezpieczonego ustala Ubezpieczający.
10. Wysokość sumy ubezpieczenia jest jednakowa w odniesieniu do wszystkich Ubezpieczonych objętych umową ubezpieczenia.
11. Górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa w okresie ubezpieczenia stanowi:
  - 1) w odniesieniu do jednej osoby suma ubezpieczenia określona w polisie,
  - 2) w odniesieniu do umowy ubezpieczenia suma ubezpieczenia na jedną osobę przemnożona przez liczbę osób objętych ochroną ubezpieczeniową.
12. Łączna wysokość świadczeń wypłaconych w okresie ubezpieczenia nie może przekroczyć sumy ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków określonej w umowie ubezpieczenia.

- W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat Ubezpieczający ustala sumę ubezpieczenia, która stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
13. Poza wyłączeniami, określonymi w § 4 i § 34, ochroną ubezpieczeniową nie są objęte skutki wypadków powstałych podczas prowadzenia przez turystę pojazdu mechanicznego, obiektu latającego lub pływającego, bez wymaganych uprawnień.
  14. Poza obowiązkami, wymienionymi w § 35, w razie nieszczęśliwego wypadku Ubezpieczający zobowiązany jest do niezwłocznego pisemnego potwierdzenia, na żądanie Towarzystwa, faktu pobytu turysty u Ubezpieczającego w dniu zaistnienia wypadku.
  15. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 12 Ubezpieczenie uli pszczelich oraz pszczół

§ 54

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, zakres ubezpieczenia mienia rozszerza się o ubezpieczenie uli pszczelich oraz pszczół.
  2. Ochroną ubezpieczeniową mogą zostać objęte ule wraz z pszczołami, wchodzące w skład pasieki stacjonarnej lub pasieki wędrownej.
  3. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje ryzyka: deszczu nawalnego, gradu, lawiny, osuwania się ziemi, pożaru, silnego wiatru, uderzenia pioruna, upadku statku powietrznego i wybuchu.
  4. Jeżeli współubezpieczone budynki, ruchomości domowe i stałe elementy wykończeniowe lub mienie związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego są ubezpieczone od powodzi, to zakres tego rozszerzenia obejmuje również szkody spowodowane przez powódź.
  5. Ochrona ubezpieczeniowa, określona w ust. 3 za opłatą dodatkowej składki, może zostać także rozszerzona o szkody powstałe na skutek kradzieży oraz dewastacji, zastrzeżeniem ust. 6.
  6. Użyte w niniejszej Klauzuli pojęcia oznaczają:
    - 1) **dewastacja** – celowe uszkodzenie, zabrudzenie lub zniszczenie uli, bez zamiaru ich przywłaszczenia, dokonane w wyniku czynu niedozwolonego przez osoby za których działanie Ubezpieczony nie ponosi odpowiedzialności lub uszkodzenie na skutek żerowania dzikich zwierząt,
    - 2) **kradzież** – przywłaszczenie, dokonane w wyniku czynu niedozwolonego przez osoby za których działanie Ubezpieczony nie ponosi odpowiedzialności.
  7. Suma ubezpieczenia odpowiada wartości ula oraz pszczół, miodu i wyposażenia ula.
  8. Łączną sumę ubezpieczenia stanowi iloczyn liczby ubezpieczonych uli oraz sumy ubezpieczenia jednego ula wraz z pszczołami. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat wskazane limity odpowiedzialności stanowią górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
  9. Poza wyłączeniami określonymi w § 4, ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje także odpowiedzialności za szkody których wysokość nie przekracza 500 PLN.
  10. W przypadku powstania szkody wskutek kradzieży lub dewastacji do obowiązków Ubezpieczonego należy niezwłoczne powiadomienie Policji wraz z podaniem rodzaju, ilości i wartości uszkodzonego lub zniszczonego mienia, chyba że dowody jednoznacznie potwierdzają, iż szkoda powstała na skutek żerowania dzikich zwierząt – w takim przypadku Ubezpieczony zobowiązany jest do zabezpieczenia miejsca szkody do czasu przybycia przedstawiciela Towarzystwa.
  11. Jeżeli Ubezpieczony nie dopełnił obowiązków określonych w ust. 10 Towarzystwo może odmówić wypłaty odszkodowania w części lub w całości.
  12. Dla szkód powstałych w ulach pszczelich oraz pszczołach ustala się udział własny Ubezpieczonego w każdej szkodzie w wysokości :
    - a) w pasiekach stacjonarnych – 10% szkody,
    - b) w pasiekach wędrownych – 20% szkody.
  13. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.
2. Ubezpieczeniem od padnięcia mogą być objęte pszczoły zdrowe, bez objawów zatrucia, odpowiadające wymogom jakościowym obowiązującej normy branżowej, osadzone w ulach ramowych stosowanych w gospodarce pasiecznej stacjonarnej lub wędrownej.
  3. Ubezpieczeniem objęte są wyłącznie szkody powstałe wskutek zatrucia pszczół środkami ochrony roślin zastosowanymi do opryskiwania (opylania) upraw polowych, sadów lub lasów.
  4. Ubezpieczenie pszczół od padnięcia jest możliwe pod warunkiem, że Ubezpieczający ubezpieczy ule pszczele oraz pszczoły od zdarzeń losowych na podstawie Klauzuli nr 12.
  5. Sumę ubezpieczenia określa Ubezpieczający dla jednej rodziny pszczelej.
  6. Łączną sumę ubezpieczenia stanowi iloczyn liczby ubezpieczonych uli oraz sumy ubezpieczenia rodziny pszczelej w jednym ulu. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat wskazane limity odpowiedzialności stanowią górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
  7. Poza wyłączeniami określonymi w § 4, ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
    - 1) powstałe wskutek działania zwierząt, ptactwa i owadów, w szczególności myszy, nornic, mrówek, barcia pszczelego itp.,
    - 2) powstałe wskutek padnięcia roju w wyniku niedostatecznego zaopatrzenia pnia pszczelego na zimę,
    - 3) powstałe w pniach pszczelich pochodzących z odkładów,
    - 4) których wartość nie przekracza 500 PLN.
  8. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje także poniesionych kosztów badania rodzin pszczelich.
  9. W przypadku zaistnienia szkody powstałej wskutek zatrucia pszczół środkami ochrony roślin, Ubezpieczony zobowiązany jest do:
    - 1) podjęcia działań zmierzających do ustalenia sprawcy szkody,
    - 2) zawiadomienia, w dniu zaistnienia szkody lub stwierdzenia faktu zaistnienia szkody bądź w pierwszym dniu roboczym po zaistnieniu szkody, Towarzystwa, właściwego miejscowo Urzędu Gminy oraz w przypadku użycia środków ochrony roślin – sprawcę zatrucia pszczół,
    - 3) pozostawienia i zabezpieczenia (jako materiał dowodowy) martwych pszczół i czerwia zarówno w ulach jak i w pobliżu pasieki,
    - 4) wzięcia udziału w powołanej przez Urząd Gminy komisji celem ustalenia okoliczności i wysokości szkody (strat w pasiece) i spowodowania właściwego opracowania protokołu oraz załączników do protokołu w sprawie ustalenia ubytków pszczół i wysokości szkody w pasiece,
    - 5) w ciągu 7 dni od zawiadomienia o powstaniu szkody przedłożyć Towarzystwu protokół określony w pkt 4 wraz z wszystkimi załącznikami,
    - 6) dostarczenia do Towarzystwa wyników analiz laboratoryjnych martwych pszczół, roślin i ziemi, dokonanych przez zakład higieny weterynaryjnej.
  10. Jeżeli Ubezpieczony nie dopełnił obowiązków określonych w ust. 9, Towarzystwo może odmówić wypłaty odszkodowania w części lub w całości.
  11. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 14 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej pszczelarza

§ 56

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym rozszerza się o odpowiedzialność cywilną pszczelarza z tytułu posiadania pasieki.
2. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej, o której mowa w ust. 1 jest możliwe pod warunkiem, że Ubezpieczający ubezpieczy ule pszczele oraz pszczoły od zdarzeń losowych na podstawie Klauzuli nr 12.
3. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 i § 26, ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje także odpowiedzialności za szkody będące typowym następstwem uządlenia przez pszczoły, niewymagającym pomocy lekarskiej dla ludzi lub weterynarza dla zwierząt.
4. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 50.000 PLN. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat wskazany limit odpowiedzialności stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.

Klauzula nr 13 Ubezpieczenie pszczół od padnięcia

§ 55

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, zakres ubezpieczenia rozszerza się o ubezpieczenie pszczół od padnięcia.

Klauzula nr 15 Ubezpieczenie domu letniskowego

§ 57

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, przedmiot ubezpieczenia określony w § 14 ust. 1 oraz § 15 rozszerza się o domy letniskowe, stanowiące własność Ubezpieczonego lub osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym lub posiadane przez nich na podstawie innego tytułu prawnego, znajdujące się we wskazanym w umowie ubezpieczenia miejscu ubezpieczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Ponadto przedmiotem ubezpieczenia w ramach niniejszej Klauzuli może być mienie ruchome i stałe elementy wykończeniowe stanowiące własność Ubezpieczonego lub osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym znajdujące się w domu letniskowym. Ochroną nie jest objęte mienie powierzone i mienie zakupione w ramach działalności gospodarczej lub służące do prowadzenia działalności gospodarczej/zarobkowej przez Ubezpieczonego lub osoby pozostające z nim we wspólnym gospodarstwie domowym.
3. Użyte w niniejszej Klauzuli pojęcia oznaczają:
  - 1) **dom letniskowy** – budynek przeznaczony na cele rekreacyjne/zamieszkiwany czasowo, trwale związany z gruntem, wybudowany i oddany do użytkowania zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994r. - Prawo budowlane, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadający fundamenty i dach wraz z instalacjami i urządzeniami budowlanymi,
  - 2) **mięnie ruchome**:
    - a) znajdujące się w domu letniskowym: meble, dywany, wykładziny podłogowe, żyrandole, kinkiety i lampy, urządzenia i przedmioty służące do prowadzenia gospodarstwa domowego, odzież, obuwie, sprzęt gospodarstwa domowego,
    - b) znajdujące się w domu letniskowym: zapasy gospodarstwa domowego, sprzęt turystyczny, sportowy, rowery i rehabilitacyjny oraz narzędzia służące do uprawy i pielęgnacji działki, a także drobny sprzęt ogrodniczy, tj. taki, którego moc nie przekracza 10 kW,
  - 3) **stałe elementy wykończeniowe** – stałe elementy wykończeniowe, określone w § 2 pkt 47).
4. Ubezpieczenie domu letniskowego obejmuje ochroną szkody powstałe w następstwie deszczu nawalnego, dewastacji, fali ponaddźwiękowej, gradu, lawiny, osuwania się ziemi, pożaru, silnego wiatru, śniegu i lodu, trzęsienia ziemi, uderzenia pioruna, uderzenia pojazdu, upadku drzew lub masztów, upadku statku powietrznego, wybuchu, zalania, zapadania się ziemi. Dodatkowo ochroną ubezpieczeniową można objąć szkody spowodowane przez powódź. Ponadto, ochroną objęte są szkody powstałe w związku z dewastacją zabezpieczeń domu letniskowego (w tym stolarki drzwiowej i okiennej wraz ze szkleniem i zamknięciami, krat okiennych i drzwiowych, rolet i żaluzji przeciwwłamaniowych oraz instalacji alarmowych).
5. Ubezpieczenie mienia ruchomego i stałych elementów wykończeniowych obejmuje ochroną szkody powstałe w następstwie deszczu nawalnego, dewastacji, fali ponaddźwiękowej, gradu, lawiny, osuwania się ziemi, pożaru, silnego wiatru, śniegu i lodu, trzęsienia ziemi, uderzenia pioruna, upadku drzew lub masztów, upadku statku powietrznego, wybuchu, zalania, zapadania się ziemi. Dodatkowo ochroną ubezpieczeniową można objąć szkody powstałe w następstwie powodzi oraz kradzieży z włamaniem i rabunku.
6. Sumę ubezpieczenia Ubezpieczający ustala odrębnie dla:
  - 1) domu letniskowego,
  - 2) mienia ruchomego i stałych elementów wykończeniowych od szkód powstałych w następstwie deszczu nawalnego, fali ponaddźwiękowej, gradu, lawiny, pożaru, silnego wiatru, śniegu i lodu, osuwania się ziemi, trzęsienia ziemi, uderzenia pioruna, upadku statku powietrznego, wybuchu, zalania, zapadania się ziemi oraz powodzi,
  - 3) mienia ruchomego i stałych elementów wykończeniowych od kradzieży z włamaniem i rabunku.
7. Sumę ubezpieczenia ustala Ubezpieczający odrębnie dla poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia według ich wartości rzeczywistej.
8. Pod pojęciem wartości rzeczywistej rozumie się:
  - 1) dla domu letniskowego i stałych elementów wykończeniowych – wartość odpowiadającą kosztom naprawy/wymiany, remontu lub odbudowy w tym samym miejscu, z uwzględnieniem takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrów technicznych, wymiarów, konstrukcji i materiałów lub zakupu/wytworzenia nowego mienia tego samego rodzaju, typu oraz o takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych w oparciu o ogólnopolskie oferty sprzedaży, pomniejszoną o stopień zużycia technicznego,
  - 2) dla mienia ruchomego – wartość odpowiadającą kosztom naprawy, zakupu/wytworzenia nowego mienia tego samego rodzaju, typu oraz o takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych w oparciu o ogólnopolskie oferty sprzedaży, pomniejszoną o stopień zużycia technicznego.
9. Suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa w okresie ubezpieczenia. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat Ubezpieczający ustala sumę ubezpieczenia, która stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
10. W ramach sumy ubezpieczenia domu letniskowego Towarzystwo odpowiada za zniszczenie lub uszkodzenie jego zabezpieczeń (w tym stolarki drzwiowej i okiennej wraz ze szkleniem i zamknięciami, krat okiennych i drzwiowych, rolet i żaluzji przeciwwłamaniowych oraz instalacji alarmowych) powstałe w następstwie dewastacji do wysokości 1.000 PLN.
11. W ramach niniejszej klauzuli Towarzystwo pokrywa także poniesione w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego uzasadnione i udokumentowane koszty akcji ratowniczej.
12. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje ochroną szkód określonych w § 4 i § 21.
13. Domy letniskowe, w których znajduje się ubezpieczone mienie ruchome i stałe elementy wykończeniowe są zabezpieczone przed dostępem osób trzecich zgodnie z § 22 ust. 1.
14. Jeżeli zakres ubezpieczenia jest rozszerzony o szkody powstałe na skutek kradzieży z włamaniem, to miejsce ubezpieczenia musi być dodatkowo zabezpieczone w następujący sposób:
  - 1) drzwi zewnętrzne prowadzące do domu letniskowego (z wyłączeniem drzwi balkonowych i tarasowych o konstrukcji drzwi balkonowych) spełniają wszystkie następujące warunki:
    - a) są pełne, drzwi traktuje się jako pełne również wtedy, gdy zawierają w swej konstrukcji elementy szklane zabezpieczone w sposób uniemożliwiający wejście do pomieszczeń lub otwarcie w tych drzwiach zamka przez otwór wybity w szybie znajdującej się w drzwiach lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, jeżeli przeszklenia są wypełnione szkłem antywłamaniowym o klasie odporności co najmniej P2/P2A lub są zabezpieczone stałymi/ruchomymi kratami lub roletami/żaluzjami przeciwwłamaniowymi; ww. postanowienia dotyczące dodatkowych zabezpieczeń oszklonych drzwi nie mają zastosowania w obiektach wyposażonych w sprawne zabezpieczenia elektroniczne,
    - b) są zamykane na jeden zamek wielozastawkowy lub jeden zamek wielopunktowy ryglowania lub jeden zamek elektroniczny/mechaniczno-elektroniczny,
  - 2) jeżeli suma ubezpieczenia mienia ruchomego i stałych elementów wykończeniowych od kradzieży z włamaniem nie przekracza 50.000 PLN to otwory okienne (w tym drzwi balkonowe i tarasowe) wypełnione są szkłem antywłamaniowym o klasie odporności co najmniej P2/P2A lub są zabezpieczone na całej powierzchni stałymi/ruchomymi kratami lub roletami/żaluzjami przeciwwłamaniowymi lub okiennicami zamykanymi na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy lub klódkę wielozastawkową; ww. postanowienia dotyczące dodatkowych zabezpieczeń otworów okiennych nie mają zastosowania w obiektach wyposażonych w sprawne zabezpieczenia elektroniczne,
  - 3) jeżeli suma ubezpieczenia mienia ruchomego i stałych elementów wykończeniowych od kradzieży z włamaniem przekracza 50.000 PLN, to dom letniskowy oraz te budynki gospodarcze, z których prowadzi bezpośrednie przejście do domu letniskowego dodatkowo są zaopatrzone w alarm lokalny z monitoringiem z przybyciem załogi interwencyjnej do 25 minut.
15. Za równorzędne zabezpieczenie do zamka wielozastawkowego uważa się elektroniczny system zamykania bramy garażowej.
16. Po dokonaniu indywidualnej oceny ryzyka, Towarzystwo może podjąć decyzję o odstąpieniu od niektórych wymogów dotyczących zabezpieczeń, określonych w ust. 13-15 albo uzależnić udzielenie ochrony ubezpieczeniowej od spełnienia dodatkowych lub odmiennych warunków w zakresie zabezpieczeń.
17. Rozmiar szkody w ubezpieczeniu domu letniskowego oraz mienia ruchomego i stałych elementów wykończeniowych w domu letniskowym ustala się w wartości rzeczywistej według cen z dnia powstania szkody, z zastrzeżeniem § 23 ust. 1 pkt 2 lit. b).
18. Wysokość odszkodowania za szkodę ustala się według cen z dnia powstania szkody przyjmując za podstawę:

- 1) ustalony rozmiar szkody w oparciu o postanowienia OWU,
  - 2) udokumentowane, poniesione koszty potwierdzone oryginałami faktur lub rachunków,
  - 3) stan faktyczny szkody i okoliczności jej powstania, stwierdzone przez przedstawiciela Towarzystwa na miejscu szkody przy współudziale Ubezpieczonego lub osób przez niego wskazanych,
  - 4) dla domów letniskowych i stałych elementów wykończeniowych – koszty i ceny na danym terenie, nie wyższe niż określone w publikacji o cenach w budownictwie, publikowane przez Ośrodek Wdrożeń Ekonomiczno-Organizacyjnych Budownictwa „PROMOCJA” Sp. z o.o. lub ceny zakupu/wytworzenia mienia tego samego rodzaju, typu i o takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych, w oparciu o ogólnodostępne oferty sprzedaży z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego,
  - 5) dla mienia ruchomego – koszty naprawy, czyszczenia, renowacji lub ceny zakupu/wytworzenia mienia tego samego rodzaju, typu i o takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych, w oparciu o ogólnodostępne oferty sprzedaży z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego.
19. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 16 **Ubezpieczenie nagrobka**

§ 58

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, przedmiot ubezpieczenia określony w § 14 ust. 1 oraz § 15 rozszerza się o nagrobek, stanowiący własność Ubezpieczonego lub osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, znajdujący się we wskazanym w umowie ubezpieczenia dodatkowym miejscu ubezpieczenia, za które uważa się adres cmentarza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Za nagrobek uważa się murowaną budowlę naziemną wybudowaną w miejscu pochówku za zgodą zarządcy cmentarza.
3. Ubezpieczenie nagrobka obejmuje szkody będące bezpośrednim następstwem niżej wymienionych zdarzeń ubezpieczeniowych: deszcz nawalny, dewastacja, fala ponaddźwiękowa, grad, lawina, pożar, silny wiatr, śnieg i lód, trzęsienie ziemi, uderzenie pioruna, uderzenie pojazdu, upadek drzew lub masztów, upadek statku powietrznego, wybuch, zalanie, zapadanie się ziemi. Jeżeli współubezpieczony budynek mieszkalny lub ruchomości domowe i stałe elementy wykończeniowe są ubezpieczone od powodzi, to zakres tego rozszerzenia obejmuje również powódź.
4. Sumę ubezpieczenia nagrobków Ubezpieczający ustala na podstawie wartości rzeczywistej za którą uważa się wartość odpowiadającą kosztom naprawy/wymiany, remontu lub odbudowy w tym samym miejscu, z uwzględnieniem takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrów technicznych, wymiarów, konstrukcji i materiałów lub zakupu/wytworzenia nowego mienia tego samego rodzaju, typu oraz o takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych w oparciu o ogólnopolskie oferty sprzedaży, pomniejszoną o stopień zużycia technicznego.
5. Suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa w okresie ubezpieczenia. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat Ubezpieczający ustala sumę ubezpieczenia, która stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
6. W ramach sumy ubezpieczenia przedmiotu, który uległ szkodzie Towarzystwo pokrywa poniesione w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego udokumentowane i uzasadnione koszty akcji ratowniczej.
7. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 i § 21, zakres ubezpieczenia nagrobka nie obejmuje także odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek:
  - 1) wady materiału, niewłaściwego wykonania lub wadliwego montażu nagrobka,
  - 2) zabrudzenia, opalenia, działania wosku,
  - 3) działalności zarządcy cmentarza, firm pogrzebowych i kamieniarskich.
8. Rozmiar szkody w ubezpieczeniu nagrobków ustala się w wartości rzeczywistej według cen z dnia powstania szkody, z zastrzeżeniem § 23 ust. 1 pkt 2 lit. b).
9. Wysokość odszkodowania za szkodę w nagrobku ustala się według cen z dnia powstania szkody przyjmując za podstawę:
  - 1) ustalony rozmiar szkody w oparciu o postanowienia OWU,
  - 2) udokumentowane, poniesione koszty potwierdzone oryginałami faktur lub rachunków,

- 3) stan faktyczny szkody i okoliczności jej powstania, stwierdzone przez przedstawiciela Towarzystwa na miejscu szkody przy współudziale Ubezpieczonego lub osób przez niego wskazanych,
  - 4) koszty i ceny na danym terenie, nie wyższe niż określone w publikacji o cenach w budownictwie, publikowane przez Ośrodek Wdrożeń Ekonomiczno-Organizacyjnych Budownictwa „PROMOCJA” Sp. z o.o. lub ceny zakupu/wytworzenia mienia tego samego rodzaju, typu i o takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych, w oparciu o ogólnodostępne oferty sprzedaży z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego.
10. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr 17 **Ubezpieczenie mikroinstalacji OZE**

§ 59

1. Na podstawie § 1 ust. 3 Towarzystwo obejmuje ochroną mikroinstalacje OZE, stanowiące własność Ubezpieczonego lub osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, znajdujące się we wskazanym w umowie ubezpieczenia miejscu ubezpieczenia.
  2. Ubezpieczenie mikroinstalacji OZE obejmuje ochroną szkody spowodowane przez deszcz nawalny, dewastację, dym i sadzę, falę ponaddźwiękową, grad, katastrofę budowlaną, lawinę, osuwanie się ziemi, powódź, pożar, przepięcie, silny wiatr, śnieg i lód, trzęsienie ziemi, uderzenie pioruna, uderzenie pojazdu, upadek drzew lub masztów, upadek statku powietrznego, wybuch, zalanie, zapadanie się ziemi. Ponadto szklane elementy mikroinstalacji zamontowane na stałe są ubezpieczone od stłuczenia, które obejmuje ochroną szkody w postaci stłuczenia (rozbicia) lub pęknięcia.
  3. Za opłatą dodatkowej składki ochrona może zostać rozszerzona o szkody będące następstwem utraty lub zaginięcia wskutek kradzieży z włamaniem, rabunku lub dewastacji, z zastrzeżeniem że zdarzenie musi być niezwłocznie zgłoszone na policję w związku z wystąpieniem bądź podejrzeniem wystąpienia czynu karalnego.
  4. Towarzystwo odpowiada za szkody na skutek zdarzeń wymienionych w ust. 2, o ile miejsce ubezpieczenia, na którym przedmiot ubezpieczenia jest zainstalowany, jest zamieszkane na stałe i zabezpieczone przed dostępem osób trzecich w następujący sposób:
    - 1) teren jest ogrodzony w sposób ciągły ze wszystkich stron,
    - 2) ogrodzenie ma wysokość co najmniej 1,50 m i jest w dobrym stanie technicznym, tj. bez uszkodzeń siatki oraz przęseł, przez które można przejść,
    - 3) wejście jest zabezpieczone bramą zamykaną na co najmniej 1 zamek wielozastawkowy lub kłódkę wielozastawkową, lub za pomocą siłowników elektrycznych,
    - 4) wszystkie klucze do zamków lub kłódek są zabezpieczone przed dostępem osób nieuprawnionych (w razie ich zagubienia, ubezpieczony jest zobowiązany do wymiany zamków na własny rachunek).
- W przypadku braku stałego zamieszkiwania w miejscu ubezpieczenia powinno ono być zabezpieczone w sposób opisany powyżej oraz dodatkowo objęte monitoringiem lub dozоровane całodobowo przez wyspecjalizowaną agencję ochrony.
5. Poza wyłączeniami, określonymi w § 4 i § 21, ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje odpowiedzialności za szkody powstałe wskutek normalnego zużycia lub naturalnego procesu starzenia się mikroinstalacji OZE w związku z jej normalnym użytkowaniem oraz szkód powstałych na skutek wadliwego montażu, a także w przypadku braku konserwacji przedmiotu ubezpieczenia zgodnie z zaleceniami producenta, normami lub przepisami prawa budowlanego.
  6. Sumę ubezpieczenia mikroinstalacji OZE Ubezpieczający ustala na podstawie wartości odtworzeniowej, za którą uważa się wartość odpowiadającą kosztom naprawy, zakupu/wytworzenia nowego mienia tego samego rodzaju, typu oraz o takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych w oparciu o ogólnopolskie oferty sprzedaży. Towarzystwo odpowiada również za uzasadnione i udokumentowane koszty demontażu i montażu oraz transportu uszkodzonych elementów instalacji do miejsca naprawy i z powrotem.
  7. Suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa w okresie ubezpieczenia. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat limit odpowiedzialności stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
  8. W ramach niniejszej klauzuli Towarzystwo pokrywa także poniesione w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego uzasadnione i udokumentowane koszty akcji ratowniczej.

9. Wysokość odszkodowania jest ustalana według cen z dnia powstania szkody w wartości odtworzeniowej.
10. Wysokość odszkodowania za szkodę w mikroinstalacji OZE ustala się według cen z dnia powstania szkody przyjmując za podstawę:
  - 1) ustalony rozmiar szkody w oparciu o postanowienia niniejszych OWU,
  - 2) uzasadnione i udokumentowane koszty poniesione w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego, potwierdzone oryginałami faktur lub rachunków,
  - 3) stan faktyczny szkody i okoliczności jej powstania, stwierdzone przez przedstawiciela Towarzystwa na miejscu szkody przy współudziale Ubezpieczonego lub osób przez niego wskazanych,
  - 4) koszty naprawy lub ceny zakupu/wytworzenia mienia tego samego rodzaju, typu i o takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrach technicznych, w oparciu o ogólnodostępne oferty sprzedaży.
11. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie wynosi 300 PLN.
12. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU za wyjątkiem § 20 ust. 2 pkt 1).

***

*Podstawę obowiązywania niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia stanowi Uchwała nr 193/20 Zarządu TUW „TUW” z dnia 16 września 2020 roku oraz Zarządzenie Prezesa Zarządu TUW „TUW” nr 59/20 z dnia 16 września 2020 roku.
Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia mają zastosowanie do umów zawieranych od dnia 1 października 2020 roku.*

Klauzula nr 18

Ubezpieczenie budynków i budowli w budowie

§ 60

1. Na podstawie § 1 ust. 3 Towarzystwo obejmuje ochroną budynki i budowle w budowie, stanowiące własność Ubezpieczonego lub osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, znajdujące się we wskazanym w umowie ubezpieczenia miejscu ubezpieczenia, za które uważa się teren posesji (nieruchomości gruntowej) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Za budynki i budowle w budowie uważa się budynki i budowle, których budowa, modernizacja, przebudowa, rozbudowa, nadbudowa lub remont generalny nie zostały zakończone.
3. Ubezpieczenie budynków i budowli w budowie obejmuje ochroną szkody spowodowane przez deszcz nawalny, falę ponaddźwiękową, grad, lawinę, osuwanie się ziemi, pożar, przepięcie, silny wiatr, śnieg i lód, trzęsienie ziemi, uderzenie pioruna, uderzenie pojazdu, upadek drzew lub masztów, upadek statku powietrznego, wybuch, zalanie i zapadanie się ziemi. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ubezpieczenie może zostać zawarte w zakresie rozszerzonym o powódź.
4. Sumę ubezpieczenia budynków i budowli w budowie ustala Ubezpieczający na podstawie wartości kosztorysowej za którą uważa się wartość odpowiadającą kosztom materiałów budowlanych oraz robót wykonanych i zaplanowanych do momentu zakończenia okresu ubezpieczenia.
5. Suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa w okresie ubezpieczenia. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na okres dwóch lub trzech lat limit odpowiedzialności stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa dla każdego rocznego okresu ubezpieczenia.
6. W ramach sumy ubezpieczenia budynków i budowli w budowie Towarzystwo odpowiada za szkody powstałe na skutek przepięcia do wysokości 2% łącznej sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 20.000 PLN.
7. Maksymalna suma ubezpieczenia na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia wynosi 3.000.000 PLN.
8. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 i § 21 zakresem ochrony ubezpieczeniowej nie są objęte szkody powstałe na skutek naruszenia przez Ubezpieczonego przepisów prawa budowlanego.
9. Wysokość i rozmiar szkody w budynkach w budowie ustala się na podstawie cen z dnia powstania szkody według kosztów naprawy lub odbudowy w tym samym miejscu budynku z uwzględnieniem dotychczasowych technologii, konstrukcji, standardów wykończenia, przy zastosowaniu dotychczasowych wymiarów i materiałów odrębnie dla każdego ubezpieczonego przedmiotu, w wysokości nieprzekraczającej kosztu odtworzenia tego przedmiotu.
10. Koszty ustalane są zgodnie z obowiązującymi zasadami kalkulacji i cen robót budowlanych, uwzględniającymi średnie ceny rynkowe usług i materiałów obowiązujące w miejscu ubezpieczenia potwierdzone rachunkami.
11. Przy ustalaniu wysokości szkody nie uwzględnia się kosztów związanych z ulepszeniem lub unowocześnieniem przedmiotu ubezpieczenia.
12. Franszyza redukcyjna, w każdej szkodzie, wynosi 300 PLN.
13. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

NOTATKI

A large, light blue watermark of the University of Wroclaw logo is centered on the page. The logo consists of a stylized 'W' and 'U' intertwined, with a circular element in the center. The page is filled with horizontal dotted lines for writing.

SIEDZIBA: Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”, 02-793 Warszawa, ul. H. Raabego 13,
Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, nr KRS 000033284
NIP 526-10-33-426, REGON 012114579
www.tuw.pl